

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
Tárcza: **A SZERKESZTŐSÉG.**

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A harmonia felé.

Budapest, december 16.

Szerintem az ellentéteket nem szabad kiélesítenünk, mert csak akkor fogunk a jövőben kellő erélyvel és kellő súlyllyal fölléphetni, hogy ha ezen ellentéteket elsimítjuk.

Gróf Dessewffy Aurél.

A tulkapások ellen küzdeni kell, ezeket megtaláljuk mindenütt — az iparnál épp úgy, mint a mezőgazdaságnál.

Gróf Károlyi Sándor.

(K.) Most gróf Dessewffy Aurél és gróf Károlyi Sándor hirdeti ezeket az ígéket a magyar gazdák sokaságának. És rossz máju ember legyen, aki az ígék hirdetésének őszinteségében kételkedik. Se gróf Dessewffy Aurél, se gróf Károlyi Sándor nem az a férfiu, aki kertelni szokott, aki a kimondott szó mögött egy titkos gondolatot rejtet. A magyar gazdák tehát a saját vezéreiktől hallják most, hogy egyrészt az ellentéteket nem szabad kiélesíteni, sőt el kell őket simítani és másrészt, hogy tulkapás mindenütt van, az iparnál éppen úgy, mint a mezőgazdaságnál. Helyes, hogy hallják és helyes, hogy a saját vezéreiktől hallják. Mert nem mindig hallották ezeket az ígéket és ha hallották, csak abból a táborból hallották, melyet magukhoz barátságosnak különböző okokból nem tartottak.

Mert ezeket az ígéket mi hangoztattuk és régen hangoztattuk. Dicsőséget az elsőbbség jogán nem kérünk, nem várunk. Az volna a jobb, ha ránk lehetne cáfolni, hogy a magyar gazdák vezérei mindig ilyen békülékeny szellemben beszéltek, a gazdasztaály külön érdekeit mindig alája rendelték annak az egyetemes nagy érdekek, melyet Ausztriával és a külfölddel szemben mostanában kell majd érvényesíteni. De a cáfolat, sajnos, ki van zárva. Sőt éppen ezen a két ponton voltak legkeményebb

összeütközéseink az agráriusokkal és az ő vezéreikkel. Azt kellett szemükre lobbantatnunk, hogy amikor Ausztriával a kiegyezést, a külfölddel pedig a szerződéseket kell megújítani, a magyar gazdatársadalmat folyton szembehelyezik a magyar kereskedőkkel és iparosokkal, sőt az ellentétet valósággal áthidalhatatlanná is teszik, mert úgy festik meg a helyzet képét, mintha minden visszaélés és tisztességtelenség (akkor ugyanis még ez volt a neve a tulkapásoknak) a kereskedő és iparos osztályra esnék, a mezőgazdasággal pedig csupa gáncs nélkül való lovag foglalkoznék. Hát mi azokban az időkben keményen támadtuk az agráriusokat és az ő vezéreiket. Az elfogultságnál jóval többet: hibát láttunk benne, hogy az egész nemzetre váró harcok küszöbén ilyen hamis tanokkal szitják az ellentéteket a gazdasági faktorok között, melyeknek harmoniájára, mint azt Széll Kálmán a szegedi kiállítás alkalmával bővebben is kifejtette, sohasem volt égetőbb szükség, mint mostanság. Nem hagyhattuk kritika nélkül a nem reánk, hanem az egész nemzetre veszeléses ígéket s nem kell reá senkit sem emlékeztetni, hogy micsoda szenvedélyes, gyűlöletes támadások értek a kritika miatt. Seba, kiálltuk a támadásukat s ma őszintén örvendünk, hogy az agrárius vezérek éppen a két inkriminált ponton mutatnak okos előzékenységet. Ha a saját jobb belátásuk vitte őket az előzékenységre: az is jó, sőt az talán jobb. A magunk argumentumainak semmiféle dicsőséget se kérünk az örvendetes fordulatból. Az a fontos egyedül, hogy ma az agrárius vezérek békét hirdetnek, hogy készen lehessünk a közös nagy háborúra. Mert a háboru el nem marad, a békében és harmoniában pedig már alig mertünk hinni.

És a békére és harmoniára szükség van. Ellenséges táborokra szakadt nemzet a nagy gazdasági harcot Ausztriával és a külfölddel meg nem vívhatja. Hiába is hangoztatnák a

harmonia szükségét és hiába látnák is be, mikor már későn van. Most kellett az ellentéteket elsimítását hirdetni és most kellett annak az elengedhetetlen korrekturának megtörténnie, mely nélkül az ellentéteket elsimítása soha be nem következhetik. Mert nem akarjuk mi a merkantilisták pártját fogni (semmiféle egyoldalú törekvésnek sem vagyunk hajlandók a hóna alá nyulni), de azt pártatlanul és a legjózanabb logikával is be kell látni, hogy a kereskedelmi köröknek egyszerűen erkölcsi lehetetlenség volt egy utat keresniük olyan gazdasági elemekkel, melyek magukat a tisztesség érinthetetlen fátyolával övezték, míg a tapasztalható visszaélések (vagy tulkapások) egész ódiumát a kereskedők és iparosok tarsolyába dugták. Szövetkezhetem közös célra a barátommal, a hozzám idegennel, sőt még az ellenfelemmel is, de egy föltétellel: — ha magához méltó barátom vagy ellenfélnek tart ő is. De aki leszedi rólam a tisztességet, maga pedig az abszolút erkölcsöt akarja képviselni, azzal minden közös munka, minden közös védekezés lehetetlen. Ezt be kell látni s míg a gönczi levél hirhedett passzusa korrektura nélkül maradt: a közeledés lehetősége is ki volt zárva. Ma azonban gróf Károlyi Sándor megcsinálja a korrekturát. Még beszél tulkapásokról, de meglátja és meg akarja látni minden téren. Hogy a gazdaközönség előtt enyhíti a régi kifejezést s csak tulkapásoknak nevezi a visszaéléseket: mindegy. Nem a kifejezésen fordul meg az igazság. De nem bánt senkit igaztalanul s aki megérdemli, azt megbélyegzi az egész vonalon. Ez már helyes. Most már a tisztességes elemek összefoghatnak mind a két táborban. Egyébként pedig egy zászló alatt vonulhatnak fel, mikor a közös nagy érdekek védelméről van szó. Erre volt a nemzetnek szüksége s ezt a célt okosan szolgálja gróf Dessewffy Aurél figyelmeltetése is, hogy az ellentéteket ne szítsuk, de

TÁRCA.

A menüett.

— A Budapesti Napló tárcája. —

Irta: *Guy de Maupassant.*

A nagy szerencsétlenségek nem szomorítanak el, — mondotta Jean Bridelle, a vén agglény, akit szkeptikusnak ismertek. — Ott voltam a háboru tüzeiben és a legesekélyebb részvét nélkül léptem át a holttesteken. A természet, vagy az emberek legnagyobb igazságtalanságaira érzünk ugyan utálatot és megvetést, de nem keltik szívünkben azt a vonagló fájdalmat, a borzalomnak azt az érzését, amely bennünket bizonyos apró események láttára ellog, amely olyan megrázóan hat ránk.

A legnagyobb fájdalom bizonyára az, amikor az anya elveszti gyermekét. Ez szívzaggató, megrázó; de a sorsnak ezt a csapását is kiheveri az emberi természet.

De vannak véletlenségek, bizonyos alig sejtethető esetek, amelyek egész raj bánatos gondolatot ébresztenek, amelyek megnyitják a győgyíthatatlan morális fájdalomnak forrását. És ezek annál mélyebbek, mert végtelennek látszanak, annál is inkább emésztebbek, mert szinte megfoghatatlanok s a szomorúságnak, a keserűségnek olyan érzését öltik lelkünkbe, amelytől csak nagysókára szabadulhatunk meg.

Van nekem két vagy három élményem, amelynek másvalakire aligha lett volna hatása. Talán érthetetlennek fogják találni, hogyan tehet

tek rám ilyen benyomást az efféle futólagos képek. Csak egyet mondok el. Nagyon régi, de olyan élénken megmaradt az emlékezetemben, mintha csak tegnap történt volna.

Ötvenéves vagyok. Akkoriban fiatal voltam és jogot tanultam. Kissé álmodozó lélek voltam, hajlottam a pesszimisztikus bölcsekedésre és sem a kávéházak zsváját, sem a könyvnyűverő leányok társaságát nem kedveltem.

Korán keltem s legnagyobb gyönyörűségem a magányos sétákban tellett, amelyekkel reggelente nyolc óra tájban a Luxembourg faiskolájában végeztem.

Ti ezt a faiskolát már nem ismertétek. Mult századbeli kertre emlékeztetett, amelyet már rég elfelejtettek.

Sűrű sövények választották el a keskeny, egyforma utakat, amelyek nyugalmasan húzódtak két-két szabályosan nyessett lombfal között. Helyenkint virággyágok, apró faesportok, pompás rózsatövek, vagy gyümölcsfák következtek.

Ennek a kedves parknak egyik sarkában méhek lakoztak. A sok kas kis távolságokban deszkákra volt sorba rakva s kis kapuk, amelyek a nap felé fordultak, akár a gyűrű szájaeskája, olyan aprók voltak. Csak ezek a zümmögő, csillogó szárnyu rovarok sétáltak ezen az elhagyott békés helyen.

Csaknem minden reggel eljártam ide. Leültem egy padra és olvastam. Néha-néha ölembe hullajtottam a könyvet, hogy álmodozzam és figyeljem körülöttem Páris ébredését, hogy gyönyörködjem a végtelen esőndességben, amely itt uralkodott.

Egy idő óta azonban nem én voltam ennek

a nyugalmas helynek egyetlen korai látogatója, gyakran sajátoságos külsejű öreg emberrel találkoztam.

Ezüstesattos cipőt, térdnadragót, világos barna kabátot, csipkés nyakkendőt és széles karimájú nemezkalapot viselt, amelynek láttára az özönvízre kellett gondolni.

A kis öreg ember sovány volt, nagyon sovány és szögletes. Vagy fitorított az arcát, vagy mosolygott. Elénk szeme egyre pislogott s valami nagyszerű bot volt mindig nála, amelyen arany fogantyú pompázott. Nagyon becses emlékek kellett lennie.

Ez a jó ember először bámulatbaejtett, majd csakhamar a legnagyobb mértékben érdekelti kezdett. Ott lestem a lombok alatt, messziről követtem s elbujtam a bokrok mögött, csak hogy észre ne vegyen.

Egy reggel, amikor azt hitte, hogy egészen magában van, különös mozdulatokat tett. Először néhány apró ugrást végzett, majd meghajolt, aztán meg merészet ugrott. Ide-oda mozgott, leguggolt, mosolygott, mintha csak egybegyűlt közönség előtt volna, bájosan bókol, gesztikulált, üdvözlést csinált és mosolygott megint. Táncolt.

Szinte kövé meredtem ettől a látványtól. Egyikünknek bolondnak kellett lenni. Vagy ő, vagy én.

De hirtelen megállott, előre lépett, mintha csak szinpadon lett volna, meghajolt s bájos mozdulattal két eszöket hintett a fáknak. Aztán folytatta a sétáját a világ legkomolyabb pofájával.

Ettől a naptól kezdve nem tágtítottam melőle. És reggelenkint megismétlődött a hibetelen színjáték. Valami örült ösztön azt parancsolta nekem, hogy megszólítsam. Miután köszöntöttem, így szóltam:

ozlassuk el. Ezt sürgette legelsőnek Széll Kálmán, aki a kiegyenlített gazdasági téren kezdte legelőbb, ezt sürgettük az ő szavai nyomán s a nemzet jól felfogott érdekében mi, ezt hirdetik most végre az agrárius vezetők is — hála a gondviselésnek, még elég korán.

A jogos agrárörökvéseknél ellensége nincsen, ne is legyen. Nincs a kereskedelem és ipar jogos törekvéseinek sem. Csak a legnagyobb, a közös érdekeknek voltak eddig ellenségei: agráriusok is, merkantilisták is. Egymás ellen való agyarkodásukkal megrontották volna azt az egységes erőt, melyre a nemzetnek a küszöbön levő gazdasági problémák megoldásánál szüksége van. Most egyengetve látjuk a harmonia útját és szívesen hajtjuk meg lobogókat mindenki előtt, akinek az egyengetésben része volt. Azok előtt is, akik mindig a közös célt tartották szem előtt s azok előtt is, akik elég korán vették észre tévedésüket és siettek a jobb útra, a közös cél felé. Azokat nem dicsérjük, ezeket nem illetjük szemrehányással, — de őszintén örvendünk, hogy épülőben látjuk a hidat, melyen mindnyájan elférünk, mikor az igazi ellenség ellen kell fölvonulni...

BELFÖLD.

A képviselőház ülése. A képviselőház ma délután formális ülést tartott gróf Apponyi Albert elnökelete alatt. Elnök bemutatta a miniszterelnök átiratát, melyben értesíti, hogy a király a magyar országgyűlés képviselőházának az 1901-6-diki országgyűlést megnyitó trónbeszédre adott válaszlíratát tudomásul vette. Bemutatta a főrendiház elnökének iratát a legutóbb tárgyaló törvényjavaslatok elfogadásáról. A ház egyetértéssel megállapított törvényjavaslatokat szentesítés végett ő felségéhez terjesztik föl. Bemutatta az elnök a Kuria elnökének átiratát, melyben értesíti, hogy a Fogarassy Zsigmond országgyűlési képviselő választás megtámadó kérvényre ellenkérvényt adott be, és annak másodpéldányát a képviselőházzal teszi át. Tudomásul vétetik. Bemutatta ugyancsak a magyar kir. Kuria elnökének átiratát, melyben értesíti, hogy Kiss Vass József és társai dorozsmai lakosok Enyedi Lukács országgyűlési képviselő választását megtámadó kérvényre ellenkérvényt adott be és annak másodpéldányát a képviselőházzal átteszi. Ez is tudomásul vétetik. Bemutatta Botka Béla képviselő levelét, melyben bejelenti, hogy összehírdetésének helyzetét megszüntette, amennyiben Torontálmezőben viselt főjegyzői állásáról lemondott. Tudomásul vétetik. Bemutatta végül az elnök Pócs Sándor, Bács-Bodrogmegye rigyiczai választókerületében megválasztott

— Milyen szép idő van ma? Nemde, uram? Meghajolt:

— Igen, egészen pompás idő!...
Egy hét múlva már jó barátok voltunk és én megtudtam egész regényét. Ez az ember XV. Lajos idejében táncmester volt az operánál. Azt a szép botot Clermont gróftól kapta ajándékba. Mihelyt a tánc került szóba, akkor mesélt, egyre mesélt.

Aztán egy napon a következőket beszélte el nekem:

— Castrist vettem feleségül, uram! Ha kívánja, be fogom önnek mutatni, valamivel később jön ide. Látja, ez a kert a mi élvezetünk, az életünk! Ez minden, ami megmaradt nekünk a régi időkben. E nélkül a kincsünk nélkül nem tudnánk élni. Nemde öreg és előkelő, mi? Ugy érzem, hogy általa a mult levegőjét szívom. A feleségemmel minden délután itt ülünk. Én azonban már reggel is eljövök, mert korán kelő vagyok.

A reggeli után rögtön visszamentem a Luxembourgba. Csakhamar megpillantottam barátomat, aki egy egészen feketébe öltözött kicsiny öreg asszonyt vezetett a karján. Bemutatót neki. Ő volt, a nagy, a híres Castris, a fejedelmek, királyok kedvence táncosnője, az egész gálans század imádatát Castris! Leültünk egy padra. Május volt, a levegőt édes virágillat töltötte be, a levelekkel a napfény játszadozott. A kert üres volt, csak messziről hallatszott a kocsik gördülése.

— Magyarázza meg, kérem — szólítottam az öreg táncoshoz — mi jelentősége volt tulajdonképpen a menüetnek?

— Az öreg megjédt.

— A menüet, uram, az a táncok királynője és a királyok táncosa volt! Jól megértett? A királyokkal a menüet is letűnt.

Hosszu, lendületes beszédet tartott nekem,

képviselő megbízólevelét, melyet kiadtak az igazoló állandó bizottságnak. Egyéb tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárta.

A ruthén akció kiterjesztése. Darányi Ignác földművelésügyi miniszter felhívta Kazy József miniszteri megbízottat, hogy miután a hegyvidéki akciói Zemplénvármegye felső járásaira is lehetőleg kiterjeszteni óhajtja, e részben tegye meg az előmunkálathoz az javaslatát oly időben terjeszse elő, hogy azokra az 1903. évi állami költségvetés előirányzatának összeállításakor tekintettel lehessen.

A kongrua. A lelkeseknek kiutalványozott államsegély aránytalan elosztásáról egy olvasónk panaszos levelet írt hozzánk; kőzérdekű voltánál fogva íme, teljes terjedelmében kiadjuk a levelet:

A katolikus sajtóban egy idő óta mindgyakrabban jelennek meg cikkek, amelyek keservesen panaszkodnak a katolikus lelkesek részére utalványozott államsegélyek helytelen elosztása miatt. A panaszok különösen a görög-katolikus egyházaké papjainak sérelmeivel foglalkoznak s mindnyája megégyezik abban, hogy a sérelmekért a kultuszminisztert okolják. A sérelem legszembetűnőbb a munkácsi egyházmezőben, ahol a kultuszminiszter már az 1900. évre 26.935 koronával több segélyt engedélyezett, mint amennyi ezen egyházmező 365 parokhiájának 1200 koronáig való kiegészítéséhez szükségesek s ennek dacára még mindig van vagy 100 olyan lelkes, aki ezt a kiegészítést nem kapta meg. Nyilvánvaló tehát, hogy csakugyan sérelemmel állunk szemközt, amelyet orvosolni kell; nyilvánvaló, hogy a sérelmet az okozza, hogy egyes lelkesek a többiek rovására aránytalanul nagyobb segélyeket élveznek s ez okból nem jut a többinek olymértű segély, hogy ezzel jövedelmük megüsse az 1200 koronát. Hogy ez nincs így helyesen, azt felesleges bizonyítgatnunk. Hisz a kongruarendezés végcélja az, hogy minden lelkesnek jövedelme 1600 koronáig kiegészítessék; ha ez a végső cél, akkor az ideiglenes természetű segélyezéseknek is azt kell előzoznok, hogy a nyerendő segéllyel az összes lelkesek jövedelme kiegészítessék egy oly összegig, amint összegig lehetséges. Ha tehát a munkácsi egyházmezőre oly magas segélyt élvez, amelyből 1200 koronáig minden lelkeset jövedelme kiegészíthető, akkor ezen egyházmezőre kormányának kötelessége a segélyt egy elosztani, hogy a lehető legmagasabb, de mindenestre egyenlő kiegészítést eszközölje. Nem szabad tehát például egy 800 korona jövedelmű lelkesnek 600 korona segélyt adni, amíg az egyenlő, vagy kisebb jövedelmű lelkeseknek csak 400 vagy 200 korona segélyt ad. Ha így áll a dolog — pedig biztos tudomásunk szerint így áll — akkor ezen okvetlenül változtatni kell. Azért vannak a lelkesek jövedelmi összeírások, hogy ezek alapján törőjenek a segélyezések, s a kultuszminiszter nem azért bízta a felterjesztéseket az egyházmezői hatóságokra, hogy ezek saját gusztusuk, privát szimpátiájuk vagy bármi más motívum alapján eszközöljék a felterjesztéseket, de azért, hogy megmutassa az aggályoskodóknak, hogy a segélyezésért nem kívánja cserébe a papság politikai függetlenségét.

Annak idején a katolikus sajtó volt az, amely élénken követelte, hogy a miniszteről teljesen függetlenül osszassanak ki az államsegélyek s a jelek már is arra mutatnak, hogy a papság szívesebben venné a miniszter által való utalványozást, mert a görög-katolikus egyházmezőkben ahol sok rokoni

amelyből egy szót se értettem. Kértem, hogy írja le nekem a lépéseket, az összes mozdulatokat és állásokat. De belezavarodott és öreg életpárjához fordult, aki eszöndesen és komolyan hallgatta.

— Elise, skarod? Mondd, akarod? Olyan kedves vagy. Akarod, hogy megmutassuk ennek az urnak, milyen volt az a menüet?

A kis öreg hölgy aggódalmasan nézett körül és a nélkül, hogy csak egyetlen szót is szólt volna, fölkel és szembe állott a férjével.

Sohasem fogom elfelejteni, amit ezután láttam. Gyermekes gráciával ide-oda léptek, ringottak, meghajoltak, guggoltak, akár két felhuzott öreg bábu, amelyet az idő megviselt.

Egyetlen mozdulatukat sem szalasztottam el. Szívem elrészkenyedt azoktól a rendkívüli benyomásoktól, leklemre mélabus érzés szállott. Tragikus és egyszersmind komikus jelenet vonult el szemem előtt, egy ködfátyolkép a mult szüzdából. Kacagni akartam és sirnom kellett.

Egyszer csak megálltak, a táncnak vége volt. A következő pillanatok egymásra néztek, egymásra borultak és zokogtak.

Három nappal később elutaztam. Soha többé nem láttam őket viszont. Mikor két év múltán Párisba érkeztem, akkora a fajsokolat kiértották. Mi lett abból a két emberből a mult e kertje nélkül, hogy nem járhattak megszámlálhatatlan utait, nyesett ösvényeit? Meghaltak-e? Mint reménytelen száműzöttek tévelyegnek az új ültetvények között? Vagy fantasztikus menüetnek járnak holdvilágnál, mint vidám kísértek a sirok között?

A rájuk való visszaemlékezés üldöz, gyötör és mint mély fájdalom emészt. Miért? Nem tudom.

Talán nevelésének fogják tartani.

összekötöttes van a protekció bizony-bizony sokszor nyilvánul meg hol itt — hol ott.

Nem vádolunk senkit, aki nem hibás, ne vegye magára, de annyit kénytelenek vagyunk konstatálni, hogy a munkások egyházmezőben az államsegély elosztása körül helytelen eljárások mutatkoznak, amelyek okvetlenül orvoslást igényelnek. — Mert akkor, amíg ezen egyházmezőre 124.400 korona segélyt kapott (1900-ra) s az 1200 koronás kiegészítésig csak 97.465 korona kívántatik s mégis igen sok lelkesnek jövedelmét 1000 koronára sem egészítették ki, ez az eljárás ektatásan bizonyítja, hogy itt némelyek kivételkedés kedvezményekben részesítettek. Ennek azonban a felterjesztéseket eszközölő egyházi hatóság az oka. Kívánatos lenne ha a miniszter betekintést tenne az összeírásokba s meggyőződést szerezve e sérelem valóságáról, megadná az orvoslást a megrövidített papoknak. Hisz ha van fedezet — pedig van — akkor jutassák ki mindenkinek az 1200 koronát, nem egyeseknek 1200 koronán felül, másoknak 1000-ig sem. Nagy érdeklődéssel tekint az egyházmezői papság az ez évi segélyek kiosztása elé s, mint halljuk, a sérelem szenvedők a helytelen elosztás esetén a kultuszminiszteriumnál, esetleg a képviselőháznál fognak megfelelő orvoslást keresni.

Torontál állapotok. A belügyminiszter tudvalevőleg Kaffka László osztálytanácsost küldte ki a megyei közigazgatás megvizsgálására. Kaffka és a vezetése alatt álló bizottság a megye tizenhárom járására közül eddig tizenegyet vizsgált meg és a vizsgálat eredménye az, hogy Kajtar Jenő alibunári főszolgabíró felüggesztette hivatalától. A felüggesztés előzményeit a következőkben adja elő egy félhivatalos távirat:

Kaffka László osztálytanácsos Kajtar Jenő alibunári főszolgabíró hivatalát megvizsgálva minden látszólag a legnagyobb rendben találta. Mielőtt a vizsgálatot befejezte volna, kérte a főszolgabíró, hogy miután a járási uti-bizottság törvényeszerint elnöksé mutassa elő az utipénztárt. Kajtar Jenő főszolgabíró erre azt állította, hogy ő a járási utipénztárt olyképpen kezeli, hogy a főbűlleges összegeket az alibunári takarékpénztárban gyűmüldőzők elhelyezi s felmutató Kaffka László osztálytanácsosnak egy könyvkivonatát, mely szerint 14.000 korona van az alibunári takarékpénztárban az utipénztár javára elhelyezve. Kaffka László teljes megelégedéssel nyilatkozta a tapasztaltak fölött és eltávozt és vizsgálni kezdte Alibunar nagyközség közigazgatását. Eközben még aznap este egy anonim levelet kapott, melyben az anonim levélró figyelmezteti az osztálytanácsost, vizsgálja meg egyszer fölül a járási utipénztárt, mert abban hiánynak kell lenni és nagymértű szabálytalanságnak kell ientirognni. Kaffka László erre elhívatta az alibunári takarékpénztár igazgatóját, Tolóth Rezsőt és kérdezte őt, vajjon az utipénztár részére elhelyezett 14.000 koronáról kiállított könyvkivonat nem felel meg a valóságnak és csak 8000 korona van a takarékpénztárban elhelyezve. Ennek következtében a miniszteri biztos látván, hogy 6000 korona hiány van rögtön táviratilag felüggesztette Kajtar Jenő főszolgabíró hivatalától, aki erre elutazott. Jelenleg ismeretlen helyen tartózkodik és ma öngyilkosságáról is keringtek hírek Nagy-Beszkerek városában, bár ezek eddig még megerősítve pincenek. A vizsgálat erre az alibunári járási hivatalban újból felvételést és most már az utipénztár egyéb kisebb tételeire is kiterjesztett. Hír szerint most már a bevételi és kiadási tételek egyéb részeiben is szabálytalanságokat észlelt az osztálytanácsos.

Tegnap tartották a megyei bizottsági tagok értekezletüket, amelyen Rónay Jenő főispán elnököt. Ezen az értekezleten dr. Várady Imre felszólalt és kifejtette annak szükségét, hogy miután a Kaffka László miniszteri tanácsos vezetése alatt álló miniszteri bizottság a lefolyt két hét alatt már három főszolgabíró felüggesztett fel és nagymértű rendtelenséget tapasztalt a megye közigazgatásában, a megyei közgyűlés a tisztújítást fűggesztett fel. Ez ügyben egyébként Széll Kálmán miniszterelnökhöz sürgönyt mentesztettek, amelyben kifejtik, hogy arra való tekintettel, hogy a megválasztás alá kerülő tisztviselők egy része feyyelmi vizsgálat alatt áll, a megjelendő megyei tisztújítást a kiküldött bizottság eljárásának befejezéséig táviratilag halasztassa el. Az elnököl főispán határozatilag kimondotta, hogy az értekezlet a mai közgyűlésre bizza annak eldöntését, hogy a tisztújítást megtartja vagy elhalasztja-e.

Ma reggel kezdődött a tisztújító közgyűlés nagyfokú izgatottság közepette, és a következő eredményre végződött: Alispánnak egyhangulag Delimanics Lajos, az eddigi alispán választott meg, főjegyzőnek dr. Vincelhy Ernő, aki a megye hivatalos jelöltje volt, dr. Riesz Jakabbal szemben az ellenzék szavazatai segítségével választott meg, árvaszéki elnöké dr. Mihályovics Ödön, eddigi elnök, főügyésznek Poroszhay Béla, az eddigi főügyész egyhangulag. Nagy-kikindai főszolgabíró lett Telesky Kristóf, török-besseli főbíró Horváth Zoltán, központi főbíró Dániel Ferenc, módosi főbíró Steinbach Antal, bániai főbíró báró Hauser Károly, antalfi főbíró Lovisz Károly, zombolyai főbíró Foris József, nagy-szent-

miklósi főbíró Hadfy Károly, török-kanizsai főbíró Tallián Emil, perjámosi főbíró Gyertyánffy Dénes, panaszosai főbíró dr. Gyertyánffy Jenő és alibunári főbíró Radovics Miklós.

Peres mandátumok.

Budapest, december 16.

A Kuria ma nagyon érdekes petíciót tárgyalta: a verbói magyar választóknak Valasek János pánszláv képviselő mandátuma ellen beadott petícióját. Érdekes volt a tárgyalás azért, mert a választás óta először vallott színt nyilvánosan a tót nemzetiségi párt, lévén a választás védője ennek a pártnak egyik korifeusa.

A képviselőház ötödik bíráló-bizottsága is el volt foglalva ma: a diósdai panasz tárgyalását folytatta.

Tudósításunk a következő:

(A verbói petíció.)

A királyi Kuria ma a verbói választás ellen beadott petíciót tárgyalta. Verbón az október hónap 2-án megtartott képviselőválasztáson a nemzetiségi Valasek Jánost választották meg 23 szavazattöbbséggel Suljovszky Gusztáv szabadelvű és Chvalibogovszky Sándor néppárti jelölt ellenében. A választást Hazenberg Károly és társai az 1899. XV. törvények 7. és 8. pontjai alapján támadták meg. A Kuria a kérvényezőket dr. Darányi Gyula, a megtámadott képviselőt dr. Fajnor István szenczi ügyvéd képviselte.

A tanács elnöke, Paisz Andor felszólította a választást védő ügyvédek, hogy ha netalán alaki kifogásai volnának, terjeszse elő azokat.

Dr. Fajnor az a kifogása, hogy a kérvényezők nem csatolták a bizonyító okiratokat a petícióhoz.

Dr. Darányi: Ez nem alaki kifogás, hanem az ügy meritumára tartozik.

A Kuria Fajnor kifogását alaptalannak találta s megindította az érdemleges tárgyalást.

Dr. Darányi Gyula a petíció megokolásában azt mondja, hogy a három érvénytelenségi ok közül, melyeket a kérvényezők fölhoznak, egy is elégséges arra, hogy Valasek képviselőt erkölcsileg diszkvalifikálja a képviselői állásra. Valasek közszéplő-közszégre járt tót választó-hadával s lázított a magyar haza, a kormány és a magyar tisztviselő-kar ellen. Lázító körutániak kiszállt Krakovában, a panszlavizmus főfészkeiben, ahol egyebek közt ezt mondta:

— A magyarok menjenek Ázsiába, oda, ahonnan jöttek. Itt pedig minden úgy legyen, mint volt ezer esztendővel ezelőtt.

Es ebben a kortesbeszédében, melyet tót nyelven mondott, a magyarra nem az *uher*, hanem a magyarságot megcsúfoló *madár* kifejezést használta. A kérvényezők képviselője tanukra hivatkozik, akik az igazat bizonyítani tudják, s egyúttal bejelenti, hogy Valasek ellen a nyitrai törvényszék már megindították igazgatásért a büntetővizsgálatot.

Egy másik kortesbeszédében a képviselő ezt mondta:

— A tót gyermekek a magyar iskolában elbutulnak.

Nyomós dokumentuma az igazgatásnak egy broszúra, melyet Valasek a választás idejében a hívei közt terjesztett. Ez a nyomtatvány fölmagasztja a *Maticát* s a zsidó és a török-szentmarthi gimnáziumokat, melyeket a kormány hazafiatlan tendenciájuk miatt fűlöszlatott.

Ervénytelennek tartja Darányi a választást azért is, mert a választók nagy része hallatlan erőszakoskodás és terrorizmus miatt nem ért szavazni. Miaván például Zeman István és Kurda János hírhedt pánszláv agitátorok mindenkit agyonveréssel fenyegettek, aki az ellenjelölthez ment szavazni. Tetőpontját érte el a terrorizmus a választás napján, amikor a szabadelvű párti választókat kövel dobálták meg s nem bocsátották őket a választás színpadára. Darányi végül arra kéri a Kuria, hogy rendelje el a fűlöszlat vádakra nézve a bizonyítást s annak utána mondja ki érvénytelennek a verbói választást.

Fajnor István a választás védője, azt mondja, hogy a kérvény minden bűnjét távol áll az igazságtól. Valasek a tót nemzetiségi párt programjával lépett föl, melynek első pontja így szól:

Valljuk magyar hazánk függetlenségét, egységét és osztálytársat.

Ebbe a programba, ugymond, nem fér bele az igazság, melyet a petíció Valaseknek imputál. Krakovából, mely állítólag a pánszláv igazság főfészke, Valasek egyetlen egy szavazatot sem kapott. Főelőválasztás több odavalló polgárnak a nyilatkozatát. Ezek kijelentik, hogy valóban az, hogy Valasek a magyar haza ellen igazgató volt, vagy hogy azt mondta volna, hogy a magyarok menjenek vissza Ázsiába. Valasek programbeszédénél, ugymond a védő, mindig jelen volt a hatóság valamely képviselője s ha az valami kifogásolni valót talált volna a beszéden, bizonyára megietelt volna illetékes helyen a főjelentést. Nem igazgató Brezován és Miaván sem, amire nézve szintén bejelenti ellenbizonyítékait.

Dr. Darányi Gyula viszonyválaszában néhány megjegyzést tesz a védelem által előadottakra. A programbeszéd becsatolására nem ad semmit. Tudja, hogy a nemzetiségi agitátoroknak kétféle programbeszédjük is van: egyet elmondanak, a másikat pedig bizonyítékként nyújtják be a törvényszéknek. Ha bajba kerülnek. Tagadja, hogy a főszolgabíró jelen volt volna a krakovai programbeszédnél. Ezt be tudva bizonyítani, valamint azt is, hogy Valasek tu-

dott arról a röpiratról és annak terjesztéséről, amit a kérvényezők inkrimináltak.

Dr. Fajnor feleletében igazgató hangon kezd beszélni, mire az elnök figyelmeztette, hogy tisztán a tárgynál maradjon. A szónok tiltakozik az ellen, hogy két beszédet is tartottak volna közlél. Ez gyanúsítás, sőt rágalmazás. Az egész tót nép nevében tiltakozik e jeltevés ellen. Főelőválasztás elnök folytonos közbeszólásokkal és figyelmeztetésekkel szakította félbe.

A Kuria fél 3 órakor hirdette ki határozatát, amelyvel elrendeli a bizonyítást az 1901. szeptember 17-én Krakovában tartott programbeszéd e passzusára: „Menjenek a magyarok vissza Ázsiába, legyen itten minden úgy, mint volt ezer esztendővel ezelőtt.“ A bizonyítási eljárást elrendelték úgy a kérvényezőknek, mint a védelemnek e passzus ügyében bejelentett tanúira nézve. A vizsgálattal a pozsonyi kir. táblát bízták meg.

(A diósdai panasz.)

A képviselőház ötödik bíráló-bizottsága ma délelőtt kilenc órakor Műnnich Aurél elnöklésével folytatta a diósdai választás ellen beadott panasz tárgyalását. A választás védelmére megjelentek a Gabányi-pártból Szentkirályi Zoltán római katolikus lelkész és Bálint Péter választók.

Dr. Nagy Dezső, a panaszlók képviselője, indokolja a házszabályok 71. §-ának a), c) és d) pontjaira (passzív választóképesség hiánya, megfélemlítés és erőszak és végül a választási törvénybe ütköző rendelkezések) alapított panaszt. Hangsúlyozza a bíráló-bizottság hatáskörének zsűriszerű jellegét annak a kérdésnek a megítélésében, vajjon a felhozott ténykörmények mennyiben bírnak döntő befolyással a választás eredményére.

Az egész választás nem volt egyéb, mint a visszaélések végtelen sorozata, ami természetes is, mert különben nem lett volna Gabányi megválasztható éppen Sámuel Lázárral szemben, aki valószínűleg atyja volt a kerületnek s akivel szemben Kossuth Ferenc sem látta szükségessé ellenjelölését. Az egész dolognak spiritus rectora Szentkirályi Zoltán római katolikus lelkész volt, aki katolikus vallási szempontokat óhajtott érvényre juttatni egy jóformán tisztára reormátus kerületben és aki nagynehezen szeptember hó 24-ikére szerzett jelöltet Gabányi Miklós személyében, akit azon a vidéken senki nem ismert és akit az országban is bizonyára alig ismernek. Megindult tehát az agitáció a zsidó Sámuel Lázárral szemben az „Üsd a zsidót!“ elég közkeletű jelszóval; s hogy az igazat, amelyet a nagymérvű pálinkaosztogatás fokozott, mennyire létkellen volt, bizonyítja az, hogy a kálmánista magyarság között is, amely pedig a zsidógyűlölet iránt nem igen jogékony, talajt kerített magának elannyira, hogy Sámuel Lázár választót egyenesen lelétséssel fenyegette, ha rá mernének szavazni. A Gabányi-párt nagy táborra szaporodott nemválasztókkal, kik kövekkal dobálták a Sámuel-pártiakat. Ily körülmények között a Sámuel-párt még bizalmi férfiakat sem állíthatott, azonossgát tanukról meg éppen nem lehetett szó.

De így is kétségesnek látszott a győzelem Szentkirályi előtt; ezért a legnagyobb mértékben folytattatta az igazgatót, étkelen lármozással, kövek hajigálásával, verekedések felidézésével stb. Ez alkalommal Bartha Gergely választót holtravetett. Közlekedett az este, ami csak növelte a zűrzavart s a Sámuel-pártnak, amelynek nem volt szabad a visszaélések még csak legutóbbi gyantájára sem alkalmat szolgáltatni, minden bátorsága mellett is szerfelett nehéz volt a helyzete. Ezért keresték a Sámuel-párt vezérleírta a megoldást a jelölt visszalépésében, a mire a jelölt közérdekből készséggel vállalkozott. Így vette el Gabányi, az est leple alatt, bünből született mandátumát Sámuel Lázárnak kénytelenségből történt visszalépése a választás megtámadottsága szempontjából annál kevésbé bir jelentőséggel, mert hiszen itt a választóknak joga szenvedett nagy sérelmet; a választópolgárok maguk kéri a mandátum megsemmisítését.

Bárdy Lajos ügyvéd, Gabányi Miklós képviselő megbízottja, szólt fel ezután. Nem olyan tekete az ördög, mint amilyenek testik. Gabányi Miklós szatmármezei régi nemesi család sarja s a szatmármezei Szamos-Bódóg köziség választói névjegyzékébe jel van véve ami okiratilag igazol. Kossuth Ferenc csak annyit mondott a függetlenségi választók kérdésére, hogy „eddigelő jelölt még nincs“. Az esettel egyébiránt röviden lehet végezni. Dr. Sámuel Lázár a jelöltégtől visszalépett és így mi köze sincs többé a választáshoz. Csak óvatosságból terjeszkedik tehát ki a panasz további részére. Sámuel Lázárt meg a saját emberei sem igen akarták, mert az írásbeli ajánlásban még bizalmi férfiakról sem gondoskodtak. A választás általában csendben folyt le; rendezávarás nem igen volt. Erre nézve közigazgatási hatóságok jelentéssel olvassa fel. A lővés nem bir jelentőséggel, mert ez már a nyomozat során pusztá kibágással minősült. Bartha Gergely megverése, aki utóbb a kórházban meghalt, szintén nem bir fontos-sággal, mert egy részeg emberről van szó, aki az ellenpártiakat ingerelven, megtrugták, mire eltávozt s bizonyára csak eltávozás után verhetett meg úgy valami régi haragosa, hogy ennek következtében meghalt. Megfélemlítésre ok már azért sem lehetett, mert erre alkalmas eszközök, jegyverek, botok stb. hiányoztak. Kéri a panasz elutasítását és Gabányi Miklós megválasztásának igazolását. A vizsgálat elrendelése esetére harminchat tanút jelent be a panasz állításainak cáfolatául.

Szentkirályi Zoltán nyilatkozik ezután a Gabányi-párti választók nevében. A panasz elutasítását kéri már csak azért is, mert az ellenjelölt visszalépése folytán egyhangú választásról van szó.

Dr. Műnnich Aurél elnök az ülést öt percre fel-függeszti.

Szűnet után

Dr. Nagy Dezső felett Szentkirályi szavaira, azután az ellenbizonyítékokra teszi meg észrevételeit. A szolgabírói jelentések maguk is igazolják a terrorizmust. A vizsgálat elől nem elzárkózni kellene, hanem inkább a függetlenségi pártnak a maga érdekében is kéri kellenő a vizsgálat elrendelését, amelyet szőlő az igazság nevében kér.

Dr. Bródy Lajos, a megválasztott képviselő megbízottja, a nyújtott bizonyítékok alapján ismételve tiltakozik a terrorizmus vádja ellen.

Szentkirályi Zoltán a panaszban felhozott tényekben az eddigiek után sem lát elegendő alapot arra, hogy a terrorizmus bizonyítható legyen. Különben is, amely nyilatkozatot a panaszlók közjegyzőileg hitelesítették is, ott is az aláírásnál a közjegyző jelen sem volt...

Műnnich Aurél elnök figyelmezteti a szőlőt, hogy a közjegyző közhitelességű személy lévén, közjegyző ellen ilyen súlyos vádat ne emeljen.

Szentkirályi Zoltán nem akarta a közjegyzőt vádolni. Visszautasítja újból is azt a tőltetést, mintha ő képes lett volna törvényellenesen igaztani.

Elnök ezután felhívja a bíráló-bizottság tagjait, hogy esetleg a telekhez kérdéseket intézzenek.

Issekutz Győző: Van-e panaszlóknek észrevételeik a megválasztott képviselő passzív választási jogát igazoló bizonyítványra?

Dr. Nagy Dezső: Nincs!

Issekutz Győző: Sámuel Lázár személyt ellen közvetlen erőszak vagy fenyegetés alkalmazott-e?

Dr. Nagy Dezső: Nem!

Barabás Béla: A panasz említi, hogy a választás színhelyén is történtek visszaélések. Tett-e valaki emiatt panaszt a választási elnöknek, vagy van-e arról jegyzőkönyv felvéve és miélté intézkedések történtek e tárgyban a választási elnök részéről?

Dr. Nagy Dezső: A választási elnöknek és az egész választási magisztrátusnak volt tudomása a helyszínen történt visszaélésekről és különösen arról a fenyegető magatartásról, amelyet a Gabányi-párt tanusított. Panasz nem történt, de a vizsgálat hivatva lesz a tényeket megállapítani.

Késő délután hirdette ki Műnnich Aurél elnök az ítéletet. Eszerint a bizottság nem tartotta elegendőnek azt a ténnyt, hogy Sámuel Lázár a választás előtt visszalépett, arra, hogy Gabányi Miklóst igazolják. Szótöbbséggel elhatározta, hogy a házszabályok 62-ik szakaszának alapján elrendeli a vizsgálatot. A vizsgálat vezetésével Issekutz Győző képviselőt bízza meg.

(Petíciók tárgyaló-napjai.)

A Kuria holnap, kedden tárgyalja a Makkai Zsigmond mandátuma ellen beadott petíciót.

A II. választási tanács a Bodoky Zoltán gyulai képviselő ellen beadott petíció tárgyalását 1902. április 1-ére tűzte ki. Az első választási tanács ma tűzte ki az utolsó petíció tárgyalásának határnapját. E petíciót Sacellary György doroghi képviselő mandátuma ellen adták be s 1902. február 24-én fogják tárgyalni.

A magyar-igeni választás.

Zalatna, december 16.

Dr. Werner Gyula, a magyar-igeni kerület országgyűlési képviselője választói körébe érkezett, hogy közölje velük a mandátum lemondásáról való elhatározását. Kiséretében voltak Barscay Domokos, báró Feilitsch Artur, Horánszky Lajos, Páldner Ferenc, Szóts Pál és Török Bertalan országgyűlési képviselők és Adorján Sándor szerkesztő. A választók nagy csoportokban már Sárdon és Magyar-Igenben várták Wernert, akit mozsárlővésekkel és viharos éljenzéssel fogadtak. Zalatnán nagy tömeg, köztük a város első-kelő hőgyközönsége gyűlt egybe a képviselő fogadására, akit megérkezésekor a zene hangjai után Molnár főerdész üdvözölt, mire Werner meghatóttan választott. Bevonulás után a Polgári Kör zsufolásig megtelt nagytermében Werner hosszabb beszédében fejtette ki elhatározását.

A bevezelő részben finom iróniával ismertetési megválasztása körülményeit, fényes és becsületes győzelmének tanúságait, ellenlele küzdő-módjának eltélenlő voltát aztán ráter arra a végzetes véletlenre, amelyről fogva neve kimaradt a választók névjegyzékéből, eibeszéli lemondása okait. Kültői szépségekben gazdag bevezetés során elmond egyet-mást ama viszonyról, amely őt kerületéhez fűzi s amely lelki viszony bensőségét nem bonthatta meg ellenfeleinek semminemű intrijája, amely amugy is hátralefél sült el. A tiszta vádlásokról emlékezik meg aztán s azt mondja, hogy szigorú törvényt hoztunk a választások tisztaságának és szabadságának biztosítására. E törvényt a kormány és a hatóságok a leglelkiesmeretesebben megtartották. Széll Kálmánnak dicsőségére szolgál, hogy mindabban, ami tőle függött, mindabban, ami az ő belügyminiszteri hatáskörébe tartozott, az alkotmányos küzdelem szabadságának hitét a nemzetnek visszaadta. Hogy történt mégis, hogy a szigorú törvény oltalma alá helyezett választásokon a kerületek megruhásának a kerületek kisaátításának a kerületek egyszerű megvásárlásának igen szemérmelen eseteit láttuk? Hogy a kuriai bírásokokról szóló törvény, a helyett, hogy kezén-lában megkötözte volna a jogosulatlan, tolakodó politikai becsavagat, néhol még jobban nekiszabadította a kerületeknek?

Kitér aztán gróf Wass Béla annak idején nagy feltűnést keltett indítványára, amely szerint erdélyi

kerületekből csak erdélyi születésű képviselők küldésének a parlamentbe.

Voltak, akik szükkebliséget, a kerületek követkeldési jogának megszorítását látták benne. Pedig gróf Wass Béla indítványát hazafias előrelátás sugallta. Elejét akarta venni az erdélyi kerületek azon gyűléseket megrohanásának, melynek gyökerei a 96-iki választásoknál sokkal messzebb időre nyulnak vissza s amelyről az indítványozó megérte, hogy a kuriai bíraskodásról szóló törvény annak veszedelmét aligha fogja csökkenteni.

Megalkudni nem tudó, szigorú politikai erkölcsökre mindenütt szükség van; de sehol sem inkább, mint a nemzeti politika csatáira. Erdélyben a házak, a városok, a falvak kicsinyek, kicsiny az emberke vagyona és igénye is. Levegője tiszta, tiszták erkölcsi. S mint bányái kövében, mint folyói vizében a nemes érc: az emberek szívében is nemes érzések, egyszerű erkölcsök drágakövei lénylenek. Ezek dacára a szegény, földhözragadt Erdély alkalmas hely a hasznos vállalatokra induló pénz befogadására. A pénzt, míg magka gyarapszik s hasznos üzleteket csinál, a nép anyagi jólétét is előmozdítja: tart karokkal fogadjuk, sőt magunkhoz beidesgetjük. De a pénzt, amely politikai és társadalmi erkölcsök megmérgezését tüzi ki célul, amely a jellemnek s a szívnek megromlására tör, kihajítjuk ez országrészéből, ahol a közérkölcök megromlása nemcsak társadalmi szerecsélenség volna, hanem Erdély hagyományos, nehez időkben is híven megőrzött politikai súlyának s így nemzeti ügyünknek komoly veszedelme.

Nekünk a reánk kényszerített választási harcban kötelességünk van. Egyik az, hogy a tiszta, ideális, a visszaélések minden nemétől ment választásnak ragyogó példáját nyújtjuk ezuttal is, mint ahogy nyújtottuk októberben.

De van más feladatunk is: élesen szemmel tartani az ellenpárt lappangó hadmozdulatait, a pénznek titkos földalatti, vakondok munkáját.

Végül kitartásra buzdítja híveit, hogy a győzelem újból oly nagyszabású és lényes legyen, mint aminő volt az első választásnál.

A beszédet gyakran szakította félbe a hallgatóság zajos, lelkes éljenzése, végzetével pedig *Oberg* bányakapitány újból felajánlotta a választók nevében *Werner*nek a kerület mandátumát. A megjelent országgyűlési képviselők nevében báró *Feilitzsch* *Artur* lelkes beszédben kitartásra buzdította a polgárokat. Majd felolvasták a Budapestről érkezett következő táviratot:

Programmbeszédet alkalmából szívből üdvözlünk. Megválasztásodat melegen öbajtjuk. *Gromon* *Dezso*, *Horánszky* *Nándor*, *Daniel* *Gábor*, *Klobusiczky* *János*, *Nyegre* *László*, *Pap* *Géza*, *Hertelendy* *László*, *László* *Mihály*, *Rosenberg* *Gyula*, *Ebergényi* *Sándor*, *Véssi* *József*, *Kubinyi* *Géza*, *Sztréer* *Aliréd*, *Salamon* *Géza*, gróf *Serényi* *Béla*.

Werner *Gyula* tiszteletére este nagy lakomát rendeztek a kaszinóban, ahol a polgárság színe-java, *Zalatna* összes választói megjeantek, míg a melléktermekben hölgyek foglaltak helyet.

A sikerült lakomán óriás lelkesedést keltett *Szél* *Kálmán* miniszterelnök, *Lukács* *László* pénzügyminiszterhez, báró *Podmaniczky* *Frigyesh* és a vármegye főispánjához intézett táviratok felolvasása. Dr. *Werner* *Gyula* a kísértében leutazott országgyűlési képviselőkkel együtt ma Budapestre utazott.

KÜLFÖLD.

Koerber az alkotmánykérdésről. Az osztrák miniszterelnök ma, *Bareutherék* interpellációjára válaszolva, nyilatkozott a képviselőházban arra a multkori kijelentésére vonatkozólag, amelyből azt a következtetést vonták le, hogy a kormány el van szánva az alkotmány-csinnyre, vagy legalább fenyegetőzik vele. *Koerber* egyáltalában nem ment bele a kérdésbe, nevezetesen pedig visszautasította a kérdésnek azt a részét, amely azt írtatta, hogy a miniszterelnök a korona beleegyezésével tette-e 9-iki kijelentését. Egy szóval, az alkotmánykérdés ott van, ahol a famózus kijelentés napján volt, s intenzitásban csak még nyert *Koerbernek* azzal a mai kijelentésével, hogy ő akkor a helyzet egész komolyságát tárta fel. *Koerber* mai nyilatkozata így hangzik:

Tisztelt ház! *Bareuther* és *Schalk* képviselő urak és társaik a tisztelt ház 14-iki ülésében azt a kérdést intézték hozzám, hogy először is igaz-e, hogy a korona egy általuk említett nyilatkozatot tett és igaz-e az a híresztelés, hogy az alkotmány feljuggesztésre minden elő van készítve, másodsor, hogy a képviselőház 9-iki ülésében tett nyilatkozatomat a korona hozzájárulásával tettem-e. Válaszul mindenekelőtt meg kell jegyezmem mind a két kérdésre nézve, hogy az összes alkotmányos elvek szerint, amelyeket különben az interpelláló urak oly nyomatékosan valának, ki van zárva, hogy a koronát belevonjuk a vitába. (Helyeslés.) Én mint miniszterelnök természetesen legkevésbé jogok ehhez segédkeztet nyujtani. Az első kérdés második részét illetőleg az a nézetem, hogy ilyen fontos kérdéseknek megbízható alapjoknak kell lenni, hogy itt a házban tárgyalhatók legyenek. Ha a kor-

mány minden híresztelést meg akarna cáfolni, — amit már azért sem tehet, mert nem jut a fölébe minden híresztelés, így például a szóban forgó sem jutott, — akkor különösen nekem, mint a kormány politikája vezetőjének kevés időm maradna arra, hogy sok más, talán kissé fontosabb feladataimmal foglalkozzam. (Derűltség és helyeslés.) A bevezető szavaimmal redukált második kérdésre az a válaszom, hogy legutóbbi beszédemben, úgy hiszem, a valóságnak megfelelő képet nyujtottam a helyzetnek és nyíltan, tartózkodás nélkül feltártam a helyzet egész komolyságát. Ez kötelességem volt és mindenkor elvárlalom érte a teljes felelősséget. (Élénk helyeslés.)

Bécs, december 16.

A képviselőház ma folytatta a mezőgazdasági szövetkezetekről szóló törvényjavaslat részletes tárgyalását. A 3. és 4. §-at lényegileg a bizottság szövegezésében elfogadták. A kisebbségi indítványt elvetették, míg *Grabmayer* módosításait elfogadták. Ezután jelentéskelven módosításokkal elfogadták az 5.—8. §-at is, valamint a 9.—12. §-at a bizottság szövegezésében.

Az olasz királyi pár látogatásai. *Viktor* *Emánuel* király és felesége, mint Rómából jelentik, nemskára megkezdte látogatásait az európai udvarokról. Az olasz királyi pár első útja a *Carhoz* vezet, a második látogatás *Vilmos* császárnak szól. Egyelőre még függő kérdés, vajjon az olasz királyi pár *Bécsbe* látogat-e? *Ferenc József* király ugyanis még máig sem viszonozta *Umberto* király látogatását Rómában. Mint értesülünk, ez az ügy most tárgyalásban van a két udvar közt.

Az új német vámtarifa. Berlinből táviratozzák: A birodalomgyűlés bizottsága 1902. január 9-ikén megkezdte a vámtarifa tárgyalását. A bizottság egyelőre azonban érdemben nem foglalkozik a javaslattal, hanem csak a feldolgozandó anyagkal akar tisztába jutni s a munkabeosztásban megállapodni. Politikai körökben kizártnak tartják, hogy a bizottság tárgyalásait május vége előtt befejezhetné. Azt hiszik, hogy s szövetséges államoknak egymásközi megállapodása folytán a rozs, zab és árpa minimális vámtétele 5 márká, a buzáé pedig 6 márká lesz.

A pápa a házasságról. Egy római távirat jelenti, hogy a pápa a mai konzisztóriumban nagy beszédet mondott, melynek tartalma a házassági elváltásra vonatkozó olasz törvényjavaslathoz fűződik.

Kijelentette a pápa, hogy szívesen beszélt volna öröndetesebb dolgokról, de jel kell említenie a legutóbbi keserűségeket, melyek közt életének utolsó éveit letyolnak. A katolicizmus zavarásának különböző nemei vannak. Nem akar mindennel foglalkozni, hanem arra szorítkozik, hogy egy ügyet érintsen, mely oda-irányul, hogy a vallás és az erkölcsöket sértse és mely fölött nem lehet hallgatagon napirendre térni. A pápa ezután a házassági elváltásról szóló törvényjavaslatról beszélt, mely Olaszországban előkészítés alatt áll és azt mondja, hogyha az aggkornak még van tekintélye és a pápa szavának van valamelyes befolyása és ha atyai szeretete a közös haza iránt még ér valamit, akkor nemcsak intése, hanem kérése is azokhoz irányul, akik hivatva lesznek a törvényre vonatkozólag szavazni. Tagadják meg hozzájárulásukat tekintettel arra, amit szent és drága hagyományként örökölték és gondolják meg, hogy a keresztények házassági kötelessége szent, személyes, felbonthatatlan és az isteni jogon alapuló. Soha emberi törvény nem fogja eltörölhetni ezt az isteni törvényt. A pápa ezután hosszasan fejtegette a keresztény házasság szentségét és felbonthatatlanságát és kiemelte azokat a károkat, melyeket a család és az emberi társadalom a házasságok felbonthatósága által szenvedne. Minthogy egy állam hatalma benső összefüggésben van lakossága erkölcsökének tisztaságával és az erkölcsök romlása mellett pusztulásnak néz előre nyilvánvaló, hogy egy ily intézkedés, mely nyilván a nép erkölcsökének romlására vezetne, mily köz- és magánszerencsétlenség volna. A pápa reméli azonban, hogy azok, akik a politikának szentelik magukat, nem fogják elzárni szíveiket atyáik vallása elől és nem fogják megtagadni azt az okosságot, mely minden olasz embernek természetében van.

A szultán sógora. *Damad Mahmud* basa, a szultán sógora újtörök üzemekbe keveredett, miért is sietve ott kellett hagyania Törökországot. Sokfelé járt Európában, de mert a törökországi eseményeket figyelemmel akarta kísérni, legujjabbán Korluban szállt meg. A török kormányának kényelmetlen volt a szultán rebellis sógorának közelsége, miért is barátágosan felkérte a görög kormányt, hogy menessze néhány állomással tovább *Mahmudot*. Erre a görög kor-

mány kiutasító parancsot adott ki. Mint ma Athénből táviratozzák, *Damad Mahmud* basa Korfuból körvényt intézett a görög kormányhoz, amelyben egészségi állapotára való tekintettel a kiutasító parancs visszavonását kéri. Azt mondja a körvényben, hogy vesebeteg és rákszerű betegségekben szenved, amely valószínűleg nemsokára véget fog vetni életének.

Argentína és Chile viszállya. A *Times* jelenti Valparaisóból tegnapi kelettel: Chile azt jelenti Argentínának, hogy lemond arról a szándékáról, hogy a vitás területre vivő utakra hivatkozik korábbi birtokjogának bizonyítékául, viszont Argentína visszavonja hivatalnokait arról a területről olyan területre, amely kétségtelenül Argentínáé, továbbá, hogy az angol választott bíróság mérési munkálatainak megkönnyítésére a jövő épülő utakat Argentína és Chile közös költségén építik ki. A chilei körök véleménye szerint részben az angol kormány az oka a főnforgó viszályoknak, mert késleltette a választott bíróság kiküldését.

Buenos-Ayresből jelentik a *New York Herald*-nak, hogy Argentína szombaton választott Chilénak a két állam között főnforgó vitás kérdések rendezésére vonatkozó ajánlatára és áltanánosságban beleegyezett abba, hogy a vitás kérdéseket barátságosan intézzék el.

New-York, december 16.

A Reuter-ügynökség jelenti Buenos-Ayresből, hogy ott minden esendes. A kormány ma küldi el a választ Chile jegyzékére. A minisztertanács a jegyzék első részét, mely a vitás területen építendő utakra vonatkozik, elfogadta, a másik részét azonban, mely azt mondja, hogy Argentína Ultimo Esparanza mellett chilei terület szállott meg, elfogadhatatlannak jelentette ki.

Törökország bajai. *Gesov* bolgár diplomáciai ügyvivő a portánál erőlyes lépéseket tett egy *Ivanov* Jobboz nevű katona meggyilkolása miatt, aki a csiltepei bolgár őrséghez tartozott, s akit török katonák öltek meg. *Ivanov* két bajtársával a sűrű ködben török területre tévedt és a határtól négy kilométernyire török katonák és basibozikok elfogták és lefejezték. A bolgár ügyvivő követeli a portától, hogy a meggyilkolt holttestét azonnal szolgálatossá ki a bolgár hatóságoknak és kijelentette, hogy a bolgár kormány fönntartja magának a további lépéseket.

Finnország eloroszosítása. A finneket eloroszosító törekvések heves ellenállásra találnak a finn papoknál. Mint Helsingforsból táviratozzák, a borkai püspökség területén 20 lekipvasztat a templomokban. *Bođrikov* főkormányzó rendeletére ezek ellen a lelkészek ellen megindítják a kriminális eljárást. Az aboi püspökség területén minden lelkész felolvasta, amiért több helyen a templomokban zavargások fordultak elő.

A Budapesti Napló Naptára.

Pazar pompával kiállított, gazdag tartalmu naptárt küld karácsonyi ajándékkul a *Budapesti Napló* minden előfizetőjének. Egy csekély részlete ez a mi hálánknak azért a páratlan szeretetért és ragaszkodásért, amelylyen a *Budapesti Napló* közönsége a mi munkásságunkat kíséri.

A Budapesti Napló Naptára

gyakorlati értékű és egyuttal szórakoztató, amelynek előkelő tartalmát a *Budapesti Napló* belső dolgozóitársain kívül más neves írók és költők gazdagították. A gazdag belletrisztikai rész után az év krónikája van írásban és képben. Ennyit árulunk el egyelőre a közönségünk számára tartogatott meglepetésből.

A Budapesti Napló Naptára

karácsony hetében mindenütt ott lesz már, ahol a *Budapesti Napló* naponkinti vendég. Kiadóhivatalunk a jövő héten már megkezdte a Naptár szétküldését. Hiszszük, hogy közönségünk éppen olyan szeretettel fogadja ajándékunkat, mint amilyen szeretettel mi

elkészítettük és amilyen örömmel mi ünnepli asztalára teszszük.

A Budapesti Napló Naptára

nem kerül könyváruis forgalomba, kiadóhivatalunk azonban megküldi azoknak is, akik utjónna lépnek előfizetőink sorába.

HIREK.

Amerika.

Jönnek hozzánk emberek Amerikából, hogy letelepedjenek itt és köztünk éljenek. Nem sokan, inkább csak a véletlen sodor ide olykor valakit abból az óceáni messzeségből. És amikor előbb vagy utóbb megkérdezzük őket:

— Hogy-mint vagytok nálunk?

Akkor azt mondják, hogy kedvesek vagyunk, jók vagyunk, de... És kimondják ezt a de-t. Hogy sehogy se tudnak megszokni nálunk. És még bocsánatot se kérnek nagyon, mikor nyíltan, egyenesen szembe kritizálják le az állapotjainkat:

— Ez nem élet, ez nem komoly világ! Nekik legalább nem az.

Mi pedig erre mit csináljunk velük? Még csak meg se haragszunk, nem is vitázunk sokat. A mi lábunk alatt a föld van, ahol születünk, őket egy világtenger és egy sereg ország választja el a hazájuktól. Előnyben vagyunk. Ha volnának németek közt, vetette volna őket sorsuk akármelyik más nemzet kebelébe, akkor is panaszkodnának. A pálmával se veszekszünk, amiért Afrikába sir vissza Szibériából...

Jönnek haza magyarok Amerikából, ahova elmentek nagy, fényes exisztenciáért, dugdagságért. Aztán hazajönnek egy, vagy sok esztendő múltán. Vagy megint csak szegényül, vagy félsikerrel, vagy arannyal bőven megrakodva. S ha kérjük tőlük:

— Hogy-mint voltatok odakünn, mit tapasztaltatok?

Akkor tűz gyullad ki a szemükben, s valami elmaradhatatlan fölényes kézmozdulattal beszélnek csudákat Amerikáról. Mint akik a titkok titkáinak bűvös barlangjában jártak. Van egy szavuk, amivel úgy hiszik, mindent elmondanak arról a tulsó világról:

— Amerika, az — a nagykorúság!

Szinte kegyképpen maradnak itthon, annyira nagy, komoly és más ott a Kolumbus földjén minden a hazai körülményekhez képest és ha tudakoljuk, hogy miért is jöttek ilyen hamar vissza, rántanak egyet a vállukon és úgy felelik:

— Hát... haza jöttünk.

De elmennek még vagy egyszer abba a nagy világba, ha addig élnek is!...

Most pedig beszéljünk a magyar mázololegényről, Zeitung mester tanítványáról, akit a minap a newyorki kikötőben majd hogy holtan nem szedtek ki a ládjából, amelyikben azt a szép utat megtette Hamburgtól kezdve az igéret földjeig, nagy Amerikáig. Egy kicsit elszámította magát, három napig étlen-szomjan gyötrődött a világ legkényelmelenebb kajájában, s ezek után nem ugorhatott ki inkognitóban szép reményeinek új területén, hanem amikor révedező szemmel tudomást szerezhetett megint isten szép világáról és bizonyára ámulva kérdezte: „Hol vagyok?” — akkor egyenesen a hatóság felé hirtelen neki biztató hangon: „Az én erős karjaimban, édes fiam!”

Es akkor a magyar mázololegény agyán villámsebességgel rontott át a valóság. A hajó, a láda, Hamburg s az egész merész gondolat nem lidérenyomás, hanem igaz, megtörtént faktum. Egy pillanat sem mulhatott el azonban a nagy világosság után, amely így az öntudatán átvillant s már az a három osztrák-

magyar ezüst forint jutott az eszébe, amely szép szerényen lapult meg annyi idő óta a zsebében. Minden egyéb gondolat, ami ezzel összefüggött, most már rohammal támadta meg: „Ez a három forint nem száz dollár... Pedig ennyi pénz nélkül nem eresztenek be Amerikába... Sőt, rátesznek egy hajóra és visszaküldenek oda, ahonnan jöttem. De én azért jöttem, hogy itt maradjak és, istenem, ezért én mennyit szenvedtem!”...

És a mázololegény reszketett a bizottság előtt, amely a bevándorló népségre ennyire vigyáz és övele is ugyan kurtán bánik majd el.

De a mi mázololegényünk váratlanul nagyon csalódott az ugynevezett bevándorló-bizottságban. Mert ez a bizottság, mint most ennek híre jött, nem zavarta vissza távol szűkebb hazájába. Azt mondta neki:

— János fiam (mert Jancsi a becsületes neve a mázololegénynek), magát mi nem bántjuk. A törvény ugyan ellene van, de azért mi befogadjuk magát ide Amerikába polgárnak. Mert maga ezért a rangért olyan becsületesen meginkálódott, hogy senki azért nem csap el bennünket, amiért a törvényt így kinulláztuk.

Az amerikai polgárok bólogattak és kórusban zúgták:

— Helyes!

Most vissza lehet térni a hozzánk vándorló amerikaihoz és az Amerikából hazajövő magyarhoz. „Amerika nagykoru, Amerika valami egészen más!” Az ilyen utilladás történetje egészen alkalmas arra, hogy közelebb vigyen bennünket ahhoz a tengerentúli szellemhez, amelylyel annyira följé kerekedett az új világ az 6-nak.

Másutt szigorúan ítélnék a törvény betűje szerint, akad olyan hely is, ahol a törvény szelleme is előkerül. De hogy van olyan ítélkező bölcsesség és vakmerőség is, amely egyszerűen félretolja a törvényt, mert úgy érzi, hogy ez az igazság, és halálisan biztos, hogy ebből semmi baj sem következik se az államra, se senkire, hát bizonyára — ez Amerika.

Innen átról nyilván nem is lehet tapasztalni a nagy esetnek. A vén Európában egyetlen észszerű törvénynek kell még élnie szigorúan. Annak, amely azt parancsolja, hogy minden törvényt akárhogy, de be kell tartani. Amerika ezen túl van. Ime:

Nem fél, hogy bomlás lesz abból, ha alkalomatlan felfüggeszti a törvényt.

Nem fél, hogy ha egyszer mellőzte a törvényt, ugyanezt majd máskor is követelik tőle.

Nem fél, hogy tömegesen találják megrohanni ilyen Zeitung-féle ötletekkel.

Nem fél, mert ő nagykoru, ő rá nem lehet utazni.

Most bebocsátotta a földjére három rongyos ezüst forinttal a hungarián mázololegényt, noha nem szereti a tótól s ezer meg ezer más bevándorlót visszautasított eddig, ha csak egy dollárja hiányzott is a százból. De most megtette az ötletre ötletből és emberséggel jóindulatból.

Aki ezért belé akar kötni, annak áll elébe. De az aztán jól fegyverkezzék fel. Különösen friss, új ötlettel.

Omár.

Budapest, december 16.

— BUDAPESTI NAPLO. December 15-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hír. Széll Kálmán egy miniszterelnöki, mint belügyminiszteri minőségében sem e hó 10-én, sem 20-án nem ad kihagyatást.

— Edvárd király a Rivierán. Londonból jelentik, hogy Edvárd király a jövő hónapban a Rivierára megy, ahol a Chorane-kastélyban fog lakni.

— Mérget tettek a cár vizébe. Szenzációs hírt közöl a Lokal-Anzeiger pétervári tudósítója. A cári pár hirtelen átköltözött Csarszkoje-Szelóbló Gacsinnába és ez a váratlan helyesere Péterváron nagy meglepetést keltett. Mindenféle riasztó híresztelések keltek szárnyra, mignem most kitudódott az igazi oka az átköltözésnek, amely ebben a zord időszakban szokatlan volt. Rájöttek ugyanis arra, hogy a carszkoje-szelóli vízvezeték, amely forrásvízzel látja el a cári kastélyt is, megmérgezték. Csarszkoje-Szelóbló tífusz-járvány ütött ki és száznál több a tífuszbetegnek száma.

— Gróf Lónyay Elemér beteg. Bécsből jelentik, hogy gróf Lónyay Elemér pár nap óta betegeskedik s az orvosok tanácsára hosszabb időre Meránba utazik, Lónyay Stelánia grófnő, aki szintén gyengélkedik, csak néhány nap múlva követheti férjét Meránba s ott tölti vele a karácsonyi ünnepeket is.

— Tisza Kálmán születésnapja. Nagyváradról táviratozzák: A biharmegyei nemzeti kaszinó Tisza Kálmán 71-ik születésnapja alkalmából a következő távirattal üdvözölte:

A biharmegyei nemzeti kaszinó választmánya a mai napon történt üléseiből nagyméltóságodat 71-ik születésnapja alkalmából a legmelegebben üdvözli és hosszú, boldog életet kíván.

— Negyvenéves tanári jubileum. Az állami felső leányiskola egyik érdemes tanára, dr. Károly György Hugó premontrai kanonok és címzetes igazgató, ma ünnepelte tanári működésének negyvenedik évfordulóját. Az intézet tanári kara ebből az alkalomból testületileg üdvözölte a jubiliánst, akhez Suppán Vilmos királyi tanácsos, igazgató meleghangú üdvözlő beszédet intézett. Majd átadta a tanári kar ajándékát, egy remek kivitelű aranykelyhet. Az ünnepeket megtartottan mondott köszönetet a váratlan meglepetésért. Végül a növendékek részesítették lelkes ünnepelésben szeretett tanárukat.

— Keresik Andréét. Három esztendeje mult immár, hogy Andréé és társai légi utakon iparkodtak elérni az északi sarkhoz. Azóta teljes-séggel nyomuk veszett. A világ letett arról a reményről, hogy valaha is megtudjon valamit a vakmerő léghajósokról. De Andréé honfitársai még mindig melengenek némi reményt. Most újabb expedíciót szerelnek fel Stockholmban, amely Andréé és társai nyomait kutatni fogja. Westmann, az upsalai egyetem tanára és Fraenkel mérnök vezetése alatt expedíció megy északi Grönland keleti partjaira tudományos kutatások és az Andréé utáni nyomozások megejtése végett.

— Báró Majthényi László levele. Báró Majthényi László Hont-vármegye volt főispánja, hosszabb nyilatkozatot küldött be hozzánk, reflektálva arra, ami a képviselőházban vele kapcsolatban elmondott. Majthényi első sorban kijelenti, hogy Ivánka Oszkár híven adta elő látogatásának történetét. Majthényi válasza ez volt Ivánkának:

Barátaim és én a képviselőválasztásnál elfoglandó álláspont nézve még megállapodásra nem jutottunk, azt azonban minden térférisé eikerülése végett eleve kijelentem, hogy méltóságod ellenjelöltjét joguk támogatni, bárki legyen is az.

Az öreg báró ezután védekezik az ellene intézett támadások ellen. Becsületszavára állítja, hogy muszkavezető soha sem volt. A sok üldözést, amelynek Ivánka Zsigmond és néhány tónyi híve részéről kitéve volt, a csekélyszámú ellenzék hiábavaló erőlködésének tulajdonítja, pedig az csak nem róható föl neki büniül, hogy nem engedte sem a nagy többséget, sem magát egy törpe kisebbség által megfélemlíteni. A korrupció ellen küzdenie szükség nem volt, mert huszonötévi főispánsága alatt mindössze két visszaélés fordult elő. Betejezésül saját ténykedéséről szól. Igenis, ugymond 1849-től 1852-ig hivatali viselt, nem árta soha senkinek, használva, akinek lehetett. 1860-ban főispán névezetletet ki; az országgyűlés feloszlata után lemondott. Az 1861-65-iki provizórium idejében fényes állásokat kínáltak neki. De nem fogadta el. 1867-ben első lett az alkotmányos kormány előterjesztése főispánna kinevezése; megbízták fontos missziókkal; Deák Ferenc öt ajánlotta királyi biztossnak az erdélyi unió létesítésére, mire családai szomorú akadályoknál fogva nem vállalkozhatott volna.

Rámutat főrendibázi szerepléseire, értékes rendjeleire, és ha, ugymond, a mellett a fátyol mellett, amelyet az 1861-iki leirat a mult eseményeire borított, amnesztiára van szükségem, azt megnyerte egy Deák Ferenc egy gróf Andrásy Gyula, a harmincegy évén át váltakozott kormányok, főrendibázi tagtársai, nagyszámú barátai és Hont-s Nyitra vármegye közönségének bizalmában. Nyilatkozatát így végzi:

A 51 éves életkort elérve, midőn a test a földre, a lélek a mennybe vágyik, tartozni véltem ezek emondásával, igazolásul és megvilágításul azon korszaknak, melyben a sors számomra helyet jelölt ki hazánk közéletében.

— Báró Lévyay Henrik halála. Báró Lévyay Henrik holttestét ma délután bebalaszozták a Herzel-szanatóriumban s éjszaka a kerepesi temető halottszobájába szállították, ahol ravatára helyezték. A beszentelés holnap dé után a legnagyobb eszűdben történik meg s utána a holttestet a keleti pályaudvarról Győr-Táplányra szállítják. Ott a temetés pénteken délelőtt félüzenként órákor lesz.

— **Erzsébet főhercegnő arcképe.** Erzsébet főhercegnő egy magyar festőt, Koppay tanárt tüntetett ki avval, hogy eljegyzése alkalmával viselt toalettblendéjében lefestette magát vele. A főhercegnő vélegénye kíséretében jelent meg a festő műtermében. A készülő portré sokáig titok volt, mert karácsonyi ajándéknak volt szánva. Most azonban kipattant a titok s az uralkodóháznak Bécsben időző tagjai most sűrűn látogatják Koppay műtermét, hogy a pompásan sikerült festményt megtekintsék.

— **Marconi legújabb kísérletei.** Marconi folytatja nagy találmányának fejlesztését, még pedig New-Foundlandban. Onnan azt jelentik, hogy Marconi csütörtökön és pénteken dróttalan táviratos útnan megbeszélte jeleket kapott Puldhuból (Penzance mellett), közelről az *Atlanti-Oceánon át*. További kísérletezéseit megnehezítette az időjárás. A Marconi-társaság londoni irodája megjegyzi, hogy Marconi St.-Johnsban léghajón végzi kísérleteit nagyon érzékeny felfogó-készülékkel. A new-yorki lapok azt jelentik St.-Johnsból, hogy Marconi olyan felfogó-készülékkel végezte kísérleteit, amelynek drótvégét egy sárkány 400 lábnyi magasságba emelte.

Róma, december 16.

A tengerészeti miniszter ma Marconitól St.-Johnsból (Uj-Fundland) táviratot kapott, amelyben Marconi közli, hogy sikerült neki a drótnélküli telefonon Angliából közvetített jeleket Uj-Fundlandban felvenni. A miniszter válaszában megköszönte a barátságos értesítést és hozzátette, hogy a kitűnő eredmény csodálkozással tölti el.

— **Egy kis aprópénz.** A mult esztendei kellemetlen kis eseteket arra kényszerítették a kínai császárnét, hogy Pekinget otthagya, Szianfuba meneküljön. Ilyen hureokodásoknál illendő, hogy az ember egy kis aprópénzt is vigyen magával. Ezen a nézetten volt az anyacsászárné is s csak hétszáz kis kocsai ezüstpénzt vitt magával vándorútjára. Ez a kínai császárnő aprópénze. Alig 35 millió korona. Oh, mért nem menekült Budapestre!

— **Uj elnök, A Társadalomtudományi Társaság** választmánya ma este Pikler Gyula egyetemi tanár elnöksége alatt tartott ülésén foglalkozott *Pulszky* Ágost halálával megüresedett elnöki tiszt betöltésének kérdésével is. A választmány egyhangúlag gróf *Andrássy* Gyula elnöksége mellett foglalt állást. Az elnökválasztó gyűlés december hó 20-án este 5 óra körül fog tartani az Iparegylet helyiségében (Uj-utca 4.). A választmány ezenkívül több folyó ügyet intézett el és számos új tagot vett fel, közöttük *Wekerle* Sándort, *Károlyi* Antalt és *Maróthy* Lászlót országgyűlési képviselőket és *Kosztányi* Ignác egyetemi tanárt.

— **Jóteköny adomány.** *Istváry* Sándor ügyvéd ur Szombathelyről 6 koronát küldött az Izabella-utcai tejesbolt részére és *Hirsch* Armin és társai utca-Dé-váról 2 korona 10 fillért a Podmaoiczky-utcai kenyérbolt, *Haber* Paula urnő 2 koronát az Izabella-utcai tejesbolt és végül *Lány* Jakab és fia Budapestről 2 koronát az alkalmazás nélküli kereskedelmi alkalmazottak segítségére. Rendeltesítet ki helyükre juttatjuk.

— **A tengerenagy bünel.** *Newyorkban* óriási fel-tűnést kelt az ítélet, amelyet a katonai becsület-bírószág *Dacey* elnöklésével *Schley* tengerenagy ellen hozott, akit a spanyol háború lezárása után különböző vádakkal illettek. Az ítélet konstatálja, hogy a tengerenagyban hiányzott az ellenség fölkeresésére való elszántság; a tengerenagy a felderítő szolgálatot elhanyagolta, az ellenséggel való találkozást elkerülte és pedig azzal az ürügygel, hogy a hajórajnak előbb szemet kell lövnie, holott szénrel valóssággal bőven elő volt látva. Az ítélet bátorág hiányával is vádolja a tengerenagyot, mert nem kísérlete meg a *Kolon* spanyol hajót elsüllyeszteni és mert a szanjárói ütközetben saját hajójának biztosítása végett a *Texast* veszedelembre sodorta; jelentései nem voltak pontosak. Tévedésbe ejtették főbőbvalóit és igazságtalanok voltak alárendeljei iránt. Az ítélet egyébként elismeri, hogy *Schley* személyesen az ütközetben kitagadatlannal viselkedett.

— **A posta vasárnapja.** A karácsonyi forgalom kedvéért a kereskedelmi miniszter december 22-ikére, vasárnapra felfüggesztette a posta- és táviróhivatalok munkáját. Vasárnap tehát a postán olyan szolgálat lesz, mint rendes hétköznapokon.

— **Öngyilkos joghallgat.** *Máramaros-Szigetről* táviratozik: *Meczner* Ferenc joghallgat, előkelő zempléni család sarjadéka, ma reggel szívenlőtte magát. A mult éjjel még az alopánknál volt estélyen, ahol mindvégig jókedvű volt. Öngyilkosságának okáról azt beszélük, hogy nagyra látta magát és anyagi zavarok kergették a halálba. Háziasszonya, *Üvegy Kruszelyi* Bálintné a lővés zajára elájult. Alig tudták életre kelteni.

— **Közégy választások.** *Szegeáról* jelentik, hogy ma zajlott le a városi képviselőválasztás. A régiék sorából 23 bizottsági tag bukkott ki. Kilenc kerület összesen 73 tagot választott; háromnegyed részben szabadelvűpárti.

— **A beduin regénye.** Hazája a messi Afrika. Ott nőtt föl távol minden európai civilizációtól s kulturától. Vallára vetve burnuszát, bebarangolta a pusztaságot, amíg... amíg... Nem, itt még nem kezdődik a regény. A regény a sors össze nem hozta egy angol impresszáriával. Az élelmes angolnak megtetszett a gyönyörű, szobor-szerű beduin s néhány társával mutogatába vitte Európába. A fnom, törekeny lelkű, érzékeny aszszonyok világába került a puszták egyszerű gyermeke és Londonban... ahi itt kezdődik a regény. Szőke, selymes haj árnyékolta be Momlokát, kék szemekinek mélységében álmok laktak s mikor kacagni kezdett, a szürke londoni köd is szertefoszlott. Azután találkozott a beduinval. Azután pedig el so váltak. Amerre az impresszárió elvitte Afrika fiait, oda utazott az édes, csodaszőke lány is, amig bebarangoztak lassanként egész Európát. De Ejszak és Dél gyermekei nem ütek játékokat a szerelemből. Szerették egymást igaz szívből s a beduin egy szép napon megszökött társulatából. Jaj, de nem azért angol az angol, hogy vissza ne vigye. A szerződés még a Szahara gyermekét is kötelezte s a burnusos ifju visszakerült a civilizált rabszolgatartóhoz. Eppen Bécsben voltak. A beduin szomoruan végezte mutatóványait, kelletlenül táncolt s a szép angol leány is eltűnt. Végre azután a kis karaván felelhődött s utrakelt Oroszország felé. De alig hagyta el a vonat a császárvárost, a beduin felszakitotta a kupé ajtaját, kiugrott és eltűnt. Ki tudja, hol várja szerelmese. Talán éppen Budapestben, ahová távirati uton érkezett az elfogatási parancs. És a egyetlen angol impresszárió ujra el fogja szakítani egymástól a szerelmeseket. De hiába, mert a beduin ujra meg ujra megszököik, mert nincs az a szerződés, nincs az a hatalom, amely igazán szerető sziveket egymástól elválaszson. Ugy-e édes, szőkefűrtű, kékszemű, szerelmes kis lady?

— **A magyar újságírók országos szövetsége** tegnapi választmányi ülését tartott, melyen megjelentek: *Sáway* Gyula elnökhelyettes, *Nagy* Sándor és *Wolner* József alelnökök és *Hovesi* József, *Hartmann* József, *Horváth* C. Guidó, *Illés* József, *Mérey* Miksa, *Nagel* Ignác, *Sümeji* Vilmos, *Székely* Sámuel, *Wachsmann* Henrik fővárosi, *Engel* Lajos, *Mártonffy*, *Lévai* Mór, *Nobel* Adolf vidéki választmányi tagok, dr. *Márton* Sándor ügyész, *Lenkei* Zsigmond titkárhelyettes-jegyző.

Élénk vita fejlődött ki abban a tárgyban, hogy a külföldi, különösen a bécsi hirdetési irodák újságkatalógusai nem választják el szigoruan Magyarország hírlapjait az osztrákotól s egyszerűen Ausztria-Magyarország lapjairól beszélnek, sőt azt is eltűrik, hogy bécsi lapok úgy hirdetik magukat, mint Ausztria-Magyarország legelterjedtebb lapjai, s így a hirdető közönséget félrevezetik. Hozzászólottak: *Illés* József, *Lévai* Mór, *Wolner* József alelnökök, s határozatlan kimondták, hogy a szövetség átír az irodákhoz, a hibákat felsorolja, s ezeket orvoslását kéri. Bemutatta a titkár azt a levelet, melyet dr. *Falk* Miksa válaszképpen intézett a szövetség választmányához, s melyben küszönetet mond a kollegáknak, hogy ötvenéves doktori jubileuma alkalmával felkeresték. *Nagy* Sándor alelnök a vidéki lapok érdekében előterjesztést tesz az iránt, hogy a szövetség találjon módot arra, hogy a pénzintézetek és biztosítárságok közleményei, mérlegei ne hirdetési irodák után, hanem közvetlen vagy a főügyvédek útján adassanak fel. Hozzászólottak: *Engel* Lajos (Szeged), *Lévai* Mór (Ungvár), *Wolner* József alelnök, *Sümeji* Vilmos, *Horváth* C. Guidó, *Nobel* Adolf (Tata) s egy határozatot, hogy *Nagy* Sándor alelnök dolgozzon ki memorandumot, körözze azt a vidéki nagyobb napilapok kiadójával s a rövidesen összehívandó választmányi ülésen mint konkrét javaslatot terjeszse e ő. Addig is ismertesse a tárgyat a szövetség hírlapjaiban. Több rendbeli indítvány és előterjesztés elindítása után, melyekhez különösen *Sümeji* Vilmos, *Horváth* C. Guidó és dr. *Márton* Sándor ügyész szö-löttek hozzá s *Lenkei* Zsigmond helyettes titkár előterjesztésére tíz új rendes tagot vettek fel a szövetségbe.

— **Sztrájk a vasgyárban.** A diósgyőri állami vasgyárban, mint a *Miskolci Napló* jelenti, 600 munkás beszüntette a munkát. A sztrákolók hengerdemunkások; szombaton este a kifizetés után *Markus* felügyelőnek bejelentették, hogy munkába nem állnak és azután hazamentek. A gyárvezetőség másnap hirdetményt adott ki amelyben a hengerde, munkásainak megtiltja a gyár területére lépni, mert a törvény és szabály ellenére a munkát abbahagyták. A gyár e munkát egyelőre beszüntette. *Butly* főszolgabíró a rend fenntartására s a zavargás megakadályozására 24 csendőrt rendelt ki *Alba* csendőrhadnagy vezetés alatt. A munkásokat, akik ma korá reggel a gyár elé gyülekeztek, a csendőrség megakadályozta abban, hogy a gyárba lépjenek. Kisébb zavar után a kedélyek lecsillapultak. A munkások azt kívánták, hogy *Butly* főszolgabíró vegye jogszökönyvbe a panaszukat, ami meg is történt. — A munka a gyárban szünetel. Különben csend és nyugalom van.

— **Karácsony előtt.** A kereskedelmi miniszter a karácsonyi forgalom akadálytalan lebonyolítása és a forlódás elkerülése céljából a december 22-ikre vasárnapra a munkaszünetet az összes posta- és táviróhivataloknál felfüggesztette.

— **Tisztújítás jótekönyességgel.** *Liptó-Szent-Miklós* írják: Liptóvármegye tisztikára *Jóh* Marcell alispán elnöklésével ma értekezletet tartott, amelyen elhatározta, hogy a megyei tisztújítás alkalmából a megye közönsége bizalmának viszonzásául — nem, mint eddig szokás volt, bankettet rendez hanem jóteköny és kulturális célu alapítványt tesz. Eddig ugyanis az volt a szokás, hogy az újonnan megválasztott tisztikar bankettet adott a megyebizottsági tagok tiszteletére. Most azonban e helyett *Balló* Rudolf főjegyző indítványára 2000 koronás alapítványt tesz a tisztikar s az alapítvány kamatait olyan középiskolai szegény-sorsu, szorgalmas tanuló kapja, akinek az atya a megye szolgálatában áll. Az ösztöndíj felett való rendelkezés jogát a tisztikar a megyebizottságnak adja át.

— **A tigrisvadászat.** A tigrisvadászatra nagy körültekintéssel és komolysággal előkészültek, jelenthetjük most már, hogy a tigrisvadászat meg is történt és eredménye az, hogy a balassa-gyarmati járásban, Debercsény, Nándor és Mohora községek határában nincs tigris. Ami a dolgról egy esti lapban még megjelent, az mint érdekes részletek sorozata jöhet számitásba. E szerint *Balás* Barna főszolgabíró Balassa-Gyarmatra egybehívta a járás legkiválóbb vadászait, a vadászok a főszolgabíró elnöksége alatt a városánál értekezletet tartottak, amelyen megbeszéltek a módokat. Az értekezlet eredményeként, s erről már történt megemlékezés, a főszolgabíró megkereste a losonci ezredet, hogy mozgosítson a vadászathoz szízhusz katonát. A kért katonaság aztán ki is vult s a vadászlat megindult. A többnyire birto-kosokból álló vadászok a hajtókkal kimentek a területre, minden hajtó kapott maga mellé egy katonát, aztán megkezdődött a hajtás, a három említett falu körül elterjedő földrészt bejárták és alkonyatkor, amikor a bejárás megtörtént, egyetlen egzotikus vad puskaeső elé nem került. A vadászok, katonák és hajtók pedig azon való örömlökben, hogy *Nándor*, *Debercsény* és *Mohora* faluk körül tigrisnek semmi nyoma, vig hangulatban hazaszéleltek. A tigris tehát nincs. De hát akkor hol a tigris? Ki ad erre feleletet? Ki a megmondhatója, hogy él-e a tigris. Vagy a mérsékelt égőv kemény telében odaveszett-e már talán s azóta esztendői porladoznak valamelyik erdő rejtejt zugában...

— **A válpörök dívatja.** A *Revue Bleue* hiteles statisztikai adatok alapján *Faguet*, a kitűnő francia esztétikus kimutatja, hogy Franciaországban apadó-féiben vannak a válpörök. A dolgot pedig a tudós okképpen okolja meg:

— **A krinolin —** *ugymond Faguet* — tizenkét évig uralkodott, a válás dívatja tizenhárom évig. Egy-egy dívat átlag ténemzedéken át tart ki Franciaországban, körülbelül addig, míg az illető nemzedék első ifjuságából a másodikba lép. Ennyi időre van szüksége, hogy izlése megváltozzék, hogy észrevegje, mennyire izetlen volt régebbi izlése és hogy hamarosan valami újabb divathóbortall pótolja az eddigit, minkeelőtte belekerülne abba a korba, amelyben senki sem törődik már a közizléssel. A válások esődjének második oka abban van, hogy az emberek rájöttek immár, minő kevésbé alkalmas az a gyökeresnek látszó gyógyszer sorsuk megváltoztatására. A válás nem ér semmit, mert azt mondhatni, a boldogtalan házastelekek soha-sem egyike az, aki a boldogtalan életért felelős. Boldogtalanágunk mindig személyes természetű, szorosan egybefügg jellemünkkel, amely vagy túlságosan gyűgye, vagy túlságosan erőszakos. Nem a házastárs-tól kellene válnia a boldogtalan lélek, hanem magamagától. Helyzetünk megváltoztatásának egyetlen módja az, hogy megmaradunk benne. A csodaorvos-ságnak neve megszökös, és az emberi boldogság nem egyéb boldogtalanágnál, amelybe az egyének sikerült beleszökni...

— **Eházasság.** *Davidovics* Lípót, a *Davidovics* Jakab fővárosi vaskereskedő-cég belfagya, december 25-ikén vezeti óltárhoz a dombóvári zsidó templomban *Hónig* Gizella kisasszonyt, *Hónig* Adolf dombóvári kereskedő leányát.

Dr. *Lorsódi* Ignác miskolczi ügyvéd eljegyezte *Varga* Jolán kisasszonyt, *Varga* Jakab tekintélyes miskolczi kereskedő leányát.

Spitz Kálmán fakeskesedő *Budapestben* eljegyezte *Kohn* Vilma kisasszonyt, *Kohn* Rezső földbirtokos leányát.

— **A sütősegédek rombolása.** A minap — mint megirtuk — a sütősegédek betörték a sütő-ipartestület *Bercsény-utca* 6. szám alatti helyiségébe s ott mindent összeuzzattak. Az ügyben *Tóth* Lajos VII. kerületi kapitány erőlyes vizsgálatot folytat, amelynek befejezte után az ügyet átteszi a büntetőbírószághoz, miután ez nem kihalás, hanem hatóság elleni erőszak.

— **A posta- és táviróigazgatóság kérelme.** A táviratok pontos kézbesítésének szoros ellenőrzését felelte megnehezíti az a körülmény, hogy a közönség a táviratok átvételére alkalmával a kézbesítő-vevényekre csak ritkán írja fel a kézbesítés idejét. Ez okból a budapesti posta- és táviró igazgatóság jelkéri a közönséget, hogy a táviratok átvételére alkalmával a kézbesítő-vevényekre a kézbesítés óráját és percét pontosan jegyezze fel.

— A radnai szűz költője. Hazafi Veray János, ki már régóta nem az egyetlen abban a bransban, melynek idejét és muzsája öleteit szenteli, most ismét túlélt egyike vetélytársát, akit *Czudar Mihály*nak hívtak. Czudar Mihály Arad városának volt házi hegedőse s ott ismerte őt mindenki s hallotta mindenki énekeit a radnai szűzről. Czudar Mihályt *Márki Sándor* kolozsvári egyetemi tanár fődözte föl s a Kőlcsey-egyesület egyik ülésén fölolvastás is tartott róla. A szegény pótlát utólról a költők betegsége, a tödőzés. Az aradi kórházba vitette magát, ahol néhány nap előtt teljesen elhagyatva, csendesen meghalt.

— Zeitung tanítványa. Megirtuk a napokban, hogy *Bek János* budapesti mázolőségéd fel ment el New-Yorkba, hogy *Hamburgban* ládában eladta magát egy hajóra, amely Amerikába indult. De az ut néhány nappal tovább tartott; úgy hogy idő előtt eljött egy tápláléka s New-Yorkban ájultan szedték ki a ládájából. Mikor felélesztették, nagy aggodalom bántotta, mert csak három forintja volt, pedig a hatóság csak annak engedti meg a ki-szállást, akinek legalább száz dollárja van. De a vállalkozó szellemű mázolőségédet nagy szerencse érte. Egy newyorki távirat szerint a bevándorló bizottság megengedte neki, hogy amerikai földre lépjen, noha nem rendelkezik a törvény szerint követelt összeggel. A bevándorló bizottság azzal okolta meg ezt a kegyet, hogy az, aki oly nagy fáradságnak vetette magát alá, csak hogy amerikai polgár lehessen, megszerzte magának azt a jogot, hogy amerikai polgár legyen. Bek nagyon híres lett odaát Amerikában a vállalkozásával. Sokan ajánlották neki, hogy állítsa ki magát, de a magyar fu dícséretes módon lemondott arról, hogy báméskodásnak tegye ki magát. Úgy látszik, beesületes munkára ment ki s ezért kinlódott a hosszú uton.

— Kőlcsey-kör. Szatmárról írják: A *Szatmári Kőlcsey-kör* tegnap tisztújító közgyűlést tartott, amelyen előülkő *Kende Zsigmondot* alelnökké *Hermán Mihály* polgármestert, titkárrá *dr. Fechtel Jánost* és pénztárossá *dr. Radó Bertalant* választották meg. A közgyűlés elhatározta, hogy télen mátnékat és esténként a Szabad Liceum példájára előadásokat fog tartani.

— Kereskedelmi bál. A kereskedelmi bál előkészítő-bizottságának egy küldöttsége, úgy mint *megyeri Krausz Lajos* biz. elnök. *Horváth Elemér* miniszteri tanácsos, *Fürst Bertalan*, *Brachfeld Sándor*, *Mauthner Adolf*, *Ott Lajos*, *Wollák Soma* és *Zerkovitz Emil* ma *Szél Kálmán* miniszterelnöknel tisztelegtek, hogy a kereskedelmi bál védnöki tisztjének elfogadására kérje fel. *Szél Kálmán* miniszterelnök a legnagyobb készséggel jelentette ki, hogy a felajánlott tisztelet elfogadja, mert bár — ugymond — nagy elfoglaltságánál fogva minden ilyen tisztelet közszónnel visszautasítani kénytelen, a *kereskedői osztály iránt való tisztelet* és leginkább a kereskedelmi bál nemes célja, az állásnékülki alkalmazottak szégyelzése, arra kész, hogy ő is kivége a részét ebből a humánus mozgalomból. A bizottság tagjainak bemutatása után, fokozott közreműködését helyezte kiltatásba. *Hegedűs Sándor* kereskedelmi miniszternél jelentkezett ezután a küldöttség, hogy a rendezőbizottság díszelnöki állását felajánlja. *Hegedűs* miniszter is nagy szíveséggel fogadta a küldöttséget és a díszelnöki állásra készséggel vállalkozott, mert kötelességének tartja, hogy a kereskedőknek ezt a szép mozgalomát teljes erejével támogassa. A bál rendezői most már teljes reménységgel folytatják munkáikat a rendkívül lényesnek ígérkező kereskedelmi bál érdekében.

— Halálhöz. *Rónay* Lajos mezőhegyesi ménesparancsnok 44 éves korában szívizomlándásban meghalt. *Rónay* Lajost csak nemrég nevezték ki *d'Orsay Olivér* helyébe.

— Jégzajlás. *Kassáról* jelentik, hogy a *Hernád* mentén jégzajlás van s a jég elhordta a hidakat. *Ó-Tuzsin*, *Kis- és Nagy-Ladna* között megakadt a közlekedés. Az utóbbi napokban 15 fok hideg volt, de most megnyihült az idő. Ez az oka a nagy jégzajlásnak.

— Jubileum. Mint értesülünk, *madarasi Beck Nándor*, a Magyar Jelzáló-Hitelbank köztisztviselőiben álló elnök-vezérigazgatója, a jövő év elején üli meg harminceves vezérigazgatói jubileumát.

— Halálhöz. A rendőrség a rózsaucai gyilkosság ügyében befejezte a vizsgálatot és kiderítette a helyes tényá lást. *Antal János* kocsis szombatn éjszaka ment haza Rózsau-utca 27. szám alatti lakására. Ott az istálló falába szegett vert s aludni akaró társait ez annyira dühbe hozta, hogy leszidták *Antalt*. Különösen *Tóth József* 23 éves kocsis lármozott vele. *Antal* erre rávetelte magát *Tóthra* és több helyen megsebezte. *Tóth* menekülése közben befutott a háztulajdonos, *Frankl János* lakásába, de ott nem érezvén magát biztonságban, a házmasterhoz menekült. *Antal* *Rabóczky* nevű társával üldözöbe vette a menekülőt s azt hívcn, hogy *Frankl*nál rejtőzik, rátamadták a háztulajdonosra. *Frankl* azt gondolta, hogy rablókkal

van dolga, saját védelmére lött s a golyó *Antalt* találta halálosan. A rendőri nyomozat azonban megállapította, hogy *Antal* és *Rabóczky* nem akartak rabolni.

— A kassai tífuszjárvány. *Kassáról* írják, hogy a tífuszjárvány a hatóságok erőlyes intézkedései következtében alább szállott. Ujabb betegedés nem fordult elő. A polgármester ugyanilyen jelentést tett a helygyminiszternek, aki kérdést intézett hozzá a járványt illetőleg.

— Megagygyott gyermek. A *Rudasfürdő* előtt ma reggel egy ideig megagygyott-eszméletlen *flura* akadtak. A mentők a Rókus-kórházba vitték. A rendőrség kiderítette, hogy a *flu Smigala Sándor*, tizenhárom éves és Érsekújvárra való. Napok óta nem volt már lakása s a hideg éjszakákat a szabadban töltötte.

— Ötázrós gyilkos. A chartresi esküdtészek előtt ma kezdődött *Brierre* földműves bűnpöre, akit azzal vádolnak, hogy meggyilkolta öt gyermekét. *Brierre* folyvást ártatlanságát erősíti.

— A közeledő karácsonyi ünnepek alkalmából felhívuk a tisztelt vevőközönség figyelmét a *Pollak Alfréd* cs. és kir. udvari czüstaragyas által IV. Koronaherceg-utca 10. szám telemelet alatti üzlethelegyben modern ezüstárnykból rendezett kiállítására és megjegyezzük, hogy azt bárki minden vételközleletesség nélkül megtekintheti.

— Rendőri hírek. *Pintér Imre* 40 éves napszamos ma összeverekedett *Cselits Péter* napszamosmal s egy üldönyö-lapattal úgy vágta fejebe, hogy ez vértől borítva összeesett. *Pintér* maga jelentkezett a rendőrségen ahol letartóztatták. — *Fusztai Gyula* újságíró mellesleg a zsebmézzel is foglalkozott, de tegnap ráta vesztett. *Sonnenfeld Mór* ezüst óráját akarta a zsebéből kilopni, amikor nyakon csipték. Adatták a rendőrségnek.

(x) **Csuz és köszvény** ellen elismert legkitünőbb szer a *Zöldán-jéle kenőcs*. Ara 2 korona. *Zoltán Béla* gyógytárában, Budapest, V., Sétátér-utca és Szabaságtér sarkán.

(x) **Kérjünk mindenütt F. M. K. E.** vagy **E. K. E.** gyűjtőt.

(x) **Ezerféle csillogó új karácsonyfa-dísz Kertész Tódornál.**

(x) **Karácsonyi kiállítás.** Karácsonyi tárgyak bevásárlása előtt ne mulassza el senki a *Dorottya-utca 6/a.* szám alatt a *Wurm-udvarban* megnyitott kiállítást megtekinteni, ahol festett paravánok, művészi képek és az iparművészet remekei az előállított árban beszerezhetők. Minden egyes tárgy érdekes emlék.

A rejtély kulcsa.

— *Ádálék a Kecskeméthy-ügyhez.* —

A Kecskeméthy-ügy tele van rejtélyekkel. Ha *Hamel* ma detektivlándok lenne, nem a föltét töprengene: *mi álmok jének a halál után?* — hanem: *mért sikkasztott Kecskeméthy 588 000 koronát?*

Mert ez a legrejtélyesebb momentum. A sikkasztók ugyanis az egész művelt világon keres szézekkel szoktak dolgozni. Teljesen értenék Kecskeméthyt, ha 500.000 vagy 600.000 koronát vitt volna el. De mért éppen 588 000-e?

Azt tudjuk, hogy honnan vette a pénzt, de azt nem tudjuk megérteni, hogy honnan szerezte ezt a görbe számat?

A rendőrséget hetekig gyötörte ez a probléma. Néhányan bele is bolondultak. Az a rögeszméjük támadt, hogy Kecskeméthyt elfogják. E helyett őket fogta el nem Kecskeméthy, hanem az üldözési mánia. Szaladtak Olaszországba.

Az itthon maradtakat pedig tovább gyötörte a lélektani rejtély. Végre abban állapotok meg, hogy Kecskeméthynek nem normális az agya. Perverz. Tud lopni, de fogalma sincs rendszerről, szabályról.

Csak ma, hetek után, találták meg a rejtély kulcsát. Nyilvánvaló és világos lett, hogy mért sikkasztott Kecskeméthy éppen 588.000 koronát.

Egy detektiv, ki azelőtt bürzianer volt, derítette ki a dolgot nagy utánjárásal.

Igy történt: Kecskeméthy eredetileg csakugyan 600.000 koronát sikkasztott. Kereken 600.000-et. Mikor az összeget a zsebébe csuszattta, kéjesen kőtintett a nyelvével. Majd mosolyogva így szólt:

— Talán nyugtáznom is kellene, hogy hiánytalanul és készpénzben...

It hírtelen eltorzult az arca.

— Képzé! — mondotta rémülen — azt hiszem, nem jartam el korrektil...

A tolvajnak eszébe jutott, hogy egyszer kivételesen kézpénzzel fizetett valahol. A kereskedő leszámított két százalék kasszaskontót s visszaadta neki.

— Ezt, mondá, nekem is meg kell tennem. Ne mondja senki... igen, igen, adok a fővárosnak két százalék kasszaskontót. Ez jár neki.

Hamarosan számitani kezdett. 600.000 koronának két százaléka 12.000 korona. Kivette a pénzt a zsebéből, rohant a koosiboz és visszatette a 12.000 koronát.

Maradt tehát nála a kasszaskontó levonásáva 588.000 korona. Egy fillérrrel sem több.

A számítás, mint látható, roppant egyszerű, csak ösmerni kell a kulcsát. A kulcs a 10.

Tessék elhinni, ha a rendőrség meg tudná keríteni annak a hotelszobának a kulcsát, amelyben *Kecskeméthy* alszik, olyan számadást csinálna, hogy...

De kulcs nélkül bajos. Kulcs nélkül jóformán aranykulcsos víz sem lehet az ember.

Luotán.

FŐVÁROS.

(*) **Pesti Ferenc előjáró védekezése.** A Kecskeméthy-éle 588.000 koronás lopási ügyből kifolyólag Pesti Ferenc IV. kerületi előjáró ellen is elrendeltetett a fegyelmi előjárás megelőző vizsgálat, mivel az előjárósági ügymenet szabályszerű vezetéseért, mint előjáró első sorban ő a felelős. Éz ellen a határozat ellen Pesti felebbezéssel élt s hiteles mellékleteket csatolt be annak igazolására, hogy őt ebben az ügyben semmiféle mulasztás sem terheli. E felebbezése ellenére a fegyelmet megelőző vizsgálat folyamtaba tétett ellene s összes ingó és ingatlan vagyonára a biztosítási végrehajtás foganatosított. Pesti a megindított fegyelmi előjárás megelőző vizsgálat ellen most a saját igazának bizonyítására egy vádiratot adott ki, amelyben részletesen ismerteti védekezését már most is mielőtt ügyével a közgyűlés foglalkozna.

Védekezéseire felhozta, hogy *Szinély Ede* osztálypénztáros *Kecskeméthy* az ő tudta és beleegyezése nélkül bízta meg a pénzzzállítással. *Szinély* arra, hogy a pénzzzállítási szabályoktól eltérjen, soha fel nem jogosította. Sőt figyelmeztette, hogy nem indokolt, hogy az előjáróságtól a központi városházaig terjedő rövid utra bérkosait használjon s felhívta, hogy a pénzt hitainokaival együtt és személyesen szállítsa. *Szinély* erre kielentette, hogy életét a gyalogszállítással nem veszélyezteti, mire az előjáró kijelentette, hogy ha életét félti, ad mellé még két hivatalnokot és szolgát is. *Szinély* azonban ragaszkodott továbbra is ahhoz, hogy neki a pénzt kocsin és személyesen kell beszállítania. Éz ellenvetésére aztán kitalványozta a bérkosidijakat, de egyidejűleg *Goreczky Zsigmond* tanácsjegyző és *Resko Géza* kerületi számvévségi főnök előtt szigoruan megbagya *Szinély*nek, hogy a pénzzzállításokat személyesen és szabályszerűen eszközölje. Végül hivatozik Pesti arra a szabályrendeletre, amely az előjáró kötelességét írja körül. Pesti ezt a vádiratát megküldötte valamennyi fővárosi bizottsági tagnak azzal a kérelemmel hogy a közgyűlésen védekezését igazgós elbrálásban részesítsék s hogy a rajta elkövetelt méltatlanságot orvosolják.

(*) **A tojáskereskedelem.** Ma délután folyt le az az értekezés, amelyet a tojáskereskedelem ügyében *Halmos János* polgármester hívott össze. Az értekezletre a következők küldöttek el képviselőiket: a földmívelésügyi- és kereskedelemügyi minisztériumok, a budapesti kereskedelmi- és iparkamara, az Országos Baromfitenyésztő Egyesület, a Központi Tejesarmok Szövetkezet, a Magyar Elelmiszerszállító Vállalat, a Magyar Kiviteli és Csomagzállító Rézvénytársaság, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, a Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkeze, a Vámos és Bruszt hatósági közvetítő cég, a Leszámitoló- és Pénzváltó Bank, a főváros és törvényhatósága, s ennek közlelmelési- és közzgazdasági bizottsága, továbbá számos gazda és kereskedő.

Az előlkő *Halmos János* polgármester üdvözölte a megjelenteket s hangsúlyozta a földmívelésnek általában az állattenyésztést magában foglaló ágazatának a fontosságát s különösen azt, hogy a tojáskereskedelemnek a külföldi gyámkodása alól való fölszabadítása minden tekintetben nagyjelentőségű dolog.

Most ugyanis Ausztria és ebben Bécs ragadta magához a tojáskereskedelmet s a magyar terméket, amely minden tekintetben kitünő és sajátjuk gyanánt viszik a nagy külföldre. Ezt meg kell akadályozni s önállóvá kell tenni a magyarországi tojással való külső kereskedést.

Egy maga a főváros nem vivhatna ki nagy eredményeket, amde a kormány is megígérte a hathatós támogatását s a mai értekezletre elküldötte a képviselőit. Köszönetet mond ezért a kormánynak, valamint a többi megjelenteknek is.

A tárgyhöz először *Eulenberg* Salamon szólt hozzá, mint akit a galiciai kereskedelmi és iparkamarák kértek föl arra, hogy egyenértéke az utat a galiciát és magyar tojásnak a külföldre közvetlenül történő szállítására. Vázojja a szállítás-módot s hangsúlyozza hogy meg kell találni azt a módot, amelylyel Budapestről a leggyorsabban lehessen szállítani például Londonba a tojást.

Végül figyelmezteti az értekezletet arra, hogy most december 28-ikán nemzetközi értekezlet lesz a tojás-szállítás módzatainak, vagyis az üzánsszak megállapítása ügyében. Mivel pedig ez az értekezlet az egész Európa beható határozatokat fog megállapítani, nagy kérdés vajjon — mielőtt itt Budapestben érdemleges határozatokat hoznának — nem kellene-e bevárni a londoni értekezlet eredményét.

Előadta, hogy az említett galiciai bank, hogy az ország tojásikivitelét emelje, Budapest székhelylyel

„Első magyar tojás-kivitel-társaság” alapít. A társaság vezetéseben a magyar jelleg teljesen meg lesz óva, mivel csak magyar hivatalnokai és alkalmazottai lesznek.

Méhely Lajos máv. felügyelő és Zeller Nándor máv. főellenőr biztosították az értekezletet a magyar államvasutak támogatásáról. Havas Ernő tartózkodás szempontból szól a kérdéshez, Szilassy Zoltán az országos gazdasági egyesület álláspontját fejtette ki, tiltakozva az ellen, hogy magyar cégér alatt galiciát és keleti árut szállítsanak, főképpen az, hogy a tojáskereskedelmi központot a központi vásároknak kapcsolatosban vigyék keresztül. Beszélt még Lázár Pál, Stein Jakab, Vámos Gusztáv és Kaul Róbert egy hamburgi cég képviselője, mire a tárgyalást holnapra halasztották.

(*) Megsemmisített közgyűlés határozatok. A közgyűlés tudvalevőleg elhatározta, hogy a kórházakban szükséges kötszerek és tehereműek szállítására nem hirdet árjelést, hanem a kötszerek szállítójával három évre meghosszabbítja a szerződést. A közgyűlés határozatát megőszöbbedték s a miniszter az mind a két határozatot megsemmisítette. A miniszter azt mondja, hogy a közgyűlés határozata sem a főváros, sem az országos betegápoló-alap érdekeinek nem felel meg.

(*) A jövő évi választók. A központi választmány Halmos János elnöklésével ma tartott ülésén lezárta a jövő évi képviselőválasztók listáját. E szerint a jövő évben a választók száma a következő: Első kerületben 3376 (219-cel több, mint az idén), második kerületben 3296 (180-nal több), harmadik kerületben 1770 (72-vel több), negyedik kerületben 3433 (28-cel kevesebb), ötödik kerületben 5845 (138-cal több). Hatodik kerületben 10.742 (250-nel több) betedik kerületben 12.627 (1062-vel több), nyolcadik kerületben 8862 (645-tel több), a kilencedik és tizedik kerületben 6341 (241-gyel több). A fővárosban összesen 56.282 választó lesz, 2780 választóval több, mint volt az idén.

(*) Üdülők kórháza. Az elhunyt báró Wodianer Albert négyezer koronát hagyott a fővárosra, hogy abból az üdülő betegeknek kórházat építsenek. A főváros megcsinálta az alapító okiratot s a kórházat az új Szent János-kórház mellett akarta megépíteni. A belügyminiszter az alapító okiratot kisebb módosításokkal jóváhagyta, de azt kívánta hogy a kórház céljaira alkalmasabb területet keressen a főváros.

(*) Új állások. A közgyűlés tudvalevőleg újabb állások szervezését határozta el a vízvezetékigazgatóságnál a vízmérők ellenőrzésére. Ez állások szervezésére vonatkozólag a jogügyi ügyosztály azt javasolja, hogy szervezzenek 2 főellenőrt (1600 korona fizetéssel és 600 korona lakbérrel), 9 elsőosztályú ellenőrt (1400 korona fizetéssel és 400 korona lakbérrel) és 8 másodosztályú ellenőrt (1200 kor. fizetéssel és 400 korona lakbérrel). A pénzügyi-bizottság ma a javaslatot előadta, s azt is kimondotta, hogy az ellenőrök az altisztek létszámába soroztassanak.

(*) Visszavont alapítvány. Hazai Ernőné egy 25.000 koronás alapítványt ohajtott tenni, olyképp, hogy ha ez az összeg kamatostul 50.000 koronára nő, kamatát valamely jótékonyági intézet élvezze. A pénzügyi bizottságban ma bejelentette az elnökölő Lung tanácsos, hogy Hazainé időközben megmondta magát s az alapítványt visszavonta. Az alapítvány létezéséről különben is elodaghatatlanok voltak a fővárosra nézve.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** Blaha Lujza — Verus, Hegyi Aranka — Coralie. A Népszínház közönségének holnap, kedden, élvezetes estje lesz. Müllner régi kedvelt operettje, a *Dosztojevskij* kerül színpadra, Verus szerepében Blaha Lujza asszonyval, kit a közönség a darab legutóbbi előadásán valóságos ovációban részesített. Coralie énekesnő szerepét Hegyi Aranka játssza, ki ezuttal övenedszer lép fel ebben a szerepben. A többi szerep a régi kezekben van. Mareszt V. Margó Véria, Andrist Vidor, Józsi Kenedi, gróf Kányaválti Németh, Kakasdi Tollagi, Mihály gazdát Ujvári, Klára néni Siposé, Lamotte udvarmestert Solymosi, Simon koresmárost Szabó játssza.

** Pálmay Ika vendégszereplése. Pálmay Ika e hónap utolsó napjaiban folytatni fogja a Víg-színházban nagyszerű vendégszereplését *A pillangó kasszonyban* és a *Szenes leány, szenes leányban*. A diva néhány újabb vendégszereplését az újévkor kezdődő és száz estére terjedő magyar ciklus fogja megszakítani, de április közepe táján, mikor a ciklus végét ér, ismét csak vendége lesz a Víg-színházban. Pálmay Ika a legközelebbi napokban hagyja el a dr. Grünwald-féle szanatóriumot, ahol többheti pihenőjét töltötte s amelyet viruló színben és friss egészségben hagy el.

** A Víg-színház főpróbája. A Víg-színház szerdán, e hónap 18-ikán, tartja meg *Hennequin* és *Duval*: *A zsába* (Le coup de fouet) című bohózatának főpróbáját. A bohózat, melyet Molnár Ferenc fordított, csütörtökön kerül bemutatásra.

** Hoffmann meséi Hegyi Arankával. Pénteken, e hó 20-ikán a Népszínház a Hoffmann meséit adja elő Stella-Olympia-Antónia szerepében Hegyi Arankával. Hoffmann *Kenedi*, Lindorff-Coppelin-Miracle hármas szerepét Vidor, Miklóst Kápolnai Irén, Spallanzani Solymosi, Crespiet Kiss, András-Cochenne-Ferencet

Kovács, Luttert Tollagi, a fantomot Harmath Ilona, a muzsát Vidorné, Hermant Ujvári játssza.

** A Népszínház újdonsága. A Népszínház személyzete most az *Ádám és Éva* című francia operett betanulásával foglalkozik. Az operettnek, melynek két címszerepét Kúry Klára és Szirmai fogják játszani, január első napjaiban lesz a bemutatója.

** A Víg-színház újdonsága. A zsába. A Víg-színház e heti újdonságá kézen várja csütörtöki bemutatóját. Ma tartották meg teljes díszlettel és jelmezzel a házi főpróbát. A darabot, amelyet Molnár Ferenc fordított, nagy sikert remél a színház és ennek megfelelőleg a következő elsőrendű szereposztásban hozza színpadra: Barisard Anatole — Góth Sándor; Colette — F. Pécsi Paula; Leclairpierre — Nikó Lina; Marcinelle — Hegedűs Gyula; Suzanne — Haraszthy Hermin; Lehuchois — Balassa Jenő; Zenobia — Hegedűs Ilona; Theodore — Bihar Akos; Sophie — Bálint Róza; Casimir — Gyöző Lajos.

** A Magyar Színház újdonsága. A Magyar Színházban Gannenk *A csepürágók* című francia operettjéből tolnak a próbák. Az újdonság bemutatóját az igazgatóság, mint értesülünk, január 2-ikán tartja meg.

** Tarka Színpad. Holnap ismét néhány új számmal gazdagodik a Tarka Színpad műsora. Bemutatják a *Penz és Föld* agrár-merkantil kettőst, amelynek a szövegét Faragó Jenő írta, a zenéjét pedig Donát Lajos és Barna Izso, a Népszínház karmestere; előadja *Furugó Odún és Szentmihályi Béla*. A második újdonság lesz: a *Tekintés ur*, cigányregény, amelyet Kalotai Sándor írt, zenéjét pedig Lányi Ernő; előadja: Baumann Karoly, Vörös Elek cigányzenekarral a vezetéssel. A harmadik újság: *Dal a kis lánypárol*, írta Botka J., zenéjét D'Amant Leó, előadja Véghegyi Angéla. A régi művekből műsorra kerül a *Kulcslyuk* (kettős) és a *Ne vájunk el* bohóság.

** Fedák Sári, aki gyengélkedéséből felépült, holnap, kedden ura átveszi a Florodóra-ban *Lady Holyrood* szerepét.

** Felolvasás a zenéről. Weber Károly zeneirő és tanár tegnap a Nemzeti Zenedé nagyertermében tartotta meg felolvasását, melyben a műértelmet vonatkozta a közművelődésre és a nemzeti egyéniségre. A zene szépségét s neveléstani fontosságát fejtegetve s a nemzeti törekvések szempontjából indulva ki, párhuzamot vont a művészetek s a világirodalom között, kifejtette azt, hogy a zene mindenkor az egyes korszakok vezéreszméinek leghatározottabb kifejezője volt s hogy egy nép nemzeti életében mily fontos annak szerepe s mily túlnyomó nagy fontossága volt a nagyobb nemzeti események előkészítésében is. A történelem előtti ősidőktől maig kiemelt minden mozzanatot, mely a művészet ösztönzést, művelésének első megnyilatkozásaitól a legújabb időkig azt bizonyítja, hogy a polgarisulás, a közművelődés, a nemzeti egyéniség s így a nép boldogulása mélyen a művészet talajában gyökerezik. Különösen a zene mint önálló művészet nagy szerepet vitt a kereszténység, protestantizmus, a politikai tömörülések idején Olaszországban, Németországban és hathatós kifejezője volt egyuttal a bölcselési irányelveknek is. A fejtegetés sulypontja a hazai, a magyar nemzeti nevelés volt, amelyben a zenének mint nevelési eszköznek kiváló jelentőségét hangsúlyozta. A hallgatóság tesszült figyelemmel halgatta végig a nemzeti érdekű fejtegetést, melynek végén az igazgatóság részéről Erney József tanár elismerő köszönetet fejezte ki a felolvasónak, akit erre a hallgatóság lelkesen megüdvözölt.

** Hangverseny. A kőbányai kaszinó dísztermében vasárnap este fényes hangverseny volt. Somogyi Mór, a kiváló zongoraművész briliáns technikájával és magas művészi színvonalon álló gyönyörű előadásával a közönséget valóságos érzadarta; különösen a Rigoletto-ábránddal és a Walkürök rohamával keltett mély hatást. Zugó tapsokat aratott Somogyi B. Carola finoman pointirozott éneklőadásával; Tannhäuserből művészi színezéssel énekelte az Erzsébet-ária. továbbá több dalt Gregthöl és Schubertől. A hangversenyen Szuk Endre szép gondolkajátékával és Pálmai Kálmán Abrányi Emil egyik hangulatos költeményének elszavalásával élénk tetszést aratott. A művészek tiszteletére a hangverseny után díszlakomát rendeztek, amelyen az előző közönség lelkesen ünnepele Somogyi Mór és nejét.

** Művészt. Az érettségizett munkanélküliek javára a fővárosi Vigadóban e hó 13-ára hirdették és a közreműködő énekesnő bejegyzése folytán elhalasztott jótékony célú művészt nem, mint előzetesen hirdette volt, a fővárosi Vigadóban, hanem a Royal-szálló nagyertermében lesz folyó hó 22-én, vasárnap este 4/8 órákor.

** Vidéki színház. A temesvári színházban nagy sikerrel mutatták be a Vörös talárt. A közönség sokat tapsolt a künné előadásnak. Különösen Pelles Imrénnek, ki Etcheparet művészi tökéletességgel játszotta, Mouzon szerepét Sebestyén Géza, és a sokoldalú fiatal színész adta kitünően. A precíz előadásban résztvevő Hadrik Anna, Klanovits, Horváth Paula, Leóvay, Tóth Ilona, Pázmán, Czákó és Günczi. A darabot Makó igazgató fényesen állította ki és kitünően rendezte.

** Operaelőadás a Telefon Hírműködésben. A Telefon Hírműködés összes állomásain keresztül ma este a Magyar Királyi Operaház előadása lesz hallható. Előadásra kerül a *Lohengrin*, Wagner Richard regényes operája, mely legelőször művészi színvonalon álló előadásban a kagylókön keresztül, s így mindazok, akik szeretik a klaszikus zenét, kellemes szórakozást találhatnak a Lohengrinnek a Hírműködésben keresztül való meghallgatásával. Az operaközvetítés után a rendes esti felolvasás következik, majd annak bevezetésével 11 óráig meg cigányzenét közvetít a Telefon Hírműködés előzetesnek szórakoztatására az Elite- és Enke kávéházban.

MŰVÉSZET.

□ Zsilinszky Államtitkár a Szalonban. Zsilinszky Mihály közoktatásügyi államtitkár tegnap meglátogatta a Nemzeti Szalon téli kiállítását, ahol Rubovics Márk kalauzolta. Az államtitkár kifejezte sajnálkását, hogy az innepélyes vernissageon másnév hivatalos elfoglaltsága miatt meg nem jelenhetett, de — ugymond — a miniszter, hogy a sajtó is oly nagy elismeréssel szözlak a tárlatról, hogy sietett maga is, hogy mielőbb gyönyörködhesék benne. Az államtitkár bebatóan megsemmisített minden egyes műtárgyat s igen nagy elismeréssel nyilatkozott különösen Ferenczy, Réthi, Mannheimer, Nadler, Arkay, Kéádi-Kovács, Rubovics, Rippl-Rónai, Déry Béla képeiről, Ziegler Károly nagy bivalyos képeiről, Thorma óriási rajzáról, a „Petőfi szerelméről” és Garai és Faragó rajzgyűjteményéről. Végül örömet fejezte ki, hogy a Szalon oly magas nivóju tárlatokat ily sűrű egymásutánban tud létrehozni s annak a reményének adott kifejezést, hogy a közönség sűrű vásárlásokkal fogja honorálni a Szalon és a kiállító művészek buzgalmat. Holnapról kezdve a tárlat a rendes 50 fillér belépő díjért tekinthető meg, de szerdán még megtartja a Szalon az utolsó koronás napot, mikor minden látogató ingyen sorsjegyet kap. December 21-én lesz a huzás a Szalon sorsjátékának, mikor is vagy 20 képet sorsolnak ki.

□ A Műbarátok köre kiállítását egész nap sokan látogatták, de különösen este van fényes közönség az izléses termekben. Katona Nándor művei rohamosan kelnek el, de szépen vásárolnak Kalmár Elza apró szobraiból és Huszár Ilona bárónő butoráiból is. A kiállítás a Ferenciek-tere 4. szám első emeletén egy korona belépődíj mellett egész esti 8 óráig megtekinthető.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ A Magyar Tudományos Akadémia III. osztálya ma délután Than Károly elnöklete mellett ülést tartott, amelyen első sorban Högyes Endre r. tag a budapesti Pasteur-intézet múlt évi működéséről tett jelentést.

A jelentés szerint az intézet ez évben 2490 jelentkező közül 2168 egyént veit föl a veszettség elleni védőoltásra, 2136-on végezte azt be teljesen. Ezek közül 1721 magyarországi, 397 idegen volt. 91,5%-át a jelentkezőknek veszett kutya, 6%-át veszett macska, a többit egyéb veszett állat fertőzte. Az intézet 1900-ban a párisi világkiállításra részt vett és aranyéremmel lett kitüntetve. Az intézetet több külföldi szakember kereste fel. Legfontosabb ez év történéseiből az, hogy a közoktatásügyi kormányzat elhatározta azt, hogy a Pasteur-intézetnek a kísérleti kör és gyógytani tanszékkel kapcsolatos kórházi épületet állít fel.

Utána dr. Ónody Adolf levelező tag mutatta be a *gége idegeinek monografiáját*, melyet a Magyar Tudományos Akadémia megbízásából saját vizsgálatai és eredményei alapján írt meg.

A felolvasó-ülést összes-ülés követte, amelyen Hossay Lajos levelező tag beszámolt a párisi Berthelot-jubileumról, melyen az Akadémia képviselőiben vett részt. Az Akadémia a jövő évben megtartandó római nemzetközi kongresszuson Márky Sándor és Övály Lipót tagokkat képviselteti magát. Tudomásul szolgált, hogy a II. osztály a Semsey-bizottságba bevalasztotta Ballagi Géza levelező-tagot. A Semsey-pályázatra: *Magyarország flórájának* megírására egy kerézetési munka érkezett. Az Akadémia a bizottság javaslatára mint meg nem felelő visszautasította.

○ A Királyi Magyar Természettudományi Társulat folyó hó 18-án (szerdán) délután 5 órákor nyilvános *szakulást* fog tartani saját ültertermében (Ésterházy-utca 16. szám). Az ülés tárgya: dr. Wartha Vince megvetyemti tanár előadása *Az üvegipar újabb haladásairól* bemutatásokkal. A szakülés után választmányi ülés tartatik.

○ A Garay János-Társaság tegnap délután tartotta meg e havi nyilvános felolvasó-ülését, amelyen Szászvárosi V. Jenő elnöki megnyitó beszédet mondott, Boránd János felolvasta Ponori Theorek István „József íőherceg magyarsága” című tanulmányát, Szabó Lajos fővárosi tanító vig beszélt olvasott fel, Ponori Theorek Árpád pedig érdekes tanulmányát mutatta be a bécsi udvari könyvtárnak kis festményei (miniature) kiállításáról, különös tekintettel a Hollós Mátyás király könyvtárából való kistesteményű képrajzokra. Végül Szászvárosi V. Jenő elnök „A mi nő-tánk” címen-jegyzékben megjelent négy magyar népdalát szavallta el.

○ Journal de Budapest. A Journal de Budapest, amely Salamon Odún szerkesztésében jelenik meg, rövid fennállása alatt gyorsan terjedt el a külföldön, Európának csaknem minden főbb városában vannak már előfizetői. De itthon is nagyon megkedvelték az újságot mert ez az ügyesen szerkesztett hetilap kellemes olvasmánya minden oly családnak, amely a francia nyelv szépségei és kultúrája iránt fogékony. Mivel pedig csak magyar eseményekről számol be, a franciában kisse járatos olvasó nagyon könnyen megérti a tartalmát zótár nélkül is. A Journal de Budapest mostani száma vezérelkekben magyarázza meg a párbajdivat tulzást. A tárcarovatában leírja a közös hadserég és a honvédség közti különbséget. Társadalmi krónikájában beszámol a képviselőházi esemé-

nyekről. Különösen érdekes a színházi rovata, amelyben az idegeneket figyelemzetli arra, hogy a hét során hol lesz valamely premíere vagy est. A *Journal de Budapest* előfizetési ára egész évre 10 korona, fél évre 5 korona. Szerkesztősége és kiadóhivatala IV., Kossuth Lajos-utca 14-16. szám alatt van.

Arany László összes művei.

(Közelebbsítia Gyulai Pál. I-V. kötet. Budapest, Franklin-Társulat. 1901. Az öt kötet ára fizetve 20 korona, vászonkötésben 30 korona.)

Budapest, december 16.

1873-ban, mikor még közönség és irodalom előtt egyaránt glóriával járt a hivatalos korszor, nagy meglepetéssel dőlt el a Kisfaludy-társaság egyik pályázata. Költői elbeszélést kívántak és a beérkezett pályamunkák között volt egy: a *Déli-bábok hőse*, melyről a bírálók a legnagyobb elragadtatással szóltak. Ezt ajánlották a jutalomra, ám amikor a jelítség levélét felbontották, kitént, hogy a szerző ismeretlen óhajt maradni, az ötven arany jutalmat pedig az írói segélyegyletnek juttatja. A találgatásnak azonban nem sokáig kellett tapogatódni, hogy ki a szerző? A közelállóok közül köréből hamarosan kiszivárgott a tágabb nyilvánosság elé, hogy a *Déli-bábok hőse* Arany János fia, Arany László írta, aki hogy miért akart a névtelenségbe rejtőzni, az okát föl nem fedezte soha. Annyi bizonyos, hogy ezzel a munkájával szemben később is különösen viselkedett. A szerzőséget hallgatólagosan vállalta, de a nyilvánosság előtt nem pesztelle meg soha. Névtelenül nyomatta ki és élete végeig állhatatosan ellenzte, hogy az kiadást rendezzenek belőle, úgy hogy másodszor csak most jelenik meg, mikor Gyulai Pál gondoskodásából összegyűjtött munkáit veszi az olvasó. Hogy mi volt e rejtőzködés első oka és mi tartotta vissza később is a forma szerint való agnosztikálástól, az megmaradt Arany László titkának és nekünk csak a hozzávetésekkel való magyarázás áll nyíva.

Lehet, hogy ebben is az a fátumszerű törvény, a világrend kegyetlen maliciája dolgozott, hogy éppen a legtisztább szándékok adnak okot a legdurvább értelmezésre. Mint egy nagy név örökösének Arany Lászlónak éreznie kellett hogy azokért az ingyen előnyökért, melyeket születésével huzott, munkájának lebecsülése a fizetés; a közönség nem választotta el a fiut az atyjától összehasonlításra, sőt még súlyosabban sebesítő vélekedésekre nyílt alkalom és Arany János nagysága nemcsak annyiban vetett árnyékot Arany Lászlóra, hogy apja zsenijéhez viszonyították az ő tehetségét, de egyszersmind azzal is, hogy ott settenkedett körülötte a vád: apja keze segíti át a nehézségeken. Lehet, hogy Arany László ez elől akart menekülni, mikor névtelenül pályázott. Talán az volt a szándéka, hogy megmutassa, mire képes és csak aztán jelentkezett a korszorért, mikor mindenek előtt kétségtelemmé vált, hogy tisztán munkájával érdemelte ki azt. Am rosszul számított és az ólálkodó rosszhiszeműség elébe vágott. A rejtőzést amelyet azért választott, hogy munkája magára hagyatva tegye meg útját a siker felé, arra magyarázták, hogy azért akart a háttérben maradni, mert a *Déli-bábok hőse* nemcsak az ő műve, hanem Arany Jánosnak is része van benne és mert érzékeny és büszke lélek volt, nem szállt horeba a rágálommal, hanem a bizonyítás kényes eljárása helyett a hallgatásba zárkózott. Így vegyült az üröm a legédesebb italba, amit írói pályáján a sors Arany Lászlónak nyújtott, megmértelvezve legnagyobb sikerét és elkedvetlenítve őt a további munkától. Addig, huszadik évétől huszonnyolc éves koráig sokat és buzgón dolgozott, népmeséket gyűjtött, lefordította Shakespeare három szindarabját, egy vig költői elbeszéléssel pályadíjat nyert, írt tanulmányokat és kritikákat; a *Déli-bábok hőse* után azonban hamarosan elkövetkezett a hallgatás korszaka, mely mindvégig tartott. A *Déli-bábok hőse*vel nemcsak írói sikereinek jutott a delelőjére, de pályája is gyors töréssel hajolt lefelé. A következő évben ugyan még egy hosszabb költői művel jelent meg a nyilvánosság előtt: a *Hunok harcával*, ezzel a merész koncepciója, hatalmasan riadó szózat; de ettől fogva a közönség alig látta őt az irodalom munkálkodói között. Hogy ez a visszavonulás, amelynek előidézéséhez egyébként még mások is közreműködhattak, mégsem volt olyan teljes, mint aminek látszott, arról most nyomosan tanuskodik összegyűjtött munkáinak őt kötele, melyek tartalmának nagyrészeről csak most tudja meg az olvasó, hogy Arany László tollából eredtek; de ez a későbbi munkálkodás a nyelvész és az essayista tanulmányainak az eredménye, — a költőnek a *Hunok harc* volt az utolsó éneke.

Borongóssá és kedvetlenül kell lennie az embernek, ha erre gondol, mert ez a határállomás egy nagyon hivatalos tehetség korai bemozhásának

az emlékjele. Ragyogó intelligencia és mély költői kedély, csodálatosan éles és termékeny gondolkodás, párosulva a humor és a lendület gazdagságával és fényével — ez volt Arany László; tehetsége arra kvalifikálta, hogy a Modern Magyarország lényekének és aspirációinak erős hangú költői szószólója legyen és ime, meg kell elégednünk, hogy csak két munkáját bírhatjuk. Mert valóban: Arany László a kiegyezés után következett korszak legnemzetibb költője. Örök problémája, érzésének és gondolkodásának állandó anyaga a nemzet életének kérdése; de új és a kor szükségleteihez való formában. Tárgyának e kizárólagossága különbözteti meg többi költőnkétől és felragasztásának módja választja el elődeitől. A *Déli-bábok hőse* mintegy az új idők *Elveszett alkotmánya*, a *Hunok harc* pedig modern és korszerű megnyilatkozása annak a szellemnek, mely Vörösmarty *Zalán futásának* a megírására ihlette. Amabban Arany László korpépet fest az elevenbe vágó szatíra és a mámor után felvirradó kijózanító világosság színeivel, a kritikának és a humor ítéletének szavait hullatja; a *Hunok harc*ban a multak mondáinak tüzenél a jövőért való munkálkodás lángját akarja felgyújtani, de nem általános szólamokkal, hanem az új korszak gyakorlati legyvereinek a megjelenésével.

Ez a két költemény kiegészíti egymást, mint együgyűannak a tárgynak negatív és pozitív megvilágítása; az egyik a bírálat műve, a másik az ideálok megformálása és amennyire ajánlja az egyiket a humor mélysége, olyannyira kitünteti a másikat a pathosz ereje, a fogalmazás nagyszerűsége és a látás tisztasága. Méltánytalanság volna Arany László iránt, ha nem adoznánk elismeréssel egyéb munkáinak is, ha megelégedneznék Shakespeare és Molière kitűnő fordítójáról, a magyar népköltészet és a magyar költői nyelv mélyreható buvárjáról, az avatott és erős ítéletű esszayistáról és kritikusáról; de úgy érezzük, hogy bármily becsesek is e dolgozatai, voltaképpen megrövidültünk általuk. Sajnáljuk, hogy ezekre korlátozta erejét, mert nagyobb és magasabbrendű dolgokat adhatott volna. Ambár, ki tudja? Ki nem aknázott bányák gazdagságát bajos fölmérni.

EGYESÜLETEK.

(Kisiparosok Országos Ekkknt- és Nyugdíj-Egyesülete.) Azok az iparosok, akik még ez évi nyár folyamán megállapították a kisiparosok és kiskereskedők jövőjének biztosítása végett nyugdíj-egyesületüket, ma népes gyűlést tartottak a Hunyadi-tér 7. sz. alatti vendéglőben. A gyűlésen bejelentették, hogy az alapszabályok megerősítéséhez a hatóság hozzájárult és megválasztották védnöknek Hegedűs Sándor kereskedelmi minisztert, diszelnöknek dr. Berzevics Albert országgyűlési képviselőt tiszteletbeli elnököknek Kossuth Ferenc országgyűlési képviselőt, Thek Endre gyáros és Braun Arthur gyáros. A tisztikar a következőképp alakult meg: Elnök és igazgató: Ligeti I. Imre; alelnökök: Leichter Lipót és Tolnay Zsigmond; főtitkár: Kun Arthur. Az egyesület iródiájában (VII., Erzsébet-körút 52. sz.) felvilágosítással készséggel szolgálnak.

(A miskolczi izraelita nőegylet) 1902. évi január 5-én a Korona-szállóban jótékonycélú táncestét rendez.

Nyíltér.

Osztályosrjegyek

a most kezdődő II. húszéves eredeti áron kaphatók:

1. sorsjegy 32 kor. || 2. sorsjegy 8 kor.
3. " 16 " || 4. " 4 "

Mercurbank

BUDAPEST, IV., Váci-utca 37. szám
Verőnknek eddig már több mint

10 millió korona nyeresémet fizettünk ki.
(Teljes titoktartás biztosított.)

HOLLÓS J.

FINOM URI-FEHÉRNEMŰEK KÉSZÍTŐJE
BUDAPESTEN

ALAPITVA 1867.

KIZÁRÓLAG DOROTTYA-UTCA 10.

Dr. FABINYI J.
specialista — volt kórházi szakorvos
rendel NEMI BETEGSÉGEK ellen
d. e. 9-3-ig; este 6-8-ig
Bpsten, Erzsébet-körút 12., félelelet.

A közelgő ünnepek alkalmából börtökodunk különböző fajú pezsgőborainkat
„TRANSYLVANIA & VIN-BRUT“
melyek mindenütt kaphatók, a legjobban ajánlani.

Louis François & Cie

cs. és kir. udv. szállító.
BUDAFOK.

Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

SPORT.

* A Lovaregylet közgyűlése. Tegnap éjjel volt a Magyar Lovaregylet évi rendes közgyűlése gróf Bathány Elemér elnökele alatt, melyen megállapította a jövő évi költségvetést s elfogadta erre vonatkozólag az igazgatóság előterjesztését. Egyszersmind hozzájárult az igazgatóság javaslataiból a versenyszabályok több rendbeli módosítása tekintetében. Ugyanekkor záródtak a nevezések ugyszólván minden nagy versenyre s ezuttal jelenttek bánatot a jövő évi Király-díjra és István-díjra.

A nevezések a legjobb eredménnyel végződtek. A jövő évi nagy kétéves versenyre, a Károlyi Gyula emlékversenyre 78 nevezés érkezett. Az 1903-iki Nemzeti Hazafi-díjra 138, a Kanca-díjra 118, az Alagi-díjra 117, a Kárpáti-díjra 124, a Király-díjra 120, a St. Legerre nem kevesebb, mint 200, a László-díjra 193. Érdekes Németsország részvétele a két utóbbi verseny nevezéseiben. A Legerre ugyanis a graditzi királyi ménes 8, a László-díjra 6 osikót jelentett be. Ez idő szerint a legaktualisabbak természetesen a Király-díj és az István-díj törzsei. A Király-díjból az ismertebb neví lovak közül törültek Belle Alliance, Csökösasszonyt, Ezeremestert, Dantet, Mr. Jumpinget, Originált, Ritka II-6t stb. Aliva maradtak: Red Poppy, Nesze, Hazafi, Marathon, Ladon, Ajax, Ka' Gall, Kiss me, Match boy, Bakony, Durban, Dynamit, Pirado, Trompf, Capelmeister, Cheque, Labauder, Sempiternal, Pártvezér Pumus, Lumpacius II., Ohjó, Gloria, Teraszkier, Esély, Kumibert, Mindegy, Bonafide, Gyalár, Mayor, Façon, Arriviste, Luxardo, Bruce Lowe, Nero. A Szent-István-díjból nevesebb lovat egyáltalában nem törültek. Aliva maradtak: Red Poppy, Nesze, Hazafi, Busento, Blokade, Marathon Booky, Ajax, Getrost, Ka'Gall, Kissme, Matchboy, Bakony, Durban, Dynamit, Capelmeister, Labauder, Sempiternal, Györgylovag, Pátvezér, Pumus, Lumpacius II., Ohio, Sajó, Mary Diamond, Son sourire, Fantassin, Gloria, Helena, Midas, Pöñnix, Taku, Esély, Silvio, Gyalár, Mayor, Original, Façon, Ponyvássy, Luxardo, Bruce Lowe, Belle Alliance, Gallium, Jubilee.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ Az uszorás. Mayer József ügynöknek, mint annyi másnak, pénzre volt szüksége tavaly december havában. Felkereste Braun Ignácot s tíz forintot kért tőle kölcsön. A tíz forintba biztosítékul felajánlott ezer korona becseréltű zálogjegyeket. A pénzt csak egy hétre kérte s Braun adott is neki tíz forintot, de mielőbb feltételekkel Először is egy hétre két forint kamatot kötött ki magának, másodsor kikötötte, hogy ha egy hét múlva, vagyis 1901. január 1-én nem kapja meg a kölcsönösszeget, a zálogjegyek az ő tulajdonába mennek át. Mindezt pedig írásba foglalta. A szegény ügynök nem tudott fizetni a határnapon és mikor néhány nappal később Braunnál megjelent, a kegyetlen ember nem fogadta el a fizetést és kijelentette, hogy a zálogjegyeket a sajátjának nyilvánította. Mayer erre uszora miatt tett feljelentést Braun ellen, aki nyomban deponálta a rendőrségnél a zálogjegyeket. A bünyvi vizsgálat eredménye az lett, hogy Braunt a büntetőtörvényszék vád alá helyezte uszora vétsége miatt. Ma tárgyalta ezt a bünyvet a törvényszék Szabó bíró elnökletével. A tárgyaláson Braun azzal védekezett, hogy ő a zálogjegyeket megvette örök áron s bizonyítékul felmutatta a Mayerrel kötött egyezséget. De ezzel ugyan csak megjárta, mert a törvényszék éppen ebből az írásbeli egyezségből látta megállapítottnak az uszorát s Braunt dr. Daróczy királyi ügyész vádjá és dr. Kiss Ferenc védelme után elítélte uszora vétségeért három havi fogházra és 200 korona pénzbüntetésre. Az ügyész megnyugodott, a vádlott és védője felebbzetek.

§§ Egy kis konfliktus. Sós Mária volt kávéházi kaszírno elvesztette az állását és szobalányul kiveszögödtött Róth Márknéhoz, ahol ellopott egy triktót és egy télikabátot egy orfeum-divatól, aki Rothnál albérletben lakott. Ezért lopás büntette miatt ílt ma Oláh

András főbírályási tanácsa előtt a vádlottak padján. A vádlottok beismerésben lévén, az ügyész megtartotta vádbeszédét, arra alapítva azt, hogy ez a család is olyan, mint a többi család, lop, mint a szarka, nem mert kell, hanem hogy legyen neki is és mert család-társai elrontották. Dr. Vázsonyi Vilmos védő helyett ijj. dombóvári Schullhof Géza védte Sós Máriát s hivatkozva az ügyésznek arra a mondatára, hogy ez a család is olyan, mint a többi család, kifejtette, hogy ez nem bűn, hanem szerencsétlenség s ez nem súlyosító, hanem enyhítő körülmény. Mert — ugymond — ha ő is abba az előjogos osztályba született volna, amelybe az ügyész ur s ha születése után ő is jogot formálhatna az őt megillető emberi jogokra, finom ruhára, meleg szobára és jó nevelésre, szóval, ha minden megfordítva volna, nem a vádlottó lenne a vádlottak padján, hanem más valaki. Heves szaváltás támadt erre az ügyész és a védő között, míg végre az elnök csengővel vetett véget a szavaltásnak. A bíróság tekintettel a védő által felhozott nagyszámu enyhítő körülményre, a btkv. 92. §-ának alkalmazásával a vádlottó 1 havi fogszámbüntetését a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vette. Az ítélet jogerős.

§§ Váltóhamisító könyvelés. A Frommer-testvérek cég könyvelője Pollák-Pártos Samu két hamis váltót hozott forgalomba. Mindkettőre kibocsátóként a Frommer-testvérek cég nevét írta, az egyikre el fogadó gyanánt Bokor János vendéglős nevét, a másikkra pedig Czifka József kereskedőt hamisította. A két váltót aztán, melyek 399 forint 70 krajcár és 334 forint 80 krajcárról voltak kiállítva, a Fővárosi Bank-Itésvényintézeténél nyújtotta be s itt Steinfeld Jenő pénztáros ki is fizette azok értékét Pollák-Pártos Samu kezébe. A hamisításra csak később jött rá a bank s a kifizetett összeget Steinfeld Jenő pénztárossal — aki időközben meghalt — térítette meg. Pollák-Pártos Samu pedig megszökött Bécsbe. Itt fogták el s innen hozták haza, hogy felelősségre vonják kétféle magánokirathamisítás bűntettéért. Pollák-Pártos Samu töredelmesen beismerte bűnét. A kiballagot tanuk vallomásai is megerősítették bűnösségét. A törvényszék dr. Polányi alügyész vádjá és dr. Sándor Móric védőbeszédje után bűnösnek találta vádlottat a váltóhamisításban és a 92. §. alkalmazásával héthavi börtönrre ítélte.

TÁVIRATOK.

Berlin, december 16. Vilmos császár Alexandrovics Mihály orosz nagyhercegnek a fekete-sas-rendet adományozta és a III. Sándor csev nevű viselő ulánus ezred (1. keleti porosz ezred) főnökévé nevezte ki.

Péttervár, december 16. Miklós montenegrói fejedelem, valamint Péter Nikolajevics nagyherceg és neje ma ideérkeztek és megérkezük után azonnal meglátogatták a cárt Gascinában.

Páris, december 16. Loubet elnök a belga királyi tiszteletre dejennert adott, melyen a parlament elnöke, a miniszterek nejeikkel és néhány más előkelőség vett részt.

Horvát tartománygyűlés.

Zágráb, december 16. A tartománygyűlés mai ülésében rövid vita után elfogadta az 1898. évi közös leszámolást. Azután elfogadta általánosságban és részleteiben a bíróságok által kiszabott pénzbüntetések hovatartásáról szóló törvényjavaslatot. Végül tárgyalás alá vette a kiskorúak kénszerneveléséről szóló törvényjavaslatot. Silovic előadó után Klein osztályfőnök ajánlotta elfogadásra a javaslatot.

Az orosz trónörökös Berlinben.

Berlin, december 16. Vilmos császár és az orosz trónörökös ma délelőtt vadászatra mentek. Este az új palotában nagy udvari ebéd volt a nagyherceg tiszteletére, melyre többek közt gróf Bülow birodalmi kancellár, Richthofen és Tirpitz államtitkárok és Ito márkí is hivatalosak voltak.

A francia budgetvita.

Páris, december 16. A képviselőház mai ülésén a költségvetés folytatásának tárgyalásán Pelletán előadó hosszabb beszédben ellenzi a kultuszokokra előirányzott hitelek és hozzáteszi, hogy a konkordátum tette lehetővé az egyháznak, hogy Franciaországban ismét elfoglalja azt az állást, melyben az előbbi kormányzat alatt volt, de a demokrácia mindinkább ellene fordul. A papság a szóban forgó hitelek a holtak javainak helyreállítására használja fel. Végül felhívja a kormányt, hogy a papsággal szemben tartsa fenn a köztársasági tradíciót. Gayraud abbé polemizál Pelletánal, szerinte a konkordátum politikája összeegyeztethető a köztársasági politikával.

Lengyelek és németek.

Berlin, december 16. A Post megcáfolja az Agence Havasnak azt a közlését, mely szerint a lengbergi események miatt Bécs és Berlin közt feszült lett a viszony. Konstatálnunk kell, mondja a Post, hogy az osztrák kormány viselkedése teljesen korrekt volt s hogy Bécsben mindent megtekett a poroszellenes agitáció megakadályozására.

Varsó, december 16. Egy német színésztársaság,

amely néhány nap óta itt vendégszerpepel, kénytelen volt játékát abbahagyni, mert a rendőrség értesére adta, hogy személyes biztosságáért nem vállalhat garanciát.

Fosen, december 16. A wrescheni elítéltek családjai számára megindított gyűjtés eddigelé 100.000 márkát eredményezett.

Krakó, december 16. Ezernél több lengyel aszszony tegnap gyűlést tartott, melyen elhatározták, hogy a német kereskedőket bojkottolni fogják. Együttal kijelentették, hogy gyermekeiket többé német gyermekekkel együtt nem járatták iskolába, minden áron a német lapok kiszorítására törekednek és a gnezeni elítéltek javára gyűjtést indítanak.

Új érsekek és püspökök.

Róma, december 16. A bíbornokok és a pápai udvar jelenlétében megtartott mai titkos konzisztóriumban a pápa rövid beszéd után Theodorovics József kanonokot lengbergi őrmény-katolikus érsekké, István Vilmos kanonokot szombathelyi püspökké, Városvy Gyula kanonokot székesfehérvári püspökké és gróf Széchenyi Miklóst győri püspökké nevezte ki, továbbá bejelentette több más püspöknek in petto történt ki nevezését, közöttük Dwornik zárai érseket.

A római botrány.

Róma, december 16. A képviselőházban ma folytatása volt a tegnapielőtti botrányának. Zsuoitt karzatok mellett kezdődött a tárgyalás. Az elnök felhívja Ferri képviselőt, hogy szombaton tett nyilatkozatát, hogy Olaszország északi részében vannak ugyan egyes büntések, de déli Olaszországban csak ódzsai vannak a tisztességnek, vonja vissza. (Élénk tetszés. Zaj a szélsőbalon.) Ferri kijelenti, hogy senkinek sem fog sikerülni őt szavai visszavonására rábírnai. (Nagy zaj és felkiáltások: Ki vele! Ki vele! Mozgás.)

Az elnök indítványozza, hogy a ház mondja ki Ferri ellen a cenurát.

Ezt az indítványt élénk tetszés közt, nagy többséggel elfogadták.

Az elnök ezután felszólította Ferrit, hogy távozzék a teremből. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Nem! Nem! A cenurát nem mondták ki! Az összes többi képviselő azt kiáltják: Igen! Igen! A cenura meg van szavazva! Hosszantartó zaj.)

Az elnök még egyszer felhívja Ferrit, hogy vessen magát alá a ház határozatának. (Tetszés. Mozgás.)

Mint hogy Ferri még folyvást vonakodik kimenni, az elnök föltézi kalapját és felfüggeszti az ülést. Szűnét után pedig kijelenti, hogy miután Ferri nem engedelmesskedett a Ház határozatának, be fogja rekeszteni az ülést. (Közbekiáltások Ferri és más szélsőbaloldali képviselők részéről.) Az elnök utasítja a kesztorokat, gondoskodjanak róla, hogy a ház határozatai végrehajtsanak. (Élénk helyeslés. Ferri tiltakozik.) Az ülés általános mozgás közt ért véget. Holnap karhatalommal fogják Ferrit megakadályozni abban, hogy a terembe belépjen. A cenura öt ülésről való kirekesztésre szól.

A délafrikai szabadságharc.

London, december 16. Nkandlerből (Zulu-föld) jelenti egy december 5-iki távirat, amelyet a cenura késeltetett, hogy nemrég Luneberg mellett ütközet volt, amelyben Botha Lajos baloldalon a térde alatt egy golyó súlyosan megsebesítette. Az el fogadtástól csak egy menekült meg, hogy egy cserje mögé rejtőzött. Mostani tartózkodása még hívei előtt is ismeretlen. A lunebergi harcban az angolok nyolevan embert fogtak el.

Hamburg, december 16. Az angol kormány 52.750 kilogramm dinamit vásárolt Németországban, amely valószínűleg a délafrikai bányák üzembeviteléhez szükséges.

London, december 16. A Times második kiadása a következő december 15-iki pretóriai táviratot közli: Remington ezredes. Dament őrnagy és Wilson ezredes osztályaiakkal Heilbronnól nyugotra megtámadták egy boer osztályt, azt szétverték, 12 embert elfogtak és sok lovat és marhát ejtettek zsákmánnyul.

A ruthén diákok.

Lemberg, december 16. A 640 ruthén egyetemi hallgató közül, akik az itteni egyetemről kiléptek, háromszázat a bécsi, kétszázat krakói és száznegyvenet a csernovici egyetem fogadott be.

A kínai bonyodalom.

Peking, december 16. Ama utasítások szerint, melyeket Csing herceg kapott, ez most sürgősen követeli Oroszországtól, hogy Mandzsuriára vonatkozó egyes követeléseit határozottabban fejezi ki, mert az Oroszország által javasolt szerződési intézkedések mostani alakjukban o y bizonytalanok, hogy Oroszországnak jó őrmán szabad kezét engednének. A japán követ közölte Csing herceggel, hogy Japán a Mandzsuriában adott előnyök mindegyikének megfelelő értékű koncessziókat fog követelni.

Faking december 16. Az angol, amerikai és japán követek unszolására Csing herceg bemutatja a követeknek a Mandzsuriára vonatkozó szerződés tervezetét. A tervezet tartalma nem igen tér el a már közzölt szövegtől.

Megrendszabályozott orosz városok.

Péttervár, december 16. Mint a hivatalos lap jelenti, a következő városokban hirdették ki a közrend fenntartásáról szóló törvény alapján a szigorított rendszabályokat: Riga, Jurjevo, Minszk, Mohilev, Gomel, Vitebok, Bjelesztoz, Nisni-Novgorod, Kazán, Tomszk, Jaroszlav, Szárátov, Pultava, Szamara, Kiszuev és a vinai kormányzóságban.

Letartóztatott nagykereskedő.

Gera, december 16. Kvaner Hermann bórnyagykereskedőt, aki 800.000 koronányi passzívával csődbe jutott, letartóztatták.

A barcelonai sztrájk.

Madrid, december 16. A Heraldónak néhány távirata nagyon komolyan mondja a barcelonai helyzetet, mert holnap 16.000 munkás fogja abbahagyni a munkát. A sztrájkot anarchista-izgatónak tulajdonítják.

Barcelona, december 16. Mintegy 10.000 vasvasmunkás abbahagyta a munkát.

Kréta sorsa.

Róma, december 16. A Stefani-ügynökség jelenti: Ma délután az angol, francia és orosz nagykövetelek Prinetti külügyminiszter elnöksége alatt összejöttek, hogy a krétai kérdéssel különösen György herceg kormányzóságának meghosszabításáról tanácskozzanak.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, december 16. Az alpesi vasműrészvény-társaság igazgató-tanácsa ma ülést tartott, amelyen bejelentették, hogy az 1901. üzletév körülbelől 2 millió korona nyereséggel zárul. A forgalom 48 millió métermázsával csökkent.

Szofia, december 16. [A] Banque des Paris et des Pays-Bas a kölcsönt illetőleg obligon kívül állónak jelenti ki magát. Ennek dacára a kölcsönvita tovább folyik a szobrányjében.

New York, december 16. (Terményárak.) (Zárlat.) Gyapot: New Yorkban helyben 8 1/2 (8 1/2). dec-re 8.15 (8.14). Márciusra 8.21 (8.15). New-Orleansban helyben 8.— (8.—). — Petroleum: Stand white New Yorkban 7.20 (7.35). Stand white Philadelphian 7.15 (7.30). Refined in Cases 8.30 (8.45). Credit Balances at Oil City 1.15 (1.30). — Zsír: Western steam 10.20 (10.15). Rohe és Brothers 10.25 (10.25). — Tengeri irányzata gyenge. Decemberbe 70.— (70. 1/2) Márciusra —.— (—.—). — Májusra 70. 1/2 (71. 1/2). — Buza irányzata gyenge. Píros ősz helyben 85. 1/2 (86. 1/2). Decemberbe 82. 1/2 (83. 1/2). Márciusra 85. 1/2 (86. 1/2). Májusra 84. 1/2 (85. 1/2). Júliusra 83. 1/2 (85. 1/2). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1 1/2 (1. 1/2). — Kávé: fair Rio T. sz. 6. 1/2 (6. 1/2). Dec-re 6.70 (6.60) Márciusra 6.95 (6.90). — Liszt: Spring Wheat clears 2.95 (2.95). — Kukor: 3. 1/2 (3. 1/2). — Ős: 23.72 (24.—). — Riz: 15. 1/2 (15. 1/2). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, dec. 16. (Terményárak.) (Zárlat.): Buza irányzata igen gyenge. Dec-re 75. 1/2 (75. 1/2). Májusra 79. 1/2 (79. 1/2). — Tengeri irányzata gyenge. Dec-re 63. 1/2 (64.—). — Zsír: Decemberbe 9.82 (9.85). — Januárra 9.82 (9.87). — Szalonna short clear 8.85 (8.90). — Sertészs: januárra 15.20 (15.30). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

E. L.-né. Harta. A kérdéses ügyben szíveskedjék levélben Horváth Elemér urhoz fordulni (Budapest, József-körút 18.) neki módjában áll megszerezni a kívánt adatokat.

Nagyszombatt. 1. A miniszterelnök. 2. Ötvenhét éves, harmincegy év óta. 3. A kiadóhivatalban rendes árért. 4. Az illető nevek kezdőbetűi. 5. Az irodalmi és retorikai osztály. 6. Bármely könyvkereskedésben.

Házimunka. Nagyon sajnáljuk, de jelenleg lehetetlen.

K. H. Budapest. A Vígyszínház mutatta be azt a darabot.

E. J. A kérdőzött nővére M. J.-nek.

D. V. Vásárhely. Salamon Odón francia ujságja, a Journal de Budapest, szépirodalmi és társadalmi kérdésekkel foglalkozik. Kiadóhivatala a Kossuth Lajos utcában van ahonnan kaphat mutatónyuszámot.

H. M. Cseged. A magyar orvosok közül úgy tudjuk, tudományosan és gyakorlatilag dr. Weyner Emil bőrgyógyász foglalkozik kozmetikával; forduljon hozzá. Ő valószínűleg tud afelel felvilágosítást nyújtani. Címe: Fürdő-utca 8.

F. L. Budapest. Nem ütközik semmiféle tiltó rendelkezésbe.

Darinka. Hetven évet szoktak átlagos számban.

KÜLÖNFÉLEK.

A' Restauratió.

— Dalloja jó kedvel, mint a' kinek a' Háza ég és maga bent szorult 1818-ban Fáy András. —)

Hatalmas Restauratió, Te egy egész Vármege Rágó tolla, sarkantyúja, hagymáz forró hidege Ki minden inba és érbe tüzet öntesz és a vérbe Ujj cirelülőt kezdsz!
Te hív barát ismerted! Te barátság próbája!
Te általad le hullott már sokaknak álortzája.
Te takarsz sok Judásokat, és sok szép mézes tsókokat Tűfó pokokkal esmértetsz!
Te hatalmas torok nyitó, bor pálinka korszolya Traktaszoró, barát halász, egészség és pénz molya.
A' viz kórság bánisa hátor, vagy lohasztó viszátor.
A' szegény bankótartót.
Te formálsz a' durvából is nyájás emberségtudót Minden hajlong, minden köszön, Tótnak Magyar ennek Tóth.
Dó köszöntünk e' Tavasszal mi is Tisztek egy arasszal Alább mint másszor szoktunk.
Féltre tesz a Candidátus minden idegenséget Barátjának fogad mindent, barátot ellenséget
A' barát hogy jól kiáltson, az ellenség hogy ne árison — Farkat tsóvól két féle.
Edjék egy rég elefejtett barátját ölelgeti Másik ellensége előtt tetteit mentegeti
Harmadik a' borát tolja a' por népre 's ezt gondolja Torok kiált: hadd igyék.
Itt egy ígéretekot tesz Istennek és embernek Ha szíve óhajtsái majd teljesedést nyerne
Másk meg fogadást tévesen, hogy nagy viasz gyertyát véssen A' Rökusor ha rukkol.
A' Harmadik affektálja, hogy neki nagy büntetés A' hivatal, holott tudjuk, hogy e' trétás tettetés A' hivatalot el ámitja, de az okosat vidítja Quoniam risum movit.
A' negyedik bölcsen tudván, hogy az Asszony a f3 toll A' tág világ dolgában 's Éva anyánk asszonytól Fogva máig szokás volt ez, a' Féjrt tesz de Asszony végez: Asszonyokat bírítál
Hízekedik, tsanj' a' levét, Théátromba hordozza Tsajja öket — — — — —
Igy tsinál magának urat a' jámbor és illy módon hat Asszony által a Férjhez.
Ötödik a kávéházba szedi a vótumokat Punison, kávé, csokoládén vásárolja azokat Vagy szerzetést küldözgeti, kikbe fő reményét veti Biztos Verbunkossáit.
A hatodik könyveket ír és exemplárt osztogat Okosnak és ostobának, ő bennem nem válogat, Mert ha könyvét nem érti is, de vótuma van néki is S' e' kell a' Recurrensnek.
A' hetedik bajust nyöveszt 's bölts képet ad magának Hogy meg felelni látszon a Vármege gondjának,

* Fáy Andrásnak a megyei restaurációról szóló — eddig ismeretlen — tréfás verszetét, amelynek egyik részét közöljük, Gyrfás Géza, a „Zemplén” szerkesztője találta a napokban egy régi kéziratok könyvében.

REGÉNY.

TÜZZEL-VASSAL.

Írta: SIENKIEWICZ HENRIK

(114)

Sagloba olyan elhagyatottnak érezte magát, hogy egyfolytában panaszkodott:
— Igy van az! mormogta. Mindenkinnek van valakije, akire rábízhatja magát, csak nekem nincs senkim, sem barátom, sem apám, sem anyám!... Árva vagyok és elhagyatott!

Kosmats őrmester közeledett.
— Kapitány ur! Hová megyünk?
— Hogy hová megyünk? kérdezte mintegy önmagától Sagloba. Aztán hirtelen peckesen kigyenesedett és megpederte bajszát. — Kamienicbe, ha ugy akarom. Erted-e, őrmester?

Az őrmester meghajtotta magát és szó nélkül ment vissza a helyére, nem firkésze, hogy a kapitány miért olyan haragos, Sagloba pedig kutatón tekintett végig a tájon, aztán megnyugodva mormogta:

— Ha Kamienicig megyek, török módra szádat verjenek a talpamra. Pufj! Csak legalább az egyikük lenne velem, mindjárt nekikátorodnék. Mit kezdjek ezzel a száz emberrel? Inkább egyedül lennék, akkor sokkal jobban bíznék magamban. A fortélyhoz, eselvetéshez s harchoz sokan vagyunk, a védelemhez pedig kevesen. Szerencsétlen gondolat volt Skrzetuskitől, hogy a csapatot így megsztotta. Aztán hova is menjek? Azt tudom, hogy mögöttem mi van, de ki tudja, hogy előttem mi van? Nem leselkednek-e ott rám az őrdögök? Krsywonos és Bohun? Szép társaság! Az őrdög nyuzná le a bőrüket! Legalább Bohuntól mentessen meg! Bohuntól! Skrzetuski szeretne vele találkozni — hallgass meg a kívánságát, óh uralm! Kívánom neki, hogy teljesedjék az óhajtsa, hi-

Mert a' Publicum szemében fő hiba az a Tisztjében Ha fiatalnak látszik.

A nyoltzadik már a tyúkot előre mellyesztgeti A' felvét felyebb hordozza, a' melyét dülyesztgeti Régen el érte volna.
Plánokot tsinál mint új Tiszt, a' voltakak gyalazza Kisebbnél kevésbb, nagyobbánl magát igen alázza, Mint hádog szárny ha fúj a' szél,
Vagy mint bibitz, ha szárnyra köll, Szüntelenül forog ő.
Kilentzedik mint a' matska a' mikor egeret les Alázatos, lassu, tsendes, vótumokot igy keres Nequirer so humilitat, pedig ha el éri tszélját Gyalog sem szólhatsz vele...

† Mekonnen házassága. Egy Afrikából csak nemrégiben visszatért utazó így mondja el Makonnennek, Menelik király nagybátyjának lakodalmi ünnepélyét.

Egy augusztusi délután hosszú menet indult el Harar felé. A menet élén félig vad leányok csoportját látom. Hiányos öltözetüknél csak egyhangú énekük föltünőbb. Utánuk hatvan tagból álló lovascsapat jön. Harar lakói pedig dühösen rontanak neki ennek a lovascsapatnak. A lovasok ijjaikhoz nyulnak, de a harariak ügyesek, bivalybőr pajzsokkal fogják föl a nyilakat. A harajjátékot most beszűntetik s a lovasok vágatva mennek be a városba, míg mögöttük hirtelen egész raja látszik a csöndesen lépegető öszvéreknek, melyeknek hátára elefántesont és egyéb hadiszakmány van fülhalmozva. Utánuk kétszáz gyalogos következik. A szemükről látszik, hogy rettenthetetlen hősök. A menetet husz tagból álló zenekar zárja be.

Most néhány pillanatra mintha megszakadt volna a menet. Végre egy előkelő arcu ember látható, aki lóháton ül s díszesebb ruhájával válik ki a többi közül. A tőmeg körülveszi. csókolja kezét, hosszú, lecsüggő ruháját s ha ez nem sikerül, legalább a füvet csókolják meg, melyet a különös férfiu paripája lepipert. A menetet egyre közeledik a városhoz. Az előkelő arcu férfiu ott leszáll lováról s a hatalmas szőnyegre lép, mely a kaputól a város ísteréig vezet. A téren íspapok várják s üdvözlik. Eközben egy tizenhárom éves lánykát vezetnek elő. Huszonegy ágyulövés csattan el, utána a szudáni katonák éles töltséssel kezdenek lövöldözni a levegőbe. Aztán Menelik első generálisa. Makonnen megfogja a kezét iju menyasszonyának.

† Házasság és öngyilkosság. Münchenben egyik anyakönyvezelő hivatalában multkor megrázó tragikum zavarta meg egy házasulandó fiatal pár egybekelésének ceremóniáját. Alig hogy a vőlegény a hozzá intézett kérdésre, hogy nőül akarja-e venni a jelenlevő hajadont, igennel válaszolt, rögtön utána egy pisztolylövés dördült el s a jelenlevők egyike, egy huszéves szép leány, vértől elborítva elbukott. A rej-

szén a barátja vagyok! — Amen! Elmegyek Sbrnezig, onnan aztán visszatérek Jarnovkinba és viszek nekil több hirt, mint amennyit akarnak. Hirben ugyan nem lesz hiány.

Kosmats ismét közeledett:
— Paranssnok ur! A domb mögött lovasokat láttunk.

— Bár a pokolba lovagolnának! Hol? hol?
— Ott a hegyen túl! Magam is láttam őket.
— Katonaság?
— Valószínűleg.
— A kutyák marcangolják szét őket! Sokan vannak?

— Azt nem tudom, mert még messzire vagyunk tőlük. Ha elrejtőzünk a sziklák között, rajtok üthetünk, mert erre kell elvonulniok. Ha sokan is vannak, az se baj, mert Wolodyjovski nincs messze és meghalja a lövéseket.

Saglobának valósággal a fejébe szállt a bátorság. A kétségbeesés visszaadta a bizalmát és az a remény is vigasztalta, hogy Wolodyjovski a közelben van. Rettenetesen forgatta a szemét és kardot rántott.

— Rejtőztek el a sziklák mögött! — Rajta ütünk az ellenségen. Majd megmutatjuk annak a csúrhének!

A herceg gyakorlott, gyors fordulásokban ügyes katonái abban a pillanatban oldalra kanyarodtak és készen a támadásra, esatarendbe állottak a sziklák mögött.

Egy teljes óra telt belé, míg végre a közeledő csapat lármája fölhangzott. A szél vig ének-szót hozott a szárnyán és nemcsak arra hegedű, duda és trombitahangok is hallatszottak. Az őrmester Saglobához közeledett:

— Ezek nem katonák, kapitány uram, nem is kozákok, hanem lakodalmások.

— Lakodalmások? Majd csapatok én nekik lakodalmat!

Megsarkantyuzta a lovat és előrevágatott; a katonái a nyomában. Elállottak az utat.

— Utánam! — kiáltotta Sagloba fenyegetően. A csapat előbb ügetésben, aztán vágatva

tély megfejtése könnyű. Boldogtalan szerelem adta a fiatal leány kezébe a fegyvert s abban a pillanatban akart megválni az élettől, mikor az ő ideálja a végezetes szót kimondja. A súlyosan sebesült szerelmes leány elszállítása után fejezték be a szertartást.

† A hirnév is szappanbuborék. Hogy a hirnév is mennyire alá van vetve a mulandóságnak, arról a spanyol csalógan, Patti, is meggyőződött egy yorkshirei kis városban való tartózkodása alkalmával. Jótékonyochn hangversenyt rendeztek és a hirneves énekesnő maga ajánlkozott néhány dal előneklésére. Énekelte és természetesen elragadta a hallgatóságát csodás hangjával. Alig hogy Patti lelépett a dobogóról, megjelent előtte a polgármester, hogy megköszönje az érdekes urnő szives készségét. Meg is köszönte, de a legiuresább módon.

— Asszonyom! — szólott az európai hírvévszőnőhöz a polgármester — ön oly szépen énekel, hogy szinte elleledtette velünk Hock Harryt, a híres büvész, aki legnagyobb sajnálatunkra az utolsó percben mondtó le a közreműködéséről.

Patti e iuresa bók hatása alatt majdnem elájult. Az ő nagy hire nem jutott el a polgármester ur füléhez s a bókólok dzsentelmén azt hitte, hogy a Patti éneke csak megközelíti, de el nem éri azt a műveltséget, melyet valamelyik közkedveltségű csepürágó nyújtott volna a közönségnek, ha fellépése el nem marad.

Berlioznak is volt alkalma szomoruan tapasztalni, hogy a hirnév mulékony és nem hat el még a közelben élő kortársakhoz sem ugyannyira, amint azt a költők és művészek megálmoldják. Egy alkalommal Berliozt valamelyik balsiker után barátai fölvidítani akarták és szórakoztatás céljából egy a Bois de Boulogneban fekvő vendéglőbe vitték el magukkal. A barátai körnek a földerítés sikerült is s a hangulatos lakomázás vége felé Berlioz egy zongorát pillantott meg a teremben s önszántából ragyogtatva azon az ő fényes művészetét. Berlioz a Szilfidek táncát játszotta megragadó közvetlenséggel, úgy, hogy a lelke rezgett a billentyűkön, mikor a szomszéd ajtó megnyílik s ezen megjelenik egy frakkos ur:

— Zongorista! — szól a frakkos ur — ön egészen jól játszik, de nem játszhatna kissé lassabb ütemben? Hiszen, így nem vagyunk képesek lépést tartani.

Berlioz oly dühössé lett e szavakra, hogy neki-rontott a frakkos urnak, akit osakis Berlioz barátai mentettek meg a bántalmazástól, nehogy még nagyobb legyen a botrány.

Mistral a poéta hasonlóképpen járt egy alkalommal, de teljes nyugalommal ogadta a családát. A költő átutazóban volt s egy kis városka előkelősége lakomát rendezett a nagynevű vendég tiszteletére. Lakoma után felkérték a költőt, hogy olvasson fel költeményei közül néhányat. Mistral az ő dala-

haladt előre és megkerülve a sziklákat, a menetet előtt termett. A mit sem sejtő emberek rémülten bámultak a rájökronó lovasokra.

— Megállj! megállj! — kiabáltak itt is, ott is.

Valóban paraszt-lakodalmások jöttek nagy menetben. Elöl a muzsikuskok lovagoltak, aztán a két vőfély, aki már meglehetősen ittas volt. Utánuk a menyasszony jött, úde, fiatal leány, sötét öltözékben, vállára omlott a hosszú haja. Nyoszoló-leányok kísérték, akik koszorukat vittek és énekeltek. A leányok valamennyien férfimódra ültek a lovon, amelyeknek a nyakát és hátát virág díszítette.

Hátrább lovagolt a vőlegény a vőfélyekkel, akik kezükben felvirágozott botokat lóbaláltak. A menetet a fiatal pár szülei és a vendégek rekesztették be. Valamennyien lovon, csak a boros horodokat vittek szalmafedélű, könnyű kocsiokon.

— Megállj, megállj! kiabáltak mindkét oldalról. A nászmenet rendje egyszerre felbomlott. A lányok ijedt sikongással menekültek, a legények és az öregebb emberek pedig előre törtettek, hogy az asszonyaikat megvédelmezzék a váratlan támadás ellen. Sagloba azonban eléjük ugrott és kardjával igrámatlanul hadonázva a megrémült parasztok orra előtt, ordítani kezdett:

— Hé! Kutyák! lázadók! A lázadászhoz van kedvetek? Krsywonos emberei vagytok? Kémkedni indultok? Elálljátok a katonák útját? A nemesség ellen törtök? Majd megtanítalak én benneteket, beestelen kutyák! Tömlőbe csuklak, karóba huzatlak, gazemberek, pogányok! Lakoljatok meg minden büncitekért.

Egy öreg, galambös ember leugrott a lováról, félenken Sagloba elé lépett és megragadva a kengyelvasát mély hajlongások közepette kérélni kezdette:

— Kegyelmezzél meg nekünk, fenséges lovag, ne bánts bennünket, nyomorult, szegény embereket. Isten a tanunk, hogy mi nem vagyunk lázadók, hiszen a templomból jövünk, Hazsialesből, ahol rokonom, a Dmitri, a kovács most tar-

mos hangján fel is olvasott néhányat. A szépen csengő hang az egyik jelenlévő hölgyet arra a kijelentésre bírta, hogy „sokkal élvezetesebb volna, ha az a felolvasó inkább népdalokat énekelne, hiszen igen jó hangja van neki.” A költő mosolygott és rágyujtott a népdalokra és derült kedvvel énekelt...

† Csatorna az Azovi-tenger és a Kaspi-tó közt. Már az ókorban elismerték a két nagy víztömeg összeköttetésének szükségét. Igy Plinius is megemlíti már, hogy Jelenkos Nikator, aki Nagy Sándor halála után ennek birtokából a Hellespontus és Indus közötti terület nagy részét bírta, a Fekete-tenger és a Kaspi-tó összeköttetését tervezte. A török uralom alatt Szolimán és Szelim szultánok törekedtek a kapcsolatot létrehozni, sőt Nagy Péter cár alatt is tétettek ily irányú kísérletek. Ujabbán is sok terv készült az összeköttetésre vonatkozólag, melyek közt Danilov W. A. mérnök a figyelemre legméltóbb. Ennek terve szerint a csatorna 7 méter mély, 21 méter széles lenne kettős töltérszélével. A csatornától oldalt 21 méter széles és 3 méter mély csatorna volna a kisebb folyamhajok részére. Az Azovi-tengerben a csatorna Kriwaja Kossa mellett 7 méter mélységben kezdődne és az Asztrabanda vezető Bachtimirov folyóban végződne. Ez elrendezés mellett a Volga-hajók közvetlenül eljuthatnának a Kaspi-hajókhoz a Volga iszapos torokolatának érintése nélkül. A csatornának vízzel való ellátása céljából a Terek folyót bevezetnék. A Stanitza Manyo csatornájáig hosszában a Don folyón a Lagansk balátszati állomásig 18 zsilipre volna szükség. Dacára annak, hogy a Kaspi-tavat a Fekete-tengerrel már két vasút köti össze, e csatorna kiépítése csak idő kérdése, mert e vidék gazdasági fejlődéséből következtethető, hogy e vasutak nem-sokára elérik teljesítőképességük maximumát. De ettől eltekintve is Oroszország terjeszkedő politikája szükségessé teszi, hogy hajórajai az egyik tengerből a másikba át tudjon vonulni és hogy legénységét gyorsan tudja az Océánra juttatni, így tehát nemcsak a egy 100 millió rubelbe kerülő nagy vízi munka fogja az orosz mérnököket foglalkoztatni.

† A zsebkendő-bacillusok. A higiénikusok folytonos fölledezései ma holnap kiterjesztik az óvintézkedések szükségességét mindenre — elvben. Legujabbán azt fedezték föl, hogy a zsebkendő különösen alkalmas a betegségek terjesztésére, amennyiben egy-egy zsebkendőben a bacillusok egész hadseregei táboroznak. Első sorban a tuberkulózis az, amit zsebkendők útján át lehet hárítani másokra, a higiénikusok szerint. A fölledezéssel karöltve jár egy mentőgondolat, mely lehetővé teszi, hogy a náthás és nem náthás emberiség ne maradjon zsebkendő nélkül még abban az esetben sem, ha a vászonkendők használata az óva intéz fölledezéssel következtében elmaradna és kijönne a divatból. Selvempapírból kell zsebkendőket

totta az esküvőjét Xenióval, a bodnár leányával. Mi a lakodalomra megyünk.

— Ezek igazán békés emberek, — sugta az őrmester.

— Dehogy! Ezek gazemberek! Krsywonostól jönnek, — kiáltotta Sagloba.

— A lidérc szíjja ki a Krsywonos véreit! — szólt az öreg. A színt sem láttuk. Kegyelmezz meg nekünk, hatalmas ur, engedj bennünket utunkra, nem teszünk mi senkinek sem rosszat és ismerjük a hazafiai kötelességünket.

— Jarmolinba viszlek, megvasaltatlak benneteket, kiáltotta Sagloba.

— Amint akarod, uram. Te parancsolsz és mi engedelmeskedünk. Csak egyet kérünk, hatalmas lovag. Parancsolj meg a katonai uraknak, hogy ne bántsanak bennünket. Te pedig bocsáss meg nekünk egyszerű embereknek, ha alázatosan arra kérünk, hogy igyál egyet a fiatal pár egészségére, igyál, diós urunk, a mi örömünkre, amint ezt az Isten és a szent evangélium lakodalmas szokásul megírta.

— Ne gondoljátok, hogy ha ittam, hát elnézőbb leszek! szólt nyersen Sagloba.

— Nem uram, örvendezt az öreg, ilyesmire nem is gondolunk. Hé, muzsikosok, játszatok valamit e hatalmas lengyel urnak, ti pedig, legények, hozzatok édes pálinkát a diós kapitányoknak! O nem bánt minket. Alázatosan köszönjük ezt neked, uram!

A legények megcsapoltak egy hordót és felhangzott a zene. Recsegett a trombita, nyikorgott a hegedő, a dudás felújta az orecáját, a könyökével nyomkodta a dudát és a vőfélyek meghajoltak Sagloba előtt a felkorszorított botjukat. A katonák ezt látva, mind közelebb jöttek és a bajszukat pödörgetve, kacsingattak a legények válla fölött a leányokra. A dal ismét felhangzott, eltűnt a félelem és vígan kiáltoztak valamennyien.

(Folytatása következik.)

készíteni és pedig igen természetesen — csak egyszerű használatra. Hogy pedig a harc a zsebkendő-bacillusok ellen mentül biztosabb győzelemre vezetessen, minden társaskörben állandóan valamelyes öröklöttnek kell lobbognia, melyen a selyempapír elégetendő — a higienikusok szerint.

† A tea ártalmassága. Sok tea élvezete káros az idegrendszerre; persze csak olyan embereknek talpasztaljuk ezt, akik naponta 10—15 csésze teát fogyasztottak el. A hatás eleinte a hátgerincen mutatkozik, gyors kimerülés és bizonytalan járás az első eredmény. Némely testrészekben az érzékenység teljesen elomlott, másikon pedig túlságosan élénk. A szempupillák sem egyformán vannak kinyitva és bizonyos esetekben a szemrészketés is bekövetkezett. Az orvosnak azt is kutatnia kell, vajjon nem egyéb bajok okozták-e eme tüneteket. Az is megtörténhetik, hogy ólom vegyül a tea közé, amit a legrosszabb csomagolás mellett sem lehet kikérülni s ami szintén az idegeknek ártalmas.

Aforizmak.

— Marim Gorki. —

Hogy az ember a létért való küzdelemben győzhessen, vagy nagyon sok eszének, vagy beszia-szívének kell lenni.

Minden emberben lakozik egy ostoba és egy család. Az ostoba: az érzelem, a család: az értelem.

Legtöbb embernek az a szerencsétlensége, hogy nem képes oly nagy dolgokra, aminekre képesnek hiszi magát.

Az emberszívből sok hely van a hit, de kevés a beismerés számára.

A szerelem nem más, mint a kevésbé szerető emberek győzelme a nagyon szeretők felett.

Szegény jövő! Az emberek túlterhelik reményekkel, s mire jelenné válik, minden baját elveszti.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Vasutak bevétele. Az Osztrák-Magyar Államvasutársaság bevétele 2687.548 korona (— 51.754 korona). — A Déli vasutak bevétele 2.601.982 korona (+ 88.933 korona).

Vetőmagvak. (Maukhner Ödön tudósítása.) Vörösherepag. A múlt heti szilárd hangulat a héten is változatlan, mivel úgy a külföld, mint a beltől még tokozottabb mértékben vett részt a forgalomban. A vételkezdő oly élénk volt, hogy minden, ami kínálattal, gyorsan vevőre talált. A Cseh- és Oroszországból beérkező tudósítások szintén szilárd hangulatúra engednek következtetni olyannyira, hogy ennek hatása alatt jelenleg senki sem gondol árcsökkenésre. Lucernagum. Beltől magból alig ajánlatot valami, Francia- de különösen Olaszországból ellenben meglehetősen áremelkedés jelezteik. Fűmagvak továbbra is szilárdak, olasz és angol perje az utolsó napokban is emelkedett árban. Répymag változatlan. Bükköny, nuhar, balticum kértéztettek.

Jegyzések 50 kilónként Budapesten árva: Vörösherepag 48.—54.—K., lucernagum 45.—50.—K., muharmag 8.—8.50 K., tavaszi búkköny 8.—8.50 K., téli borsó —K., balticum 16.—16.50 K.

Szeszűlet. (A Budapesti Napló tudósítójától.) Osztrák kartellhírekre a hét elején az irányzat szilárd volt és árcsökkenésre senkiesem gondolt; később azonban olyan hírek érkeztek Bécsből, hogy az osztrák szeszkartell megvalósításának áthidalhatatlan akadályai vannak és minthogy a szeszárak odaát csökkentek, a hét vége felé helybeli gyárosok is kénytelenek voltak a jegyzéseiket egyelőre két koronával lejjebb szállítani. Mai jegyzések: nyersszeszért 40—40½, finomított szeszért nagyban 144.—144½, kicsiben 145.—146, denaturált szesz nagyban 32.—32½, egyes barelekben 33—34 koronával helyben.

Denaturált szesz. (Kalmár Sándor jelentése.) Nagyobb ausztriai kínaiat folytán a hangulat nyomott és nagyobb vételkezdő annál kevésbé jelentkezett, mert a fogyasztás is meggyengült. Promptárban kisebb árengedmény érhető el, ellenben 1902. évre szóló kötésekkel a report 1—1.25 korona. Mai nagybani jegyzések azonnali szállításra 33½—34½ korona. jövő évi szállításra 34½—35½ korona 10.000 literfőnként hordóval együtt budapesti állomásokra szállítva, készpénzfizetés mellett, engedmény nélkül. Egyes hordók egy koronával drágábbak.

Juhvásár. (A budapesti marhavásártéri vásárpénztár részvényársaság tudósítása.) Felhajtás 1097 darab juh, — kecske. Jegyzett árak: Elsőrendű ürü 36.50 l-től 38 l-ig, kivételesen — l. — kg-ként, (vagy 34 k-tól 34.50 k-ig páronként), középminőségű ürü — l-től 34 l-ig, kivételesen — l. kg-ként, vagy — k-tól — k-ig páronként, kosokért — l-től — l-ig, kivételesen — l-től — l-ig, vagy — k-tól — k-ig, középminőségű gypjas — l-től — l-ig, kivételesen — l. kg-ként, vagy — k-tól — k-ig páronként, kosok legjobb minőség — fillérg. páronként — korona, kivételesen — korona, rackajuhok — fillér. páronként 16.—20 — korona szerbiai juhok páronként — korona, romániai juhok páronként — korona, anyajuhokért — fillér kgkint (— K.-ig páronként), kislejtézt juhokért — fillér kgkint (16.—18 — korona páronként) kecskék — korona páronként.

Lanyha irányzat mellett az árak 1 fillérrel kgkint csökkentek.

Budapesti konzum-marhavasár. December 16. Felhajtott 1099 darab ökör, 34 darab bika, 66 darab tehén. — bivaly, összesen 1199 darab szerb marha. Árjegyzések: Elsőrendű szerb ökör 53—60 koronáig, kivételesen — korona, másodrendű 45—52 koronáig, silány 35—40 koronáig, bikákért 45—55 koronáig, tehénekért 35—40 koronáig, bivalyokért — koronáig métermázsánkat. Dacára annak, hogy a felhajtás jóval kisebb volt a múlt hetinél, az üzlet csöndes, az árak változatlanok maradtak.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-lővárosi sertés-konzumvásár árjegyzése 1901. évi december 16-án Készlet 849 darab. Érkezett 1045 darab. Összesen 1924 darab. Eladott 1600 darab. Maradt 324 darab. Napi árak: 120—180 kilogramm súlyban 78—84 koronáig, 220—280 kilogramm súlyban 82—86 koronáig, 320—380 kg. súlyban 84—89 K.-ig. Öreg nehéz páronként 400—500 kilós 80—88 koronáig, Malac 68—72 korona. Az irányzat élénk.

Bécsi vágómarhavasár. December 16. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A st-marxi központi vásárcsarnokban ma megtartott vágómarhavasárra felhajtott: 2647 darab magyar fajtájú, 866 darab galíciai fajtájú, 118 darab bukovinai fajtájú, 767 darab német fajtájú, összesen tehát 4388 darab szarvasmarha. A vásár kedvezőtlenül indult. Középminőségűből a felhajtás gyenge volt; az árak hanyatlottak. A rosszabb minőségűből kevesetlentül indult a vásár, mely általában szűk keretben mozgott.

Jegyzések: 100 kilogrammonként 610 súlyban: magyar hizőökör I. minőségű 70—73 fillér, kivételesen — fillér, II. minőségű 60—69 fillér, III. minőségű 50—59 fillér, galíciai hizőökör I. minőségű 71—74 fillér, kivételesen — fillér, II. minőségű 62—69 fillér, III. minőségű 53—60 fillér, német hizőökör I. minőségű 77—83 fillér, kivételesen — fillér, II. minőségű 63—76 fillér, III. minőségű 57—67 fillér. Legelő ökör 48—56 fillér, bika és tehén 100 kilogrammonként 40—64 korona. Kivételesen — korona, 100 kilónként, fogyasztási adóval együtt.

A budapesti gabonatözsde.

Budapest, december 16.

Vontatott forgalom mellett 10.000 métermázs buza került forgalomba 5 fillérrel alacsonyabb árákon. Rozs iránt csekély volt az érdeklődés.

Zabban és tengeriben 5 fillérrel estek az árak. Eladott:

Buza. Tiszavideki: 400 mm. 79 k. 8 K. 87½ f., 100 mm. 80 k. 8 K. 85 f., 200 mm. 78 k. 8 K. 80 f., 220 mm. 78 k. 8 K. 77 f., 200 mm. 78 k. 8 K. 70 f., 200 mm. 78 k. 8 K. 70 f., 100 mm. 78 k. 8 K. 65 f., 300 mm. 77 k. 8 K. 65 f., 100 mm. 76 k. 8 K. 70 f., 100 mm. 76 k. 8 K. 47 f., 200 mm. 74 k. 8 K. 50 f., 800 mm. 74 k. 8 K. 50 f.

Bihari: 2600 mm. 78 k. 8 K. 70 f., 150 mm. 78 k. 8 K. 60 f.

Pestmegyevidéki: 300 mm. 78 k. 8 K. 77½ f., 100 mm. 78 k. 8 K. 60 f., 150 mm. 78 k. 8 K. 60 f., 150 mm. 77 k. 8 K. 66 f., 100 mm. 76 k. 8 K. 50 f., 100 mm. 74 k. 8 K. 10 f.

Dunai: 1100 mm. 74 k. 8 K. 35 f., Raktárú: 1980 mm. 77 k. 8 K. 55 f., 1000 mm. 77 k. 8 K. 55 f.

Mind három hónapra. Zab: 100 mm. 7 K. 65 f., 100 mm. 7 K. 47½ f., 100 mm. 7 K. 42½ f., 100 mm. 7 K. 40 f., 200 mm. 7 K. 35 f., 100 mm. 7 K. 35 f.

Készpénzfizetés mellett. A készáru hivatalos egyzése a budapesti áru-és értéktözsde szokási szerint készpénzben 50 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

Table with 2 main columns: 'B u z a' and 'K i l o g r a m m'. Each column has sub-columns for 'K-tól' and 'K-ig'. Rows include Tiszavideki, Földmegyei, Pestvidéki, Bányágt, Bácskai.

Table with 2 main columns: 'Egyéb gabonafélék' and 'K i l o g r a m m'. Each column has sub-columns for 'K-tól' and 'K-ig'. Rows include Bors, Arpa, Zab, Tengeri, Repce, Köles.

Table with 2 main columns: 'Egyéb gabonafélék' and 'K i l o g r a m m'. Each column has sub-columns for 'K-tól' and 'K-ig'. Rows include Bors, Arpa, Zab, Tengeri, Repce, Köles.

Table with 2 main columns: 'A határidőszület folyamán a következő költségek történtek:' and 'K i l o g r a m m'. Each column has sub-columns for 'K-tól' and 'K-ig'. Rows include Áprilisi buza 1902., Áprilisi rozs 1902., Áprilisi zab 1902., Májusi tengeri 1902., Augusztusi repce 1902.

Déli egy órakor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Table with 2 columns: Item (Aprilisi buza, Aprilisi rozs, etc.) and Price (8.60 pénz, 8.61 áru, etc.)

A budapesti értéktőzsde.

A közleg kölcsonyi ünnepek hatása már ma greshető a tőzsdén. A helyi piacon korlátozott volt a forgalom s az értékek alig változtak.

Az előtőzsde irányzata csendes.

Közlötök: Magyar hitelrészvény 664.50-666.-, Osztrák hitelrészvény 651.50-654.25. Államvasutak 655.25-660.-. Leszámitolóbank 422.-, Rimamurányi vasmű 470.50-476.- korona.

Kezdetben lanyhább irányzattal indult az üzlet, utóbb azonban megszilárdult s az árak fokozatosan emelkedtek.

1 óra 30 perckor zárulnak: Magyar hitelrészvény 668.-, Osztrák hitelrészvény 654.50-657.-, Államvasutak 666.-, Közúti vasut 590.50-591.50, Jelzálogbank 460.-, 461.-, Rimamurányi vasmű 477.-, 478.-, Salgótarjáni 562.-, 564.-, korona.

Utőtőzsde. A 4 órai záratok maradt:

Osztrák hitelrészvény 654.75. Magyar hitelrészvény 667.50. Leszámitolóbank 421.-, Rimamurányi vasműrészvény 480.-, Osztrák-Magyar államvasuti részvény 657.50. Közúti vasut 590.-, Városi villamos vasut 292.- korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonzeri hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő ár-folyamokat állapította meg:

Jegyzések: Herezmag: lucerna magyar 41.-48.-, korona, vörös aprószemű 39.-43.-, korona, vörös erdélyi - - - - - korona, vörös bányási - - - - - korona, középszemű 45.-47.-, korona, nagyszemű 43.-52.-, korona. Disznószőr: budapesti 53.-53.50 korona, vidéki - - - - - korona. Táblaszalonna: légszárazított vidéki - - - - - korona, városi 4 darabos 42.50-43.-, korona, 3 darabos 45.-45.50 korona, üstölt - - - - - korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 14.50-15.-, korona 120 darabos - - - - - korona, 100 darabos 15.75-16.-, korona, 85 darabos 18.50-19.-, korona. azonnali szállítással. Szerbiai szokás szerinti minőség 14.25-14.50 korona, 100 darabos 15.25-15.75 korona, 85 darabos 16.75-17.-, korona. Szilvaiz: sláviai - - - - - korona, szerbiai 17.25-17.50 korona azonnali való szállítással.

A bécsi gabonátőzsde.

Bécs, december 16. (A Budapesti Napló telefon-jelentése.) A határidőpiacon nem volt semmi kezdeményező körülmény, ami az üzletre élenkitőleg hatott volna, az irányzat is hanyatlást mutatott. Az aránylag enyhe időjárás következtében eladások állottak elő. Zabban nagyobb kínálat jelentkezett s így árfolyama 6 fillérral esett, buza 4, rozs és tengeri 2 fillért vesztett. Buza tavaszra 8.83-8.80, rozs tavaszra 7.58, zab tavaszra 7.68-7.65, tengeri május-juniusra 5.77-5.76 korona.

Zárlatkor maradt: Buza tavaszra 8.83, rozs tavaszra 7.60, zab tavaszra 7.69, tengeri május-juniusra 5.78 korona.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsde barátságos hangulatban indult. Az árak közepesek voltak.

A déli tőzsde csöndesen indult jó árk mellett. További folyamán csendes üzletmenet mellett az árak legnagyobb részben változatlanok maradtak.

Zárlatkor tartott Berlinre csöndes.

Bécs, december 16. (Magyar értékek zárlata.) 4%-os aranyjárdék 118.70, líszai és szegedi kölcsön sorsjegye 147.-, Magyar vasuti kölcsön ezüstben 100.70. Magyar keleti vasuti állami kötvény 119.-, Magyar leszámitoló és pénzügybank - - - - - Rimamurányi vasműrészvény 476.-, Magyar koronajárdék 94.15, 4%-os Magyar földterem. kötvény 92.80, Magyar hitelbank részvény 664.-, Magyar nyeregyeni kölcsön sorsjegye 177.75. Kassa-oderbergi vasuti részvény - - - - - Magyar keres. bank - - - - - Magyar cukoripar 1825.-

Bécs, december 16. (Osztrák értékek zárlata.) 4%-os papírjárdék 99.15, 4%-os osztr. aranyjárdék 118.76, 1890-os sorsjegye 141.60, Osztrák hitelsorsjegye 403.-, Angol-osztrák bank 261.-, Bécsi bankjegyesület 443.50, Osztrák-magyar bank 1594. Déli vasut 67.50, Duna-öböljáró részvény 785.-, Dohányrészvény 285.50 Császári és királyi arany 11.34, Német bankváltók 117.20, 4%-os ezüst járdék 99.05, Osztrák koronajárdék 95.95, 1864-iki sorsjegye 217.-, Osztrák hitelintézet részvény 664.25, Unionbank 451.-, Osztrák Lántherbank 414.50, Osztrák-magyar államvasut 656.50, Elbavölgyi vasut 475.-, Alpeisi bányarészvény 402.-, 20 irank. arany 19.06, Londoni váltó 239.30 Bécsi tramway lítt B. 264.50, Bécsi, Tramway lítt A. 268.75 Lipót kohó - - - - - Az irányzat szilárdult.

Bécs, december 16. (A Budapesti Napló tudósítójának telefon-jelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 654.25, Magyar hitelrészvény 666.-, Angol-Osztrák bank 261.50, Bécsi bankjegyesület 444.-, Union bank 563.-, Lántherbank 415.50, Osztrák-magyar államvasut részvény 657.50, Déli vasut 67.51, Elbavölgyi vasut 476.-, Északnyugati vasut részvény 460.-, Dohányrészvény 286.-, Rimamurányi vasmű 477.-, Alpeisi bányarészvény 402.50, Májusi járdék 99.15 Magyar korona járdék 94.15, Török sorsjegye 101.-, Német birodalmi márka 117.23-26, Napoleon d'or 19.05.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, december 16. (Tőzsdéi tudósítás.) Az állandó nagy tartózkodás mellett, amelynek oka részben az ünnepek közeledése volt, a forgalom eleinte nagyon szűk korlátok között mozgott. Buchini és Laura-részvények alacsonyabban indultak, közénrészvények jobban álltak ellen a nyomásnak, Járdédek részben szilárdabban. Argentínaiak jól tartották magukat. Később az aranybányarészvények londoni szilárd-ságára és arra a hírre, hogy a dél-afrikai háború nemokára véget ér, a bankértékek megemelkedtek. A truzt-dinamit-részvények emelkedését is erre az okra vezetik vissza. 3%-os birodalmi kölcsön 90.60-ra emelkedett. Magánleszámitolási kamatláb 3%.

Berlin, december 16. (Zárlat.) 4%-os papírjárdék 99.30, 4%-os osztrák aranyjárdék 101.60, Elbavölgyi vasut - - - - - Magyar koronajárdék 95.40, Osztrák-magyar államvasut 140.75, Kassa-oderbergi vasut - - - - - Bécsi váltóár 85.25, Magyar vasuti beruházási kölcsön 103.25, Alpeisi bányarészvény - - - - - Disconto-Commandit 180.40, Általános villamosági Edison 181.-, Gelsenkircheni 173.25, Laura-kohó 183.75, 4%-os ezüstjárdék 99.40, 4%-os magyar aranyjárdék - - - - - Osztrák hitelrészvény 206.30, Déli vasut 17.50, Károlyi Lajos vasut 103.-, Orosz bankjegyek 216.70, 4%-os új orosz kölcsön 96.-, Török dohányrészvény - - - - - Olasz járdék 100.25, Magyar hitelbank - - - - - Dynamit Truszt 161.50, Harpeni 159.90, Az irányzat gyenge.

Berlin, december 16. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom 4%-os magyar aranyjárdék 100.80, Magyar koronajárdék 95.40, Osztrák hitelrészvény 206.40, Osztrák-magyar államvasut 140.75, Déli vasut 17.50, Északnyugati vasut 216.10, Elbavölgyi vasut - - - - - Orosz bankjegyek középszen - - - - - Buschtiehradi - - - - - Orosz bankjegyek - - - - - (Utolsó) Lombard - - - - -

Páris, december 16. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasut - - - - - 4%-os osztrák aranyjárdék 101.65, Osztrák Lántherbank - - - - - 3%-os francia járdék 100.57, Ottománbank 528.-, 3 1/2%-os francia járdék 101.45, Alpeisi bányarészvény - - - - - Déli vasut - - - - - 4%-os magyar aranyjárdék 102.85, Párisi bankrészvény 995.-, Olasz járdék 101.20, Francia törleszt. járdék 101.05, Osztrák földhitelintézet részvény 1298. Török dohányrészvény 311.-, Az irányzat bgyáadt.

Frankfurt, december 16. (Zárlat.) 4%-os papírjárdék - - - - - 4%-os osztrák aranyjárdék 101.45, Magyar koronajárdék 95.25, Osztrák-magyar bank 115.05, Déli vasut 17.50, Elbavölgyi vasut 121.20, Londoni váltóár 203.95, Bécsi bankjegyesület 113.10, Villamos részvény - - - - - 3%-os magyar aranykölcsön 84.-, 4%-os ezüstjárdék 99.35, 4%-os magyar aranyjárdék 100.-, Osztrák hitelrészvény 206.20, Osztrák-magyar államvasut 140.80, Északnyugati vasut - - - - - Bécsi váltóár 85.25, Párisi váltóár 811.83, Unio bank 140.50, Alpeisi bányarészvény 200.50, Az irányzat szilárd.

Frankfurt, december 16. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Arólyamok januára. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 206.30, Német bank 200.75, Disconto 180.-, Berlini kereskedelmi bank - - - - - Gelsenkircheni - - - - - Harpeni 158.60, Laura-kohó 181.50, Olasz járdék 100.30, Gyenge.

Hamburg, december 16. (Zárlat.) 4%-os ezüstjárdék 99.20, 1890. sorsjegye - - - - - Déli vasut 18.25, 4%-os osztrák aranyjárdék 101.40, Osztrák hitelrészvény 206.30, Osztrák-magyar államvasut 140.50, Olasz járdék 100.10, 4%-os Magyar aranyjárdék 99.90, Az irányzat nyugodt.

Budapest-kőbányai sertés-kereskedelmi csarnok jelentése.

December 16. A sertésüzlet irányzata lanyha. A) Hízott sertések ára: I.) Magyar elsőrendű: Oreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli súlyban) - - - - - fillérig, Oreg közép (páronként 300-340 kilogramm terjedő súlyban) - - - - - fillérig, Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 90-92 - - - - - fillérig, Fialat közép (páronként 251-320 kilogramm terjedő súlyban) 83-90 - - - - - fillérig, Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) - - - - - fillérig, - II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 240-280 kilogramm súlyban) - - - - - fillérig, Könyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) - - - - - fillérig, - III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) - - - - - fillérig, Közép (páronként 250-320 kilogramm terjedő súlyban) - - - - - fillérig, Könyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) - - - - - fillérig, - IV. Romániai eredeti (Stach), Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) - - - - - fillérig, Könyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) - - - - - fillérig, - V. Szerbiai: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) 86-88 fillérig, Közép (páronként 240-280 kilogramm terjedő súlyban) 84-86 fillérig, Könyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 82-84 fillérig. Sertéslétszám a 1901. december 14. napján volt készlet 31,941 darab. - 1901. december 15. napján felhajtott 1006 darab, 1901. december 15. napján elszállított 31,307 darab, 1901. december 16. napjára maradt készletben 13,404 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

- December 15. -

Kinevezések. A császári és királyi ház és a külügyek közös minisztere báró von Wense Ernő fogalmazó-gyakornokot második osztályú udvari és miniszteri fogalmazóvá a császári és királyi ház és a külügyek közös minisztériumához, a pénzügyminiszter és szakelyudvarhelyi m. kir. pénzügyigazgatósághoz Rentisk Sándor temesvári pénzügyi fogalmazó pénzügyi segédtitkár végleges minőségben, a zombori m. kir. pénzügyigazgatósághoz Benkő Pál máramaroszigeti m. kir. pénzügyi fogalmazó pénzügyi segédtitkár végleges minőségben, az ungvári m. kir. pénzügyigazgatósághoz Demján Gy. György ungvári fogalmazót tett djnokot pénzügyi irodatiszté ideiglenes minőségben, Hoic János zágrábi lakost ideig-

lenes minőségű díjtalan pénzügyi számkönyvekké a zágrábi kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvédezőkhez; a vallás- és közoktatásiügyi miniszter Ujvári Mihály székegykeresztúri állami tanítóképző intézeti rendes tanárt ezen intézet igazgatójává, a VII. világi osztály 3-dik fokozatába véglegesen, Krenkó Géza bölcsészethallgatót a Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyei kir. tanfelügyelőséghez toltották, Szepienki Tamás okleveles tanítót a hegyorszeri állami elemi népiskolához rendelt tanútvá; a kereskedelemügyi miniszter a megszűllött tartományokban alkalmazott Mihalic János posta-és táviratvisztét, a IX. világi osztály 3-ik fokozatába posta-és távirat-főtiszté; a posta-, távirat-és távbeszélő elnök-igazgatója Fejérdy Károlyné szül. Gack Mathild, Morgóssy Anna, Farkas Elekné szül. Zimmermann Ilona és Dragovics Krisztina posta-és táviratdiakókat posta-és táviratkezelőké névezte ki.

Áthelyesés. Az igazságügyminiszter Sóti János és Grossmann Ferenc szabadkai kir. járásbírósgit áljegyzőket a szabadkai kir. törvényszékhez, Neumer Aladár és Demeter János szabadkai kir. törvényszéki aljegyzőket pedig a szabadkai kir. járásbírósgához, Balassa Sándor kismartoni kir. járásbírósgit irnokot a soproni, Höfer Ferenc árdái kir. járásbírósgit irnokot pedig a pécsi kir. járásbírósgához helyezte át. Ugyvédek kamarák. A győri ügyvédi kamara Barcza Gyula enesei lakos ügyvédet önkéntes lemondása, Sándor Miklós komáromi lakos és Mezey Gyula nagymegyeri lakos ügyvédek pedig elhalalozásuk következtében az ügyvédek lajstromából törölté; Sándor Miklós irodája részére Galba Károly, Mezey Gyula irodája részére dr. Weisz Miksa komáromi lakos ügyvédek rendeltek ki gondnokul, Dr. Marton Andor magyarárói lakos ügyvéd, Magyaráróv székelyhelyi az ügyvédek lajstromába fölvetélt. - A kassai ügyvédi kamara Rélay Róbert kassai lakos ügyvédet önkéntes lemondása következtében a kamara ügyvédi lajstromából törölte.

Pályázatok. A komáromi színházaltnál sótnárnoki állás 14 nap alatt. - A pancsovári törvényszéknél albrói állás két hét alatt. - A soóvári erdőhivatalnál 1-ső főerdőőri állás jan. 20-ig.

Napirend.

Naplór. Kedd, december 17. - Római katolikus: Lázár pk. - Protestáns: Lázár. - Görög-orosz: (december 4-ik.) Borbála. - Zsidó: Tobbeth 7. - Nap két: 7 óra 29 perckor. - Nyugszik 3 óra 52 perckor. - Hold két: 10 óra 52 perckor délelőtt. - Nyugszik: 10 óra 41 perckor este.

A földmívelésügyi miniszter fogad délután 5 órakor. Nemzeti Múzeum. Régiségár, nyitva délelőtt 9 órá-tól délután 1 óráig. - Többi tárai 1 korona belépődíjjal megtekinthetők.

Országos Képtár és metszetkiállítás az Akadémiában zárva.

Iparművészeti Múzeum délelőtt 9 órá-tól 1 óráig és 40 fillér belépődíj mellett este 5-8 óráig.

Telenczai iparmúzeum délelőtt 9-11 óráig.

Meségyásadási Múzeum (Kerepesi-ut 72.) délelőtt 9-10 óráig.

A földtani intézet múzeuma (Stefánia-ut 14.) nyitva d. e. 10-11-ig, Belépődíj 1 korona.

Közeledési múzeum zárva.

Téli tárlat a városiipeti Múzeumban délelőtt 9 órá-tól délután 4 óráig, Belépődíj 1 korona.

A Nemzeti Szalon állandó kiállítása (Ferenciek-tere 9.) délelőtt 9 órá-tól este 8 óráig, Belépődíj 50 fillér.

Múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9 órá-tól 1 óráig.

Akadémiai könyvtár nyitva délután 3 órá-tól 7 óráig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9 órá-tól 12 óráig.

Állatkerti a Városligetben nyitva egész nap, Belépődíj 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtár és keleti miniatúr: V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-10 délután 2 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelemtörténeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városiipeti csarnokban nyitva: délelőtt 9 órá-tól 12 óráig és délután 3 órá-tól 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. kerület 32. szám alatt.

Időjelzés.

- Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. -

Budapest, december 16.

A légnymomás eloszlása lényegesen megváltozott, amelynyben Anglia felett új depresszió képződött és Délkeleten maximum keletkezett; különben a tegnapi depresszió, melynek magva a Keleti tenger felett van, helyét jobbra megtartotta.

Európában a hőmérséklet kevéssel sülyedt és eső közep-meg Dél-Európában esett.

Náunk a hőmérséklet valamivel alacsonyabb lett, gyenge éjjeli fagy a Kárpátokban és Erdélyben fordult elő. Eső - elvételre főleg az ország keleti felében - esett.

Küldetés. Fagyponot körül hőmérsékletben ködös idő várható, semmi vagy csak kevés csapadékkal.

Vizállás.

Table with 4 columns: Location (Ino, Duna, Dráva, etc.), Date (Dec. 16.), and Water Level (móter, etc.)

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Kedd, 1901. december hó 17-én.

Lohengrin.

Regényes opera 3 felvonásban. Irta és zenéjét szer-zette Wagner Richard. Fordították Böhm Gusztáv és Ormay Ferenc.

Személyek:

l. Henrik	Ney D.	A király hir.	Mihályi
Lohengrin	Burrian	1)	Dalnoki
Prabanti	Vasquezné	2)	Kiss
Gottfried h.	Blánszky	3)	lovag Ney B.
Telramund	Beck	4)	Kornai
Ortrud, neje	Berts M.		

Kedzete 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kedd, 1901. december hó 17-én.

Medea.

Szomorujáték 5 felvonásban. Irta Grillparzer.

Személyek:

Kreuz	Szacsavay	Medea	Jászai
Kreuz	Hegyesi	Góra	Boér H.
Jazon	Pálfi	A követ	Ivánfi

Kedzete 7 1/2 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Kedd, 1901. december hó 17-én.

Florodóra.

Enekes játék 4 képpen. Irtaák Owen Hall, Paul Rubens, Ernest Boyd-Jones. Magyarosította Bálint Dezső. Zenéjét szerzette Leslie Stuart.

Személyek:

Cyrus Gilfain	Szilágyi	Twoedlepunch	Boross
Angela	Turcsányi	Leandro	Szadai
Donegal	Palásthy	Dolores	Bolgár
Lady Holyrood	Fedák	Valida	Almásy
Frank Abbot	Dalnoki		

Kedzete 7 1/2 óraker.

Színházjegyek, az Opera, Nemzeti- és Magyar színház összes előadásaira kap-hatók és előjegyezhetőek: **Bárd Fe-renc és Testiv.** zeneműkereskedésben Kossuth Lajos-u. 4. (Telefon 656) és Andrássy-ut 2. (Telefon 25-13) sz. a.

VIGSZÍNHÁZ.

Kedd, 1901. december hó 17-én.

A páholy.

Bohózat 3 felvonásban. Irtaák Lauffs és Krantz. Magyarosította Kabos Ede.

Személyek:

Lipóczi Józsiás	Hegedűs	Csiz Popi	Szerémy
Klára	Nikó L.	Dinszky	Gyöző
Lili, leányuk	Aranyosi	Földes Dénes	Bibari
Kéri Annuska	Fábián	Paludán	Vendrei
Hidas Bálint	Tapolczai	Paludáné	Rostagni
Eva, felesége	Gazsi M.	Rendőr	Dayka

Kedzete 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Kedd, 1901. december hó 17-én.

Blaia Lujza asszony mint vendég

A boszorkányvár.

Operett 5 felvonásban. Irta Berla Lajos. Fordították Reiner Ferenc és Fái J. Béla. Zenéjét szerzette Millöcker Károly.

Személyek:

Kányavári	Németh	Marcsa	Margó
Coralie	Hegy	Józi	Kenedich
Kakasdi	Tollagi	Andris, bojtár	Vidor
Bonneville	Kovács	Verus	Blaia
Capponi	Delli	Lamotte	Solymosi
Mihály gazda	Ujvári	Simon	Szabó A.

Kedzete 7 óraker.

URANIA SZÍNHÁZ.

Kedd, 1901. december hó 17-én.

A hadsereg.

Kedzete 7 1/2 óraker.

VÁRSZÍNHÁZ.

Kedd, 1901. december hó 17-én.

Az agglegenyek.

Vígjáték 5 felvonásban. Irta Sardou Victorien. Fordította Ambrus Zoltán.

Személyek:

Mortimer	Náday	Troènes	Zilahi
Nantya	Mihályfi	Du Bourg	Mészáros
Veaucourlois	Vizvári	Antoine	Narcisz
Clavières	Gyenes	Antoinette	Ligeti J.
Chavenay	Hetőnyi	Rebecca	Gerő L.

Kedzete 7 óraker.

FŐVÁROSI ORFEUM

Nagyterem-utca 17.
Ma kedden fellép az ausztrál kiroldó

Morcsasani

továbbá:

Milla Barry

(21-ig tovább szerződött).

Berg testvérek

svéd duettisták.

Thomsen, Modl József, Morton és

Elliot, The Haytons

1/2 óraker.

Tarka Színpad.

11 óraker.

Az angyalvadászok

A téliertben reggel 5 óráig Vörös Elek cigányzenekara hangverseny.

Folies Moderne

Kerepesi-ut 63. szám.

Családi jegyek!

darábja 1 korona egyenként is kapható. Igen jó föld-színti vagy balkon ülőhelyre érvényes.

Szenzációs műsor!

Uj! A régi Ghetto. Uj!

Eredeti bohózat. Irta: Müller Malvin.

PINKÁSY & COMP.

Bohózat. Irta: Taubstein Louis.

PLAGIUM.

Irta: Plagiatior.

20 műsor szám.

Ejtfélől reggel 5 óráig a téliertben hangverseny.

Somossy-Mulató

Király-utca 71. Igazgató: Somossy K.

Carola Cecilia

naponta változó műsorral.

Henry French

uj khinai mutatványokkal.

Az összes attrakciók fellépése.

Előadás után a kávéházban

Dajna Balogh Rudi

zenekara.

Minden ünnep- és vasárnapon két előadás.

Petánovits

METROPOLE-SZÁLLÓJA

A téliertben ma

Pongrácz Lajos Kolozsvárról

kittünő zenekara játszik.

Elismert kittünő

fényképészeti készülékek.

Lechner karácsonyi füzete fényképészeti készülékekről és árjegyzék ingyen. Kodákok és minden szükségleti cikk amatőröknek. Tervező-készülékek és diapositív nagy választékban. R. Lechner (Wih. Müller) es. és k. udv. fényképészeti cikkek árúháza. Fényképészeti készülékek gyára. — Másol-írtészet amatőrök részére. BÉCS, GRAFFEN 31.

IRODALOMBARÁTOK

FIGYELMÉBE!

Révai

Kalendárium

1902-re megjelent.

Egyszerű megkeresésre

ingyen küldi meg Révai

Testvérek r.-t. Budapest,

VIII., Üllői-út 18. szám.

Zálogházból

veszek

cedulákat.

Eladok karácsonyi és

ujévi ajándékkal

13 intes ezüst evőeszköz

12 személyre 150 frt, 5 sze-

mélyre 65 frtolt kezdve és fol-

jobb. Mindennemű finom ezüst

tárgyak borók és francia

stílusban. Nagy raktár arany

érem, érmék, massív arany

gyűrűk 6 forint 40 kr. arany

férfi-ékek 12 frt, arany női ékek

9 frtolt kezdve 12 darab massív

érmék 6 frt 50 kr.

Képes árjegyzéket bér-

mentve és ingyen.

Grünberger A. Béla

örökös

Budapest, Harisbazar.

Vai-utca 30. l. em. 23.

Nélkülözhetetlen

minden háztartásban a

Képes Budapesti

Szakácskönyv.

St.-Hilaire Jozefa és má-

sok nyomán szerkesztette

Zemplényi Szabó Antónia.

Függelék: A magyar

gazdasszony házi-

kincstára. Hatodik 4.

színezett képpel, 58 fa-

metszettel és számos ki-

váló magyar étellel bővi-

tett kiadás. Ára füzve 3

kor. 60 fillér, kötve 4 kor.

diszkrétben 4 kor. 80 fill

A szakácsművészetnek

legkimerítőbb és legmeg-

bizhatóbb kézikönyve ez,

mely különös tekintettel

van a magyar izlésre s a

legkülönfőbb magyar

nemzeti ételeknek, az

egyes vidékek kedvelt

speciálitásának pontos és

hű ismertetését is foglalja.

Nagyon becses szakács-

könyvhöz csatolt "Házi

kincstár" is, amely kiter-

jed a háztartás minden

szükségletére. Megrendel-

hető: Lampel Róbert

(Wodianer F. és Fiai) es.

és k. udv. könyvkérés-

kedésben Buda pest

Andrássy-ut 21. sz.

Tízmentes

pénzszekrényeket,

kasszátákat,

villamos vészjelző pénz-

szekrényeket, páncélszek-

rényeket és másolóprese-

ket legjobb kivitelben és

legolcsóbban szállít

HESKY TESTVÉREK

es. és k. szabad. nazi

pénzszekrénygyára

Budapest, VI. Szaboles-u. 4.

Erdély

részére főraktár:

RENYIKY VIKTOR

vas-nagykereskedés

Kolozsvár.

Karácsonyi Vásár

leszállított árak mellett.

Tulhalmozott raktár.

Leginomabb bel- és külföldi dúsz aranyozás-

sal, remek szép foglósú

Porcellán Étkező

teás-, kávé- és mosdó-készletek.

Rendkívüli olcsó

12 személyre 25, 30 és 35 frt. Nagy választ-

tók rendkívül szép és olcsó

majolika vázák és fali tányérok.

ORTNER REZSŐ és Tsa

Teréz-körtút 32.

VIDÉKI megrendelésnél kérjük a

vasutállomást.

TELEFON: 16-11. Általános Árjegyzék vidékre ingyen

Másodpernyi pontoságu óra az

„Omega” acél nyitott 30 kor.

„Omega” ezüst nyitott 44 "

„Omega” ezüst dupla 49 "

„Omega” arany nyitott 250 "

Ritter Testvérek

órák és ékszerek

BUDAPEST, V., Marokói-u. 4.

Nagy

karácsonyi vásár!

Női kabátok, Paletok, Gallérok,

Gyermek-felöltők, ugyszintén Női

ruhakelmék, vászonárúk bámulatos

olcsó árakban kaphatók

csakis

Politzer József

nagy áruházban

Budapest: Kerepesi-út 6. szám.

Földszint és 1-ső emelet

a Nemzeti színházzal szemben.

Ober-Seltersi ásványvíz-forrás

természetes Selters-víz

Az Ober-Seltersi ásványvízforrás vize hirtovos gyógyvíznek

van elismerve, különösen a mell és góga betegségeinél. Az

idegket erősíti és az izmókat serkenti működését helyreállítja.

Kapható minden fűszerkereskedésben.

Főraktár:

Budapest, VII. Huszár-utca 5. sz.

WADLSTEINER F.

Christoffe-ezüst, üveg- és porcellán

árúháza

BUDAPEST, IV., Mária Valéria-utca 5. sz.

(Hungária szálló átellenében.)

Színházak heti műsora.

	M. Kir. Operaház	Nemzeti színház	Vigszínház	Népszínház	Magyar színház
Szerda	Nincs előadás	A nagymama	A páholy	Flórikaszerelem	New-York szépe
Csütörtök	Mignon	Karácsonyiálom	A szába	Modell	New-York szépe
Péntek	Nincs előadás	Karácsonyiálom	A szába	Hoffmann messéi	A Vestaszűzek
Szombat	Tristan és Izolda	A vörös talár	A szába	Katalin	A Vestaszűzek
d. n. Vasárnap este	—	A vasgyáros	Ocskay brigadéros	Karácsony	A svihákok
		Karácsonyiálom	A szába	Katalin	A Vestaszűzek

J. c. háziasszonyok!

A legmegfelelőbb karácsonyi ajándék az, mely egy-uttal praktikus is.

Még van idő

árjegyzéket kérem siring és siffonról ingekhez, brillantin, gradel és virágos damaszok ágyhuzatokhoz, ágyterítőszővetek és köper, valamint klotok és különböző béléscárúk a legszállítóképebb forrásból hozhatók.

Minták kívánatra bérmentve.

„Columbia” szállítóház

Unter-Pelaun, Csehország.

Mechanikai szövedé.

Fehér- és bélszárny-gyár.

Koch-Testvérek

férfi-, nő- és gyermekruha-áruház
Károlyi-körut 26. sz.
 Versenykivüli olcsó szabott árak.

Nem gyári ár.
 Csak jó kivitelű munka.
 Külön szakszerű mérték-osztály.

Városi bunda,
 valódi genott-bélés-
 sel, perza vagy vidra
 gallérral 45 frittól
 fölfebb,
 minden létező szőr-
 mékkel bélelt bun-
 dákban legnagyobb
 választék 45 frittól
 200 frittig.

Téli kabátok
 minden kivitelben,
 szürke, kék és feke-
 te, egy- és kétsoros,
 40, 32, 25, 20, 14 ftt. fők
 részére 16, 15 és 10 ftt.

Vadász-loden
 kabátok hatféle ki-
 vitelben, szövété-
 léssel 14, 12, 10 és 6 ftt.,
 szőrmebélésű 40,
 38, 30, 18, 14 és 10 ftt.

Saccó-öltönyök 30, 28, 24, 22, 17 és 14 ftt.
Bőrkabátok valódi iramszarvas,
 26 frittól feljebb.
Nagy választék bőrnadrágokból.
 Meg nem felelő árúért a pénzt
 visszaadjuk.
 Tessék címünkre pontosan
 ügyelni.

Alapított 1865-ben.
A legjobb zongorák
 pianók és harmontumok
 legelősből kaphatók tökéletes
 játékos mellett
HECKENAST GUSZTÁV
 hírneves zongoraérelési és kol-
 csu-és-érelési
 Budapest, most IV. G.
 Zella-tér 2. szám.
 Ehrbar és. és kir. udvari zo-
 noragyár, továbbá Szedlmayr és fiait stuttgarter udvari
 zongoragyár és Thuringiai Organ Co., a világ legjobb és leg-
 előbb harmoniumait egyedül képviselő. Árjegyzékünk.

Titkos betegségek ellen

25 évi, részben katonaróvisi (a vécsi és buda-
 pesti katonakórházakban), részben magánorvos
 tapasztalatai után legelőbbben ajánlható

D. KAJDACSY,

v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi fő-
 orvos

Electrotherapiai rendelő-intézete
 IV. Kigyó-utca 5. I. em. Klotild-palota
 (Ájáróház és lift használat.)

Electro-Massage vagy Psychrophor

Által. magömléseket, nőknél főherfolyást befoc-
 kendezés nélkül, a legmakacsabb bőrbetegsége-
 ket, valamint ifjúkori bűnök következtében be-
 állott ideg és emek utókövetkezményeképp létre-
 jött hátréncabokat gyógyít a legújabb gyógy-
 mód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel.
 Rendel: délelőtti 9 óráig 4 óráig; este 7-8 óráig
 Nőknek egy mint férfiaknak külön be- és kijárattal.
 Külön vonatok.
 Levelekre díjtalanul azonnali választatunk; on-
 leg gyógyszerrekről is gondoskodva lesz.

„Reuma-szesz”

orvosi tekintélyek által kit. ell. kiltzer. Bámálások gyors és
 biztos hatása, a test bármilyen fájdalmát, u. m. reuma,
 csusz, ischias, köcsvény, szagatás, szurdás, nyílaltás
 stb. ellen. Fogy. és fejlődést 3 perccel alatti meggyógytat.
 1 üveg ár. 1 korona, erősebb ügy. ár. 2 korona 40
 fillér. Kapható a főváros és vidék összes gyógyszertárban, ugy-
 ngyan a készítő

Widder Gyula gyógyszerésznél

S.-A.-Ujhely.
 Főraktár: Török József gyógsz. unál Budapest,
 Károlyi-utca 12. sz. és dr. Egger-féle gyógszertár a
 „Nador”-hoz.

Legszébb Legjobb Legelősből PÁP, PÁP, PÁP

1 öszahajtható vastag 8 db kivethető matraccal	10.-	1 acél sodrony ágybetét	6.-
1 rouge paplan	1.50	1 tengerifű matracc	4.50
1 prima	2.50	1 ágyruga	5.-
1 cachmir paplan	3.40	1 ablak köper függöny	3.-
1 satin	3.50	1 tunika	1.50
1 atlasz cachmir	4.40	1 gyapjú	4.50
1 selyem atlasz paplan	8.50	2 ágy, 1 kasszálterítő (hornt)	5.50
1 fodros selyem ad. papl.	12.50	2 ággy, 1 gyapjú	12.-
1 jó vázson paplan lepedő	2.-	1 nagy szobaszőnyeg	2.50
1 ággy	1.30	1 ággy	1.50
1 finem ággyakáró pokróc	2.50	1 ággyfőke I.	1.50
1 ággy	2.50	1 ággyfőke II.	1.50
1 jó löpökro	1.00	1 matr. jó futósőnyeg	40
1 téli pokróc	4.00	1 „ mintaközt	75
1 szép fall szőnyeg	7.50		

GICHNER JÁNOS

paplan, matracc és kárpitosru gyáros, szőnyeg, függöny, vas-
 bator stb. nagy raktára
 Budapest, VII. Erzsébet-körut 20.
 Árjegyzékét kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki meg-
 rendelések pontosan eszközöltek, minden telező árú kisérlet-
 nek, vagy a pénz visszautalok.

1000 és 1000 ember!!

fiatal és öreg, kőszámlá visszanyert erőjét és egészségét Dr. Müller főorvosra vállalták, jónak elismert regenerációs készítményeinek. Kiváltság jónak bizonyultak ezen emberek az idegrendszertől, ifjúkori bűnök és kőcsapások következtében előidézett idegrendszeri megbetegedések, magömlés, a kezek és lábak ideggye reménytelen, főrincölés-bajok, bátoratlanság, felelőtlenkedés, kedélylenyúltság, ideges fejfájás, migren. Kiváltság pedig férfi gyengeség (impotencia) és minden ebből folyó gyengeségi állapotban. A gyógyítás már rövid idő alatt beállt a Dr. Müller főorvos-féle regenerációs készítmények következtében. Ara kimerítő orvosi használati tapasztalat egyúttal kor. 6.30, posztán 50 fillérről 100b. Azen-
 kívül dr. Müller főorvos-féle Injekció és labda-
 csok, melyek a hűgese minden kifolyását (karkó) főrincölést, mint nőknél (fehér folyás) pár nap alatt gyógyítják. Ara kimerítő orvosi tapasztalat Nr. 1. új bajokra kor. 3.20, Nr. II. régi folyásra kor. 5.-, posztán 50 fillérről több, portó nélkül. Csak valódi a bécsi Sz. György gyógszertárból való készítmények kerendők.
 Főraktár Budapestben:
Török József gyógszertárában
 Károlyi-utca 12. sz. és Andrassy-ut 26. szám.

Hirdetmény.

Ezennek közhírűvé tétetik, hogy a vasúti kocsihoz és az állomás helyiségében elhagyott tárgyak, u. m. bőröndök, táskák, kalapok, ruhák és fehérművek pótlak, naperről és esernyők stb. az alább felsorolt állomásokon árvorezési alkalmával azonnali kőszépfizetés mellett el fognak adni.
 Kőszépfizetés áll. 1901. december 18. d. u. 2 óra.
 Miskolc áll. 1901. december 19. d. u. 2 óra.
 Pécs áll. 1901. d. u. 11. 1901. dec. 20. d. e. 9 óra.
 Budapest, 1901. december 9-én.
 Az igazgatóság.
 Utánnyomás nem díjazatik.

Zola—Zola—Zola

Legújabb regénye, a Négy Evangélium második része **MUNKA** (Travali) címmel most jelent meg egyedül jogosított magyar fordításban. Az új szándék legújabb alkotása. A pártis mester grandiózus álma a munka új szervezéséről, melynek nyomában állalnak az egész társadalmi, állami és erkölcsi élet. A két vasok, főszerkesztő általított kötet ára 7 korona. Kialdta Lampel Róbert Wodianer F. és Fiai) és. és kir. udv. könyvkereskedő Budapest, Andrassy-utca 21. Ugyanott megrendelhető és bármely könyvkereskedésben is kapható a Négy Evangélium első része, a Formázás (Formazás). Két vasok kötet 7 korona.

Modern és jövedelmező géberendezések TÉGLAÉGETŐKHOZ

! tetőfedő cserépgyártáshoz, !
 ! * * * csőgyártáshoz, * * * !
 ! tizálló téglák gyártásához, !
 ! továbbá: !
 ! cementlapok préseléséhez, !
 ! * * * salakköprekhez, * * * !
 ! * * * aprózó gépeket, * * * !
 szállít kitéző és szolid kivitelben
Zeitzi vasöntő- és gépgyár-részvénytársaság
 Köln-Ehrenfeldi főosztálya
 (ezelőtt LOUIS JÁGER)
 Vizsgáló-állomásunk ingyen áll használatra.
Kimerítő árjegyzék és költésgevetés ingyen.

Guzi kenőcs

Törv. védve. Minden cipőért 1 évi irásbeli jótállást vállalok, ha Guzi kenőccsel, melyet ingyen adok be-
 kelek, a fősőr repedése ki van zárva. Posta költés-
 ség vidékre csupán 30 kr. és portamentesen
 küldöm nem megfelelőért a pénzt vissz-
 aadom. Mérésnek elöggond, ha ha-
 rnyádon egy papírra állva a lábaj
 körvonalát lerajzoljuk.
Képen Árjegyzékem ingyen. Kizárólag magyar gyártmány.

Elegans gavalier víx	3.00	Borjóbőr, csizma ele- gáns kivitel, hal- hólyaggal, vízmen- tesítő gazdálkos- cson, posztó szőr	3.80	fr.	sárcipőkben 101.40	1.80
Ered. víz sima cipő	3.-	Elegans oroszakk cu- gon, posztó szőr	3.80	fr.	Gyermek cipő, erős kivitelben 4 évig	1.30
Elegans oroszakk cu- gon, posztó szőr	3.80	Eleg. orosz. füz. cipő	4.-	fr.	Kamérai foka-vagy díszbőrű cipő	2.30
Eleg. orosz. füz. cipő	4.-	Eleg. orosz. füz. cipő	4.-	fr.	Férfi r. női reggeli cipő	1.20
Eleg. orosz. füz. cipő	4.-	Legújabb találmány az önmegelőző talpbetét, orvosi- silag meggyógyítja, a leg- előbbesetűb vizeletreuma hideg lábak s megúlé- sion, kit egy pár csizmát, vagy 5 frittón felüli rend- elést tesz, ingyen a kapja. Rendelje 10 ftt. 1 ftt.	4.-	fr.	Feltűnő eleg. gaval. füz. cipő pártisai díval, box v. kő- gurubőrű, eleg. szobás férfi 4.80, női ugyazna	4.-
Eleg. orosz. füz. cipő	4.-	Legújabb találmány az önmegelőző talpbetét, orvosi- silag meggyógyítja, a leg- előbbesetűb vizeletreuma hideg lábak s megúlé- sion, kit egy pár csizmát, vagy 5 frittón felüli rend- elést tesz, ingyen a kapja. Rendelje 10 ftt. 1 ftt.	4.-	fr.	Női szőcs, füz. vagy csizma, erős kivitel	3.-
Eleg. orosz. füz. cipő	4.-	Legújabb találmány az önmegelőző talpbetét, orvosi- silag meggyógyítja, a leg- előbbesetűb vizeletreuma hideg lábak s megúlé- sion, kit egy pár csizmát, vagy 5 frittón felüli rend- elést tesz, ingyen a kapja. Rendelje 10 ftt. 1 ftt.	4.-	fr.	Oroszakk, füz. vagy csizma posztószőr	3.40
Eleg. orosz. füz. cipő	4.-	Legújabb találmány az önmegelőző talpbetét, orvosi- silag meggyógyítja, a leg- előbbesetűb vizeletreuma hideg lábak s megúlé- sion, kit egy pár csizmát, vagy 5 frittón felüli rend- elést tesz, ingyen a kapja. Rendelje 10 ftt. 1 ftt.	4.-	fr.	Báránybőrű füz., prémegőgyéllyel	3.80

E HÉTEN!
Női posztó
 dupla széles, minden színben
 mtrje **35 kr.**
WEINER MÁTYÁS
 női-divat-áruházában
 BUDAPEST, VI., Andrassy-ut 3
 Minták a vidékre ingyen és bérmentve.

Magyar Könyvtár
 Szerkeszti: **RADÓ ANTAL**
 Kiadja: Lampel R. (Wodianer F. és Fiai)

8 novemberi füzetek a következők:

Eugène Brieux. A vörös talár. Ford. Lán- 257-258.
 sikertű színműve, jeles magyartanítás.

Galeotto Marzio könyve Mátyás király találó, bölcs és trefás mondasáiról és cselekedeteiről. Ford. Császár Mihály. — Matyas korabeli művelődés-történetünk legjelentősebb és legérdekesebb forrásunkja. 259.

Jókai Mór. Az új földesur. Bevezetéssel és 260-261.
 Valogatott részek. — A magyar irdalom e szinarany termékeinek gondos iskolai kiadása.

Lenau költeményeiből. Ford. Felczi Sándor. — A 262.
 nagy német poeta valogatott költeményeinek kiváló magyar fordítása.

Megrendelhetők **LAMPEL ROBERT (WODIANER F. ÉS FIAI)**
 CS. ÉS KIR. UDV. KÖNYVKERESKEDÉSÉBEN, VI., BUDAPEST, ANDRÁSSY-UT 21. SZÁM
 és minden könyvkereskedésben.

AGULÁR IGNÁC

Budapest, Deák-tér 6.

